Poštnina plačana v gotovini LETO LIX V Ljubljani, v četrtek 14. maja 1931 ŠTEV. 108 Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen pondeljka in dneva po prazniku

Sila in duh

Meseca septembra leta 1927 je bil pod Valdemarasovo vlado sklenjen konkordat med državo in sveto stolico. Ta konkordat je menda do zdaj še edini primer v zgodovini, da prevzame država internacionalno obvezo glede na svobodo združevanja (čl. 25), to se pravi: litovska vlada se je napram sveti stolici obvezala, da bo zakonito priznala in spoštovala svobodo združevanja katolikov na religioznem polju.

V šolskem vprašanju je vlada priznala vsem od cerkvenega ordinarija odvisnim (verskim) šolam pravico javnosti, njihovim izpričevalom in diplomam enako vrednost kot onim državnih šol, ako se prilagodijo načrtu, ki ga je prosvetni minister izdal za državne šole. Zakon torej ustanavljanja zasebnih konfesionalnih šol ne otežkočuje.

Konkordat govori naravnost tudi že o Katoliški akciji. Država daje Cerkvi svobodo, da ustanavlja združenja, ki naj stoje pod kontrolo nadškofa v Kaunasu. Država se obvezuje, da njihovega delovanja ne bo ovirala, ampak jim priznala iste pravice kot državno priznanim društvom.

Toda kako se drže litovski oblastniki teh členov? Sedanja vlada na najbrutalnejši način tepta pravice Cerkve in sramotno prelamlja slovesno dano besedo: verske šole zapira, preganja katoliške profesorje, učitelje in dijake. Ne samo da ovira duhovščino pri zadružnem delu, ampak jo zapira, Katoliško akcijo pa naravnost z nasiljem uničuje. Odgovor na vse pritožbe je značilni Smetonov: »Papež nima vojaštva in topov!« Ker uvideva sedaj vladajoča stranka neuspešnost svojih dosedanjih prizadevanj, poskuša mobilizirati in zbrati okoli sebe vse antireligiozne in antikatoliške sile dežele, ki seveda nimajo tal med globoko vernim litovskim ljudstvom, ampak le med takozvano inteligenco. Zadnji čas so n. pr. omogočili krajevnim »svobodomiselcem« izdajanje lastnega organa »Vaga« (brazda), da bi pridobili še eno postojanko za boj s Cerkvijo. Obenem zbirajo med univerzitetnimi profesorji v Kaunasu podpise za spomenico vladi z zahtevo, da prekliče in razveljavi konkordat s sveto stolico.

Židom, ki bivajo v Litvi, tolmačijo, da je središče vsega antisemitskega gibanja Katoliška akcija, kar je laž. V službenem organu »Lietuvos Aidas« (Odmev Litve) piše neki Marius serijo člankov, v katerih skuša s citati iz inozemskih časopisov v obliki raznih vprašanj prepričati čitatelje o upravičenem postopanju vlade.

Kakšno je to postopanje v resnici, pa vidimo iz sledečega: Začele so se nove sodne razprave proti duhovnikom radi vsebine njihovih pridig, čeprav te zadeve pripadajo cerkveni jurisdikciji. Večina duhovnikov pride brez vsakega obvestila škofu pred vojno sodišče, niti ne pred civilno. Aretacije dušnih pastirjev so danes v Litvi na dnevnem redu. Policija ima povsod polno vohunov. Ti pazijo na vsak župnikov govor v cerkvi, na pokopališču in župnišču, javijo zadevo policijskemu šefu in drugi dan že pridejo k župniku nepovabljeni gostje, mu v imenu vojnega komandanta vse preiščejo in ga navadno kar odvedejo s seboj. Po razsodbi so večjidel kaznovani z večtedensko ječo ali denarno globo 200—1000 litov (1200—5500 Din). Take sodne razprave so zelo pogoste: Pred 14 dnevi je bilo 18 duhovnikov aretiranih in obsojenih. Pred kratkim je poročal katol. dnevnik »Rytas«: Mirovni sodnik je zaradi krščanskega nauka prisodil župnikom: Vincenkus-u 400 litov (2200 Din), odnosno 3 tedne ječe, Žigasu 700 litov (3750 Din) ali 1 in pol meseca ječe, Tumosas-u 400 litov ali 1 mesec ječe, Paranseviču 1 mesec ječe, Salčiju 500 litov ali 1 mesec itd. 12. maja bo izredno vojno sodišče sodilo 8 dijakov katoliškega društva »Ateilininkai« in 4 duhovnike. Povečini dobe taki obsojenci do 3 mesečni zapor v zloglasnem koncentracijskem taboru Varniai.

Pa ne samo duhovnike, tudi odločne katoliške laike zapirajo. Veliko odličnih gimnazijskih profesorjev in visokošolcev sedi v Varniai. Glavni predsednik Katoliške akcije dr. Karvelis in tajnik društva Ateitininkai sta se pred kratkim iz koncentracijskega tabora vrnila. Nekateri so obsojeni celo v težke ječe v Kaunasu. Zborovanja akedemikov-ateitininkai policija s silo razganja in prepoveduje. Govornike navadno na mestu aretira. Župniki ne smejo niti v svojem lastnem stanovanju imeti sestankov ali shodov cerkvenih organizacij. Vse to naj bi se vršilo z izrečnim uradnim dovoljenjem javno in samo v cerkvi. Tretji red sv. Frančiška je prepovedan. Večino mladinskih organizacij hočejo prepovedati. Razpustili so zadnjo skupino katol. skavtov na kauniški univerzi. Vse to se vrši pod pretvezo, da »vohunijo in izdajajo državo«.

Pri tem se seveda kulturnobojneži v Litvi sklicujejo na »svobodo vesti in veroizpovedanja«, ki da jo ščitijo! Večja hinavščina pač ni mogoča, ko se pa istočasno ta svoboda brutalno zatira. Papež po ironičnih besedah sedanjega vsegamogočnega vlastodržca Litve nima topov. Iz tega po načelih kulturnega človeštva sedanjosti ne sledi, da bi se smela svoboda verske Katoliške akcije poljubno prikrajševati in tlačiti. Cerkev je duhovna sila, njena sredstva so duhovna, kulturna, moralna sredstva. Če moderna kultura sploh še kaj pomeni, potem se duhovnim sredstvom smejo postaviti nasproti samo duhovna sredstva, ne pa surovo nasilje in gola premoč slučajne oblasti neke stranke, kajti to ni znak kulture, ampak barbarizma, kakor ga oznanja boljševiški vzhod.

Bilo bi interesantno izvedeti, ali se sedanji litovski režim zaveda popolne negativnosti svoje nekulturne borbe proti največji nacionalni in kulturni sili Litve? Da li res prav nič ne uvideva, kako izpodkopuje tla nacionalnemu in državnemu ter socialnemu redu, torej samemu sebi, ko preganja ono katoliško Cerkev, ki je tudi v Litvi kakor povsod v Evropi, najjačji duhovni in tradicijonalni fundament narodnega in državnega organizma? Da-li gospod Smetona ne predvideva pogubnih posledic, ki jih mora imeti tako destruktivno postopanje, brezsmiselno razvnemanje borbe za in proti veri, — brezsmiselno pravimo, ker ima mala Litva rešiti probleme ogromne važnosti za svoj obstoj in blagostanje, ki jih z borbo zoper katoliško Cerkev čisto gotovo ne bo olajšala.

Res: quem Deus perdere vult, dementat.

Doumer predsednik francoske republike

Aristide Briand propadel

Zmaga desničarske nacionalistične struje?

Pariz, 13. maja. Danes se je vršila v dvorani Versaillske palače volitev predsednika francoske republike. Vse velike tribune ob ogromni dvorani so bile nabito polne občinstva, ki jih je že takoj opoldne gosto zasedlo. Na srednji tribuni je bil prostor za časnikarje, v katerem je tičala glava pri glavi. Tudi na zunaj se je vršila volitev predsednika republike po njenem 60 letnem obstoju zelo slovesno in romantično. Že od včeraj dalje so močne vojaške čete v paradi in z nasajenim bajonetom zasedle vse ceste in železniške proge med Parizom in Versaillesom, razen tega pa so patrolirale številne policijske patrole. Na trgu pred gradom je taborilo 4000 mož pehote. Pred zlato ograjo verzajskega dvorca je bila postavljena cela baterija, da s topovskimi streli pozdravi novega predsednika republike, za ograjo pa je 1200 orožnikov stražilo vse vhode in izhode.

Vlada in parlament, to je senat in poslanska zbornica, sta se že ob 4 zjutraj s posebnimi vlaki preselila v Versailles. Na avtomobilskih cestah se vali neskončna kača avtomobilov. Tudi versaillski grad sam je bil opremljen za volitev ter so dobili posebne prostore poslanska zbornica in senat kakor tudi razne stranke za svoja posvetovanja.

Točno ob 2 je otvoril predsednik francoskega senata **Doumer**, sam kandidat za predsedniško mesto, zasedanje obe zbornic, oziroma Narodne skupščine, ki ima izvoliti predsednika francoske republike. Njegovi pristaši so ga burno pozdravili; najprej se je ploskanje začelo na klopeh senata, kjer ima Doumer največ prijateljev, potem se je pa nadaljevalo na klopeh poslanske zbornice, o kateri še nihče ne sluti, za koga se bo odločila: ali za Brianda ali za Doumerja.

Doumer je, dasi nekoliko bled, začel mirno čitati ustavne predpise o volitvi predsednika. Med tem je skoro neopazno stopil v volivno dvorano Briand in zavzel svoje mesto na vladnih klopeh.

Nato so glasovali o črki, s katero naj se začne klicanje poslancev po imenu. Komunisti so pri teh povzročili glasen hrup, ker je zahteval njihov poslanec Duclos besedo kljub temu, da je pri volitvi predsednika prepovedana vsaka debata. Kričal je tako, da je prevpil vse medklice, nakar so ga morali socialisti s silo spraviti v njegovo klop.

Nato se je začelo glasovanje. Razen glasovnice, ki je bila v zaprti kuverti, je oddal vsak volivec še kroglico s svojim imenom, kar se je zgodilo radi kontrole. Prvo glasovnico je oddal poslanec **Lautier**, bivši državni podtajnik v Tardieujevem kabinetu, katerega je zrušila Oustricova afera, nato je glasoval ministrski predsednik **Laval**, za njim pa **Tardieu** in **Berard**. Ko je bil poklican **Briand**, ki je stopil k volivni žari z upognjenim hrbtom, so mu prisotni ploskali več minut, dočim so ta čas ovacije za Doumera ponehale. Pri štetju glasov so bili navzoči 903 senatorji in poslanci.

Rezultat prvih volitev, ki je bil razglašen ob 16.55 uri, je bil presenetljiv! Absolutna večina je znašala 449 glasov. Dobili so: **Doumer 442, Briand 401, Hennessy 15, Cachin 10, Doumergue 7, Ricklin 6, Lebrun 4, Painlevé 2, Steeg 1, Renaudel 1 in Maginot 1 glas.**

Ker je absolutna večina 449 in ker nobeden izmed kandidatov ni dobil zahtevane dvetretjinske večine, je bilo potrebno **drugo glasovanje.** Postalo pa je jasno, da Briand ne bo izvoljen.

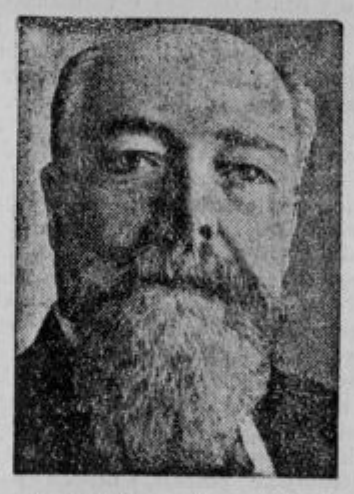

Ko se je ta izid seznal na ulici, je zavladala naravnost konsternacija. Okoli dvorca se je bilo zbralo nad 100.000 ljudstva. Konsternacija pa je bila seveda še večja v narodni skupščini sami, med ljudstvo, ki je Brianda kandidirala, namreč. Razne stranke so odhitele v zborovalne dvorane, da se posvetujejo o nastalem položaju. Posvetovanja so trajala dalj časa. Raznesle so se najrazličnejše vesti. Nekateri so trdili, da bodo socialisti postavili pri drugem glasovanju za svojega kandidata **Brackeja**, radikalna skupina pa Leona **Berarda**, ki bi pri tretji volitvi zbral glasove levičarskih strank. Menili so, da bo Berard, ki je senator, dobil glasove nekaterih senatorjev, ki so glasovali za Doumerja. Desničarske skupine pa so bile seveda prepričane, da bo izvoljen Doumer, ki mu je manjkalo samo 10 glasov do absolutne večine. Tako se je tudi v resnici zgodilo.

Briand sam je pred drugim glasovanjem svojo kandidaturo umaknil.

Nato pa je skupina sredine s podporo številnih drugih politikov, nasprotnikov Doumerja, sklenila, **da postavi pri drugih volitvah Doumerju protikandidata v osebi bivšega notranjega ministra v osmem Briandovem kabinetu iz l. 1921.-22. Marrauda, potem ko je Laval odklonil ponudeno kandidaturo, ki bi mu bila skoraj gotovo prinesla ogromno večino.** Pri zmedi nastalega položaja so pa mnogi mislili, da pri drugi volitvi, ki se je začela ob 18.40, tudi ne bo prišlo do definitivnega rezultata, tako da bi narodna skupščina morala voliti še v tretjič.

Toda tretjih volitev, kakor se je potem izkazalo, ni bilo treba. Prizadevanja poražene levice kakor tudi sredine in drugih nasprotnikov Doumerja, da bi bil vsaj izvoljen drug politik, so se izjalovila. **Pri drugih volitvah je namreč dobil Doumer 556 glasov, protikandidat senator Marraud pa 340.**

Za predsednika francoske republike je torej izvoljen senator, g. Doumer.

Volitve trinajstega predsednika francoske republike so torej potrdile staro tradicijo, da je izid volitev narodne skupščine vedno nepreračunljiv. Rezultat je napravil na vse senzacijonalen vtis. Ogromna množica pred dvorcem je živahno komentirala dogodek. Nekateri politični krogi pravijo, da Briand zato ni prodrl, **ker je mnogo pristašev levičarskih strank želelo, da ostane zunanji minister.** Javno niso mogli agitirati proti njegovi kandidaturi. Zato so se poslužili tajnega glasovanja in tako preprečili njegovo izvolitev. Njihovo število je moralo na vsak način prekašati glasove tistih desničarskih poslancev in senatorjev, ki so glasovali za Brianda v nadi, da ga tako izločijo iz zunanje politike.

Tako eni tolmačijo nepričakovani izid volitev. Drugi pa menijo, **da pomeni izvolitev g. Doumerja zmago desnice in obsodbo Briandove sporazumaške politike.** Briandovi prijatelji odkrito priznavajo njegov poraz. **Nekateri celo pravijo, da bo odstopil kot zunanji minister. Razširila se je tudi vest, da bo zaradi predsedniških volitev odstopila tudi vlada,** na vsak način pa je še negotovo, kdo bo vodil francosko delegacijo v Ženevo.

Berlin, 13. maja. Presnetljiv rezultat volitev predsednika francoske republike je napravil v Nemčiji globok vtis. Razpoloženje v prvem hipu je pesimistično. Nek nemški politik je izjavil:

»Briand je torej propadel. Poslanska zbornica in senat, ki sta šest let v neštevilnih glasovanjih podpirala z ogromno večino njegovo politiko, sta ga sedaj pri volitvi za predsednika republike desavuirala. Dala sta prednost Doumeru, ki je kandidat reakcije in nacionalizma, pred Briandom, ki je veljal za simbol politike miru in mednarodne solidarnosti.

Kaj bo storil g. Briand

Berlin, 13. maja. tg. Ob tem času še ni gotovo, ali bo Briand kot zunanji minister odstopil, ali pa se bo še odpeljal v Ženevo, da bo tam zastopal Francijo v Svetu Društva narodov in v evropskem studijskem odboru. Briand sam, ki je neposredno po svojem glasovanju zapustil Versailles, je pred svojim odpotovanjem podal izjavo, da ga je velik del članov poslanske zbornice prosil, naj se stavi na razpolago pri drugi volitvi, da pa je on mnenja, da mu njegovo dostojanstvo ne dopušča sprejeti kandidature, ker bi mu pod obstoječimi okolnostmi niti uspeh pri drugi volitvi ne dovoljeval prevzeti časti predsednika republike.

Iz krogov, stoječih blizu Brianda, se čuje, da bo Briand najbrže jutri odpotoval v Ženevo. Pristavlja se pa, da tega nikakor ni tolmačiti tako, da bo Briand prisostvoval sejam Sveta Društva narodov oficielno, temveč da je zelo mogoče, **da se bo Briand pri tem poslovil od članov Sveta Društva narodov in evropskega odbora, s katerimi je sodeloval več let.** Tudi za kabinet ministrskega predsednika Lavala, ki se je viteški in odkrito vedno zavzemal za svojega zunanjega ministra, pomeni izid glasovanja veliko oškodovanje političnega in parlamentarnega prestiža in zaenkrat ni videti, kakšne bodo posledice. Začasno je veliko vprašanje, kdo bo v teh razmerah zastopal Francijo v Ženevi. Ni verjetno, da bi bil to Briand. V senatorskih in poslanskih krogih so sprejeli razglasitev o izidu volitev z očividno konsternacijo. Celo desnica, ki je začela uvidevati, da bo treba dati odgovor za posledice kampanje proti Briandu, ni vesela svoje zmage.

(To so seveda nemški glasovi, ki brzčas v umljivi razburjenosti nad zmago kandidata desnice položaja ne vidijo popolnoma pravilno. — Opomb. uredn.)

Slo je samo za osebo?

Pariz, 13. maja. AA. »Le Journal« piše o pomenu volitev novega predsednika republike in pravi, **da pri teh volitvah ne gre za smer francoske zunanje politike, nego za vprašanje, kdo bo vodil francosko zunanjo politiko.**

Komunistični puč v Španiji

Proti cerkvi in redovom — Energičen protest Vatikana

Madrid, 13. maja. AA. Cerkveni krogi sodijo, da bo Vatikan vložil pri madridski vladi protest proti nezadostnemu varstvu samostanov in cerkva. Nadalje bo zahtevala sv. Stolica, naj španska oblastva ostro kaznujejo vse krivce. Sv. Stolica se sklicuje na obstoječi konkordat. Španska vlada se bo morala opravičiti.

Vatikan, 13. maja. AA. **Državno tajništvo je pozvalo apostolskega nuncija Todeschinija v Madridu, naj protestira pri španski vladi proti poškodbam in razdejanju cerkvene lastnine v Španiji v zadnjih dneh. Nuncij bo zahteval povračilo škode in strogo kaznovanje vseh krivcev.**

Madrid, 13. maja. AA. Dasi je proglašeno obsedno stanje, so demonstranti na Malagi zažgali samostan Maria Mercedes in več drugih zgradb. Vojska je napravila red. Nocoj je umrl neki delavec, ki je bil ranjen o priliki napada na uredništvo »ABC«.

Barcelona, 13. maja. AA. Neznane osebe so skušale pognati v zrak smodnišnico v Montyuichu. Straža je pravočasno streljala za atentatorji in jih pregnala.

Madrid, 13. maja. AA. Finančni minister je odredil, naj bodo borze do prihodnjega ponedeljka zaprte.

Madrid, 13. maja. AA. Uradni komunike pravi, da je povsod mir in red.

Pariz, 13. maja. AA. Havas poroča iz Madrida: Zveza sindikalnih delavcev zahteva, da se izpustijo na svobodo vsi politični krivci, ki so člani zveze, dalje da se razpusti civilna garda in odstranijo druge civilne osebe, katerim je poverjena varnostna služba, ter da se dovoli ljudstvu, da se oboroži, da se izženejo duhovniki, da se konfiscirajo cerkvena imetja in da se ukine obsedno stanje. Komunisti so postavili podobne zahteve. Delavstvo je pozvano, da sodeluje pri pogrebu delavca, ki je umrl na ranah, dobljenih pri napadu na uredništvo lista »ABC«.

Gospodarska konferenca balkanskih držav

Belgrad, 13. maja. ž. Sofijski vladni tisk javlja, da se bo 27. maja vršila v Sofiji konferenca več držav, na kateri se bodo razpravljala gospodarska vprašanja, veterinarske konvencije in vsa druga vprašanja, ki so v zvezi z aktualnimi gospodarskimi problemi. Na tej konferenci bodo sodelovali predstavniki Jugoslavije, Turčije, Albanije in Bolgarije.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službo dobe

Vajenca

zdravega, močnega, poštenih staršev, sprejmem za kovaško obrt, po dogovoru. Učna doba tri leta. — Kraševec Janez, Tomišelj 15, p. Ig.

Pekovsk. pomočnika

ki bi v bližini tudi raznašal kruh in znal nekoliko pri peči, sprejmem takoj. Delo stalno. Valentin Brežan, pek, Mojstrana, Gorenjsko.

Presvečevalce jajc

sprejmem. Ponudbe pod »Export« štev. 5429 na upravo lista.

Mesar. pomočnika

z dobrimi spričevali sprejmem. Naslov: Ivan Javornik, Ljubljana, Domobranska 7.

Mesarskega vajenca

poštenih staršev sprejmem. Naslov: Ivan Javornik, Ljubljana, Domobranska 7.

Mizarski pomočnik

dobro izvežban v splošnem mizarstvu in polaganju parketov, mlajša moč, dobi trajno delo pri Ferdo Primožič, mizarstvo in parketi, Trnovski pristan št. 4, Ljubljana. Sprejme se tudi vajenec.

Zaslužek

Okrajne zastopnike

za vse sreze sprejmemo, sposobne tudi proti fiksni plači. Pripravno za penzionirane orožnike, učitelje itd. Ponudbe na: Union zavaroval. družba Ljubljana, Miklošičeva c. št. 7/III.

Zastopnike

akviziterje za obisk privatnih strank išče denarni zavod. Seriozne ponudbe prosimo na upravo pod »Osigurana štednja«.

Zaslužek je

neomejen s prevzetjem našega zastopstva in prodajo naših najnovejših patentov in drugih v vsaki zasebni hiši oziroma vsakdanjem življenju potrebnih predmetov. Solidne, brezkonkurenčne cene. Agenti, agentinje in upokojenci naj pošljejo ponudbo na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9 pod šifro »Stalna zarada«.

25 odstotkov zaslužka

nudim dobro uvedeni prodajalki pri privatnih strankah. Interesentke naj se v petek dne 15. t. m. ob pol 11 zglase pri vratarju hotela Miklič, Ljubljana.

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto), Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastonj. Pišite ponj!

Objave

Razpisujemo nabavo

300 m³ jamskega lesa, 600 m svinčenega kabla in raznega električnega materijala. Pogoji in podatki za pogodbo na dan 21. maja 1931 se dobijo pri Direkciji drž. rudnika Zabukovca, pošta Grižе, pod št. 2097/31.

Svarilo!

Vincenc Bertoli, stavbno podjetje, Kostanjevica na Krki, izjavljam, da nisem odgovoren in ne plačnik za kakršnokoli delo moje stroke ali dolg, ki bi ga kdorkoli napravil v mojem imenu brez moje vednosti in navzočnosti. Kostanjevica, 10. maja 1931.

Preklic!

Preklicujem, da nisem plačnik dolgov, kjerkoli jih naredi moja žena Iva Frank. Aleksander Frank, krojač.

Stanovanja

Sobo

veliko, prazno, z elektriko in posebnim vhodom oddam eni osebi. Naslov v upravi pod štev. 5407.

Stanovanje

dveh sob, kuhinje ter pritiklin se takoj odda čedni stranki brez otrok. Ogledati med 2. in 3. uro v Vrhovčevi ulici 12 na vrtu.

Vnajem

Garaže

odda Jugoauto, Dunajska cesta 36.

Trgovski lokal

opremljen, brez zaloge, na prometni točki v malem trgu Štajerske, pripraven za samca - začetnika, se takoj odda v najem pod ugodnimi pogoji. Oskrba v hiši. Dopisi se pošiljajo na upr. pod »Dobra postojanka« št. 5280.

Mlekarna

dobro vpeljana, se odda v sredini mesta. Naslov v upravi pod štev. 5434.

Posestva

Parcela

v izmeri 7—800 m² naprodaj v začetku Stožic. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5408.

Proda se hiša

z gospodarskimi poslopji in 13 orali dobre obdelane zemlje, v veliki vasi Slavonije. Pojasnila daje P. Jakševac, trgovina z mešanim blagom, Komletinci, Slavonija.

Naprodaj vinograd

ki meri ca. 8000 m², s ca. 6000 trtami in ima zidanico v prav dobrem stanju, z vinsko kletjo, dvema sobama in kuhinjo, ter posebej stoječ hlev za živino. Vinograd leži na Mavrlenu pri Črnomlju. Interesenti naj se obrnejo na naslov: Göstl Mihael, posestnik, Mavrlen, pošta Črnomelj, Savska banovina.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Šelenburgova ulica 6, II. nadstr.

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje **RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana,** Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Glasba

Philipsov jubilejni pianino

s 5 letno garancijo je najcenejši kvalitetni izdelek. Minka Modic. Ljubljana, Cojzova cesta 9.

Klavirji

Preden kupite klavir, si oglejte mojo bogato zalogo prvovrstnih klavirjev. Prodajam najceneje, na najmanjše obroke, z garancijo. Najcenejša izposojevalnica! - Warbinek, Gregorčičeva cesta št. 5, Rimska cesta št. 2.

Klavirje, pianine

svetovnih znamk najceneje kupite: Musica — Sv. Petra cesta 40.

Prodamo

Gramofon

z 19 ploščami je za ceno 1500 Din naprodaj. Naslov v upravi pod 5410.

Puhasto perje

čisto čohano po **48 Din** kg, druga vrsta po **38 Din** kg, čisto belo gosje po **130 Din** kg in čisti puh po **250 Din** kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. **L. BROŽOVIĆ — Zagreb,** Ilica 82. Kemična čistilnica perila.

Košnja

2 travnikov se proda. — Poizve se: Hotel Soča v Ljubljani.

Starejša trgovina

dobro vpeljana, je takoj naprodaj sredi Ljubljane. Pismene ponudbe na upr. pod »Plačati takoj Din 120.000«.

Pisalno mizo

iz trdega lesa, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na upravo pod »Pisalnik«.

Chevrolet

6 cilindrski, malo rabljen, naprodaj. Naslov pri podružnici »Slovenca« v Ptuju.

Širite »Slovenca«!

Razno

Pljuča!

Pljučne bolezni ozdravi dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat Lungenheilanstalt) Sečovo, postaja Rogaška Slatina.

Obrt

Trajno ondulacijo

izvršuje najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolodvorska 35.

Železničarske čepice

perutke in ostali pribor ima po najnižjih cenah stalno v zalogi A. Kassig, Ljubljana Židovska u. 7.

Kašo

ješprenj, ajdovo moko

vedno svežo oddaja na debelo veletrgovina

A. VOLK. LJUBLJANA

Resljeva cesta 24.

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Botrom in botricam

se priporoča za nakup ur, zlatnine in srebrnine po nizkih cenah zlatar

Stanko Japelj

Dunajska cesta 9

Lastna delavnica.

Popravila in nova dela točno in poceni.

NOGAVICE, ROKAVICE, KRAVATE, SRAJCE, ŽEPNE RUBCE, damske torbice, toaletne potrebščine kupite najceneje in najboljše pri JOSIP PETELINC blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Polytechnična univerza — Paris

29. leto.

Studij za inženerje »In Absentia«. Oddelki: gradnja avtomobilov, aeroplanov, elektrarn, železobeton. - Centralna kurjava. - V nemškem in v francoskem jeziku. Krajši študij za kandidate s posebno predizobrazbo. — Pravila in programe daje: General-Sekretariat, dept. L. S. 38, rue Hallé, Paris.

Otomane

Najcenejše in najboljše modroce, feder-modroce, divane, fotelje, zložljive postelje, mreže in garniture

Vam nudi

F. Sajovic, Ljubljana Stari trg 9

Drž. razredna loterija

Poročilo iz kolekture Ant. Golež, Maribor :: Aleksandrova cesta štev. 42.

Včeraj, dne 11. maja so bili v državni razredni loteriji v Beogradu izžrebani naslednji večji dobitki:

300.000 Din srečka št. 68.706

30.000 Din srečka št.: 10.627.
20.000 Din srečka št. 24.281.
10.000 Din srečka št.: 60.306, 80.257.
4.000 Din srečke št.: 30.640, 32.426, 40.267, 41.264, 41.305, 42.787, 78.035, 84.156.
2.000 Din srečke št.: 3319, 4069, 5347, 5922, 6110, 6350, 9510, 11.990, 21.146, 24.373, 28.012, 31.057, 31.747, 32.202, 33.437, 33.865, 36.361, 39.229, 41.264, 42.758, 44.586, 45.474, 46.367, 48.368, 49.854, 51.069, 54.974, 58.370, 57.249, 53.900, 61.995, 61.888, 64.644, 67.564, 68.616, 69.419, 69.865, 66.337, 76.061, 77.600, 77.726, 77.788, 76.794, 88.950, 89.012, 90.258, 96.593, 97.193, 97.928, 98.231.

Zaradi telefoničnega sprejemanja ne moremo jamčiti za točnost.

Učenca

za splošno, a največ za cerkveno dekorativno slikarstvo, pridnega in poštenega, ki bi imel izrecno veselje do slikanja, sprejmem pod ugodnimi pogoji. Hrana in stanovanje prosta. **Sprejmem takoj tudi tri ukaželjne pomočnike.** Peter Železnik, cerkveno dekorativni slikar, Predovičeva ulica 11, Moste pri Ljubljani.

Novi tovorni avto Blitz so izdelale Opelove tvornice, ki so del družbe General Motors

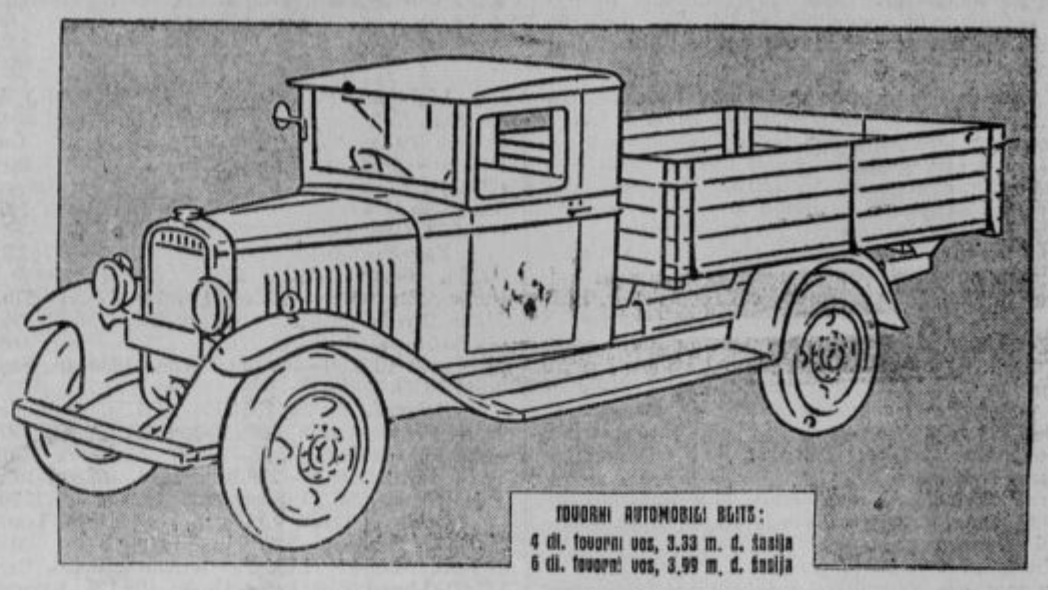

Napoved novega Opela, evropskega voza, ki se naslanja na največjo ameriško avtomobilsko družbo — General Motors — so v Jugoslaviji sprejeli z velikim zadoščenjem.

Tisti, ki so navezani na tovorne avtomobile, se bodo prav gotovo zanimali za tovorni avto Blitz, ki so ga izdelale Opelove tovarne in ga prodajajo Opelovi zastopniki. Ta novi tovorni avto se izdeluje v več dolžinah in je njegova cena presenetljivo nizka.

Blitz je izdelan v Evropi, preizkusili pa so ga kakor vse, kar pride iz tvornic družbe General Motors, na slovečem preizkuševalnem terenu v Detroitu. Tam je moral njegov motor prestati vse preizkušnje, ki si jih je moči misliti. Če si nabavite tovorni avto Blitz, se lahko zanesete, da bo več kakor ustrezal vsem zahtevam, ki jih boste stavili nanj.

TOVORNI AVTOMOBILI BLITZ

Opelovi avtomobili in tovorni vozovi Blitz

PROIZVODI DRUŽBE GENERAL MOTORS

Zastopnik v Ljubljani: OSKAR SCHMITT, Tavčarjeva 7

Zastopnik v Mariboru: **Ing. FERDINAND FRIDAU,** Aleksandrova c. 19

Modroce

vrhne iz la atrika močno blago Din 240·— otomani Din 550·— mreže - postelje odeje - žimo - cvilh najcenejše kupite pri

Rudolf Sever

Ljubljana, Marijin trg 2

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Ljubljana, Stari trg št. 32.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli povodom nenadomestljive izgube našega nad vse ljubljenega, dobrega soproga in očeta, gospoda

Ivana Aleša

ter za poklonjene krasne vence in cvetje, se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini, zadrugi obrtnikov, stanovskim kolegom, pevskemu društvu »Slavec« in »Krakovo-Trnovo« za prelepo žalno petje in končno vsem prijateljem in znancem, ki so v tako častnem številu prihiteli od blizu in daleč in spremili dragega nam pokojnika na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 12. maja 1931.

Globoko žalujoča rodbina Aleševa.

✠

Gospa **Ida Wilfan,** rojena **Jeanrenaud;** nje otroci **Jela, Igor** in **Sergij;** kontraadmiral **Alfonz Wilfan** in doktor **Josip Wilfan;** gospa **Joséphine Jeanrenaud;** nečaki in nečakinje, svaki in svakinje

užaloščeni naznanjajo, da je njihov soprog, oče, brat, zet, stric in svak

FRAN WILFAN

Namestnik delegata Kraljevine Jugoslavije pri Mednarodni donavski komisiji, Delegat pri Tehnični komisiji za režim donavskih vodá, korvetni kapitan v rezervi

po dolgi, težki bolezni, previden s tolažili sv. vere, preminul 1. maja 1931 v Nici, kamor je bil odšel po službeni dolžnosti.

Truplo je bilo prepeljano v domovino in se 15. maja ob 5 ¼ popoldne prenese na šmartinskem pokopališču v Stražišču pri Kranju iz mrtvašnice v rodbinski grob.

Dubrovnik, maja 1931.

Dubrovnik, Trst, Rodaun pri Dunaju, Dunaj.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Frane Kremžar.

Holandski časnikarji v Ljubljani

Ljubljana, 13. maja.

Davi zjutraj se je z belgrajskim brzovlakom pripeljala v Ljubljano skupina holandskih časnikarjev, ki se vračajo iz poučne ekspedicije po Jugoslaviji. Na kolodvoru so jih pričakovali zastopniki slovenskega časopisja, med njimi g. dr. Alojzij Kuhar od »Slovenca« in drugi ljubljanski časnikarji s predsednikom g. Stankom Virantom. Sprejema se je udeležil tudi član holandsko-jugoslovanske zbornice v Rotterdamu g. Zdenko Knez, ravnatelj OUZD dr. Joža Bohinjec kot zastopnik ljubljanske občine, ravnatelj »Putnika« Vlado Pintar. Ker sta s holandskimi časnikarji prispeli tudi dve odlični časnikarki g. Matty Vigeliusova iz Amsterdama in Wijnaendts Franeken Dcoerinckova iz Haaga, predsednica mednarodne komisije za tisk v mednarodni ženski zvezi, sta jih sprejeli zastopnica JŽS ga. M. Govekarjeva in ga. Štebi-Pleškova. Odlične goste, katerih je vseh skupaj 9, je spremljal s hčerko član centralnega presbiroja v Belgradu g. Silvij Parmačevič. Sprejem odličnih gostov se je izvršil brez vseh oficielnosti prav po domače. Dami sta dobili dva lepa šopka v pozdrav, nakar so odšli gostje na teraso hotela »Miklič«, kjer so zajtrkovali. Med njimi so sedeli slovenski časnikarji, ki so potem prevzeli tudi vodstvo gostov po mestu.

Gostje so si ogledali najživahnejše točke bele Ljubljane, nakar so jo vsi mahnili na Grad in si ogledovali z vrha stolpa krasno panoramo, ki je bila na žalost v daljavi nekoliko meglena. V bufetu na Gradu so si privoščili našo največjo specialiteto, trdo suho kranjsko klobaso. Z Grada so odšli gostje v Narodno galerijo, kjer so si ogledali razstavljene slike, in nato za pol ure v Tivoli. Ob 1 so se udeležili skupnega kosila. Popoldne ob pol 4 pa so se odpeljali na Bled, kjer bodo prenočili, nakar bodo odpotovali naprej jutri zjutraj.

Gostje so pripovedovali o svojih vtisih s potovanja po Jugoslaviji in so vsi priznavali, da so doživeli nemalo prijetnih presenečenj. Zlasti jim je ugajala naša riviera v Dalmaciji, prav tako Sarajevo, Belgrad in Zagreb. Danes so si z največjim zanimanjem ogledovali napredek Ljubljane, zlasti pa so jim bile všeč naše planine. Upamo, da jim bo veličastnost naše Gorenjske pokazala šele pravo lepoto Slovenije, tako da bodo res iz srca lahko pisali doma, kakor so tudi obljubili, o lepoti naših krajev.

Krali kave.

Francisco Schmidt je bil morebiti najboljši kolonizator, kar jih je kdaj videla Brazilija. Imel je 16 milijonov kavinih dreves. Iz njegove prvotne plantaže Monte Alegre prihaja posebno dobra kava, ki z dragocenimi vrstami Srednje in Južne Amerike daje mešanico kave Hag, katero poznavalci tako cenijo.

Kava Hag ni samo dobra, ampak je tudi brez kofeina. Zato daje kot pristna kava največji užitek brez vsakega škodljivega učinka kofeina. Na tisoče zdravnikov vseh dežel potrjuje: Kava Hag je za zdrave in bolne vsake starosti idealna kava. Kava Hag je naprodaj v vseh dobrih trgovinah z živili, dobi se pa tudi v kavarnah in hotelih.

Najvišji drog velenjskega daljnovoda

Ihan, 13. maja.

Včeraj so postavljali za električni daljnovod Velenje-Črnuče najvišji železni drog v bližini Ihana pri Domžalah. Kranjske deželne elektrarne grade namreč že vse leto daljnovod iz Velenja do Črnuč. Daljnovod bo dolg 68 km in gre po črti Velenje-Podlog, kjer je transformatorska postaja za visoko napetost, Št. Peter-Vransko-Trojane-Lukovica-Domžale-Črnuče. Daljnovod bo služil prenosu električne energije visoke napetosti in bo prenašal 70.000 vatov. Ker veljajo za električne vode z visoko napetostjo predpisi,

Ban dr. Marušič ob postavijanju stebra. Od desne na levo stoje: ing. Rueh, ing. Miklavc in dr. D Marušič s tajnikom.

da mora viseti žica najmanj 6 do 7 metrov nad tlemi, je razumljivo, da so morali v gotovih terenskih prilikah postaviti izredno visoke drogove. Običajno so pri vodu postavljali močne lesene, katranizirane drogove, tako zlasti na ravnem svetu. V hribovitih krajih in čez reke pa so nastale razpetine mnogo večje in lesene drogove so morale zamenjati železne konstrukcije. Na vsem vodu so postavili 356 lesenih drogov in 118 železnih, katerj so visoki 20, 22, 26 metrov. Najvišja drogova pa so postavili pri Ihanu, kjer gre vod čez Bistrico. Tu ima Bistrica izredno širok tek, vrh tega tam še izredno rada poplavlja svet. Radi tega so morali postaviti drogova zelo daleč narazen. Ker se pa žica zlasti v poletnem času močno povesi radi tega, ker se radi vročine raztegne, je razumljivo, da sta morala

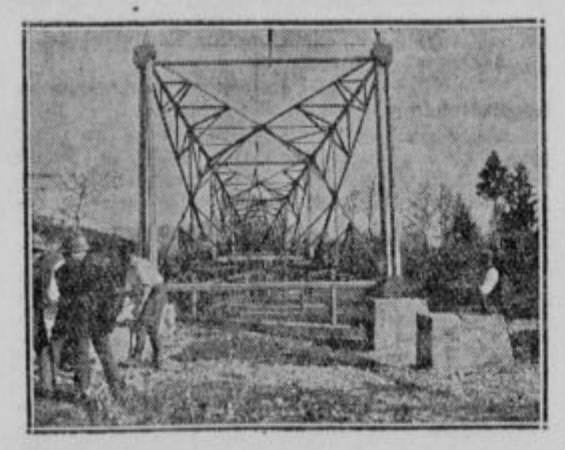

biti drogova ob Bistrici zelo visoka. In v resnici merita oba po 32 in pol metra. Podobna sta malemu Eifflovemu stolpu in stojita prav tako na štirih nogah. Ob vznožju znaša razdalja od noge do noge 5 metrov. Na desnem bregu je že stal tak drog, na levem bregu pa so ga postavili včeraj ob petih.

Postavljanje tako visokega in seveda tudi težkega droga — saj tehta 4700 kg — seveda ni lahko. Najprej mu je treba napraviti soliden temelj. Temelj tega stebra je bil zgrajen iz armiranega betona. Iz zemlje štrlijo štiri močne betonske klade, na katerih stojijo železne noge droga. Temelji segajo v globočino treh metrov in stoje na širokih betonskih blokih, ki so vrh tega še vsi med seboj zvezani z armiranim betonom. Ko je bil temelj gotov, so pripeljali steber, ki je bil razstavljen na dvanajst manjših kosov, tako da je bil možen transport iz Stroj-

nih tovarn in livarn, ki so delale vse železne drogove. Drog je sestavljen iz profilnega železa in je v manjših delih električno zvarjen, močnejše dele pa so spojili z zakovicami. Razstavljene dele pa so delavci pritrdili drug na drugega z močnimi vijaki. Tako so sestavili steber na tleh nekako v vodoravni legi, med tem, ko sta dve nogi že počivali na temeljnih kladah iz betona. Ta dela so bila končana včeraj do petih popoldne. Pripravljene so bile tudi že vse naprave za dviganje vsega stebra, ki je bil na vrhu okrašen kakor mlaj.

Ob petih se je pripeljal ban dr Marušič s svojim tajnikom, ravnatelj Kranjskih deželnih elektraren ing. Miklavec, gradbeni nadsvetnik

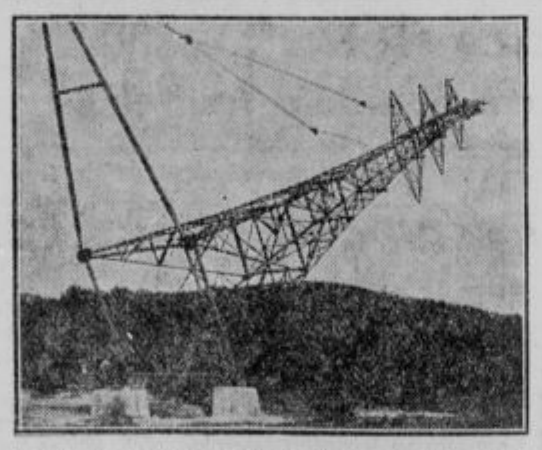

ing. Rueh, da prisostvujejo dviganju stebra. Steber je bil na raznih mestih ojačen z lesenimi tramovi, da se ni preveč upogibal radi lastne teže, dokler bi ležal v vodoravni legi. V primernih razdaljah so privezali nanj močne jeklene vrvi, ki so se združevale na škripcu. Od škripca je šla močna jeklena vrv čez škarje, ki so jih postavili navpično na gornji dve nogi stebra daleč v gozdiček na vreteno, s katerim so po-

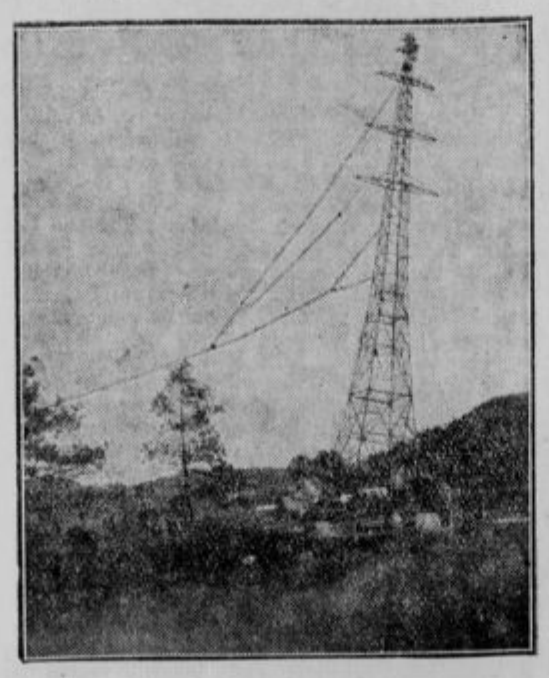

tem delavci začeli dvigati steber Ogromne teže bi delavci z navadnim vretenom seveda ne mogli dvigniti. Zato je šla jeklena vrv najprej črez diferenčno škripčevje, ki je zmanjšalo natezno silo na približno eno šestino. Z diferenčnega škripčevja je šla vrv, ki je vlekla torej le še šestino stebra, na vreteno, ki je zopet delalo s prestavo 1 : 10, tako da sta po dva delavca prav lahko vrtila vreteno. Seveda je bilo treba precej časa vrteti vreteno, da se je drog občutno dvignil Ker je zmanjkalo vrvi, so sredi dviganja preložili diferenčno škripčevje in ga pritrdili naprej bližje proti stebru na jekleno vrv. Med tem pa so pritrdili jekleno vrv, ki je držala ves steber, na 12 v zemljo zabitih železnih drogov, ki so kljub škripanju prenesli silni natezni pritisk poševno visečega stebra. Delo je šlo zopet urno naprej. Ko je bil steber že skoro čisto po koncu, so ga na nasprotni strani zopet držali z vso silo, da se ni z vso močjo vsedel z ostalima dvema nogama na temeljne betonske klade. Ni minila še ura, ko je steber ponosno stal na temelju. Vsako nogo so pritrdili z dvema močnima vijakoma v betonski temelj, s čemer je bilo postavljanje končano. Delavci so še kot veverice urno splezali po drogu na vrh, kjer so mu odvezali vrvi, s katerimi so ga dvigali, in mu pobrali okrasje. Ko je bil drog postavljen, so bili povabljeni vsi delavci na likof, ki so ga tudi pošteno zaslužili.

Daljnovod, ki bo pomenil zelo važen korak naprej pri elektrifikaciji Slovenije, bo stal 12 milijonov Din. Gradijo ga Kranjske deželne elektrarne v lastni režiji. Dela na terenu, tako zlasti postavljanje drogov, gradbo temeljev in trasiranje vodi g. tehnik Pokorn, desna roka pa mu je glavni monter Iskra. Zanimivo je zlasti to, da bi bilo treba vse temelje za železne drogove za vsak slučaj posamič izračunati in da so stroški samo za temelje znašali 1,200.000 Din, dočim bodo železni drogovi stali 2,200.000 Din. V ugodnem vremenu postavijo 7 do 9 lesenih stebrov na dan, železnih pa navadno 2 do 3, postavili pa so jih tudi že 6. Z zgradbo temeljev so začeli lansko leto septembra meseca. Končani pa so bili par dni pred božičem. S postavljanjem drogov so začeli na Štajerskem 15. decembra, na Kranjskem pa 20. januarja. Na Trojanah je največja razpetina med dvema drogovoma in znaša 457 metrov. Najtežji železni drog, čeprav ne najvišji, pa tehta nekaj nad 6000 kg. Dva taka stojita tudi ob teh dveh visokih drogovih in se zoveta razbremenilna drogova. To zato, ker razbremenjujeta visoke stebre pred natezno silo žice. Daljnovod je sedaj skoro dokončan, manjka mu le še električni del, tako izolatorji in žica.

Veselo iz življenja Slovencev v Zagrebu

Zagreb, 12. maja.

V soboto 9. maja je priredila Narodna čitalnica in knjižnica v čedni dvorani »Kolac« koncert. Prireditvi so prisostvovali tudi g. Janez Kalan, univ. profesor Zarnik in še mnogi ugledni zagrebški rojaki. Slišali smo samo devet pesmi, glasovi so bili dobro uvežbani kljub kratkemu obstoju pevskega zbora. Dirigent g. Gorenšek kaže veliko nade in mu želimo, da bi s slovenskim pevskim zborom žel v Zagrebu kakor tudi drugod veliko slave. Na tem družabnem večeru so bila zastopana vsa zagrebška slovenska društva in cel tok prireditve je bil pohvalen.

Cerkev sv. Roka je bila v nedeljo nekoliko manj obiskana kakor prej; vzrok je bilo slabo vreme. Pričujoča slika kaže našo cerkvico v današnjem stanju. O njej piše že leta 1896 naš ugledni zagrebški rojak, sedanji kanonik g. Janko Barle, sledeče:

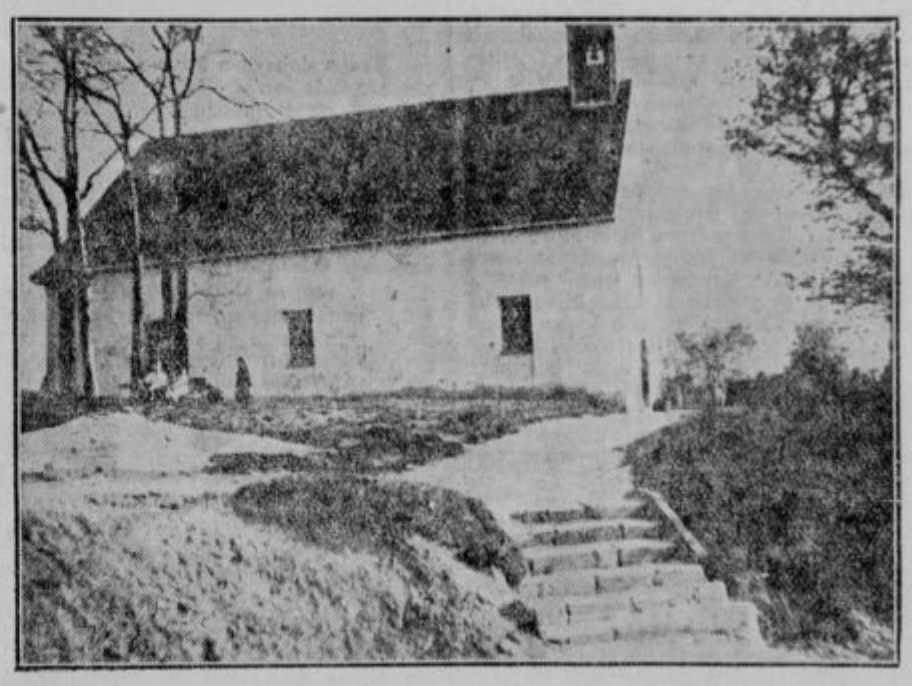

Leta 1598 je divjala v Zagrebu strašna kuga. Zagrebčani so v črnih oblekah v svojih hišah molili in čakali smrti. Mestni črednik je z vozom, v katerega sta bila vprežena dva črna vola, iskal po zagrebških ulicah mrličev in jih vozil na pokopališče. Njega se kuga ni prijela. V prvi polovici 17. stoletja je kuga zopet razsajala po Zagrebu. Tedaj so se kaptolske in mestne oblasti zaobljubile sezidati kapelico sv. Roku, da bi Bog po njegovi priprošnji obvaroval v bodoče mesto kužnih bolezni. In res je mesto leta 1655 sezidalo cerkvico na Penezni gorici, pozneje Ilička gorica imenovana, na čast sv. Roku. Cerkvica je bila posvečena 26. julija 1682 po škofu Martinu Borkoviču.

V početku je bila cerkvica zelo primitivna, vendar zidana, z enim oltarjem sv. Roka, z lesenim zvonikom in s prostranim preddvorjem. Okrog leta 1745 se je počela cerkvica podirati radi slabega temelja in so jo temeljito popravili. Leta 1839 je dala napraviti vdova Bara Jazovič desni mali oltar na čast sv. Antonu in par let pozneje je vdova Domjanovič postavila levi mali oltar na čast sv. Rozaliji.

Leta 1880 je potres zrušil skoraj pol Zagreba, pa je tudi cerkvica sv. Roka dobila strašne rane ter so resno mislili cerkvico podreti. Tej nakani se je odločno uprl začasni kanonik in upokojeni župnik Anton Leopold Fetzer. On je vložil v popravilo cerkve svoj trud in svoj denar. Za 500 forintov je renoviral cerkvico in leta 1883 jo je sam svečano blagoslovil. Dal je cerkev poslikati in nabavil križev pot.

V tej obleki smo Slovenci našli to cerkev, ki pa že precej kriči po restavraciji. Danes ima cerkev tudi male orgle, ki so pa tudi že črvive, v malem, kot dimnik visokem zvoniku pa se še danes nahaja mal zvonček. Kdo je ta zvon nabavil, ni nikjer zapisano.

Okrog cerkvice je bilo že v početku pokopališče in to samo za siromake in berače, pozneje so pa sem pokopavali tudi meščane. Leta 1896 je bilo pokopališče že precej opuščeno, danes je pa na tem mestu lep park.

Po 276 letih obstanka te cerkvice smo zagrebški Slovenci torej prišli na misel, da se ravno pri sv. Roku priporočamo Bogu za moralni dvig našega življa in za zdravje Zagreba.

Po želji vernikov bodo sv. maše že na Vne bohod ob 10 in ne več ob 9.

Rabite samo

SHELLTOX

Sigurna smrt vsemu mrčesu!

Uspeh Vas bo presenetil!

Italijanska armada je pripravljena

Rim, 13. maja. Na seji parlamenta, v katerem je v razpravi proračunu vojnega ministra, je imel po daljši debati, v kateri so vsi govorniki povzdigovali italijansko armado, govor minister vojne, general Gazzera sam. Minister je izvajal:

Vodilna misel našega vojnega proračuna je ta, da mora domovina biti v najvišji meri pripravljena na vojno, ne zato, ker vojno hoče, ampak zato, da prepreči žalostne učinke eventuelne vojne. Priprava in oprema armade mora biti v soglasju s posebnim položajem Italije, ki je obdana od sosedov, ki so med seboj zvezani in ki obračajo na svoje oboroževanje veliko skrb in pozornost.

Glavna je duhovna in moralna pripravljenost naroda. Ta je podana že po najintenzivnejšem nacionalnem duhu, s katerim je fašistični režim prepojil državo. Veliko si obetamo od milice vseučiliške mladine, ki je občudovanja vredna naprava, ki se bo čedalje bolj razvijala. Imamo tudi kurze za višjo vojaško izobrazbo, med temi dva, v Civitavecchia in Nettuno, za častnike bataljonov črnih srajc. Zelo številni so kurzi za specialiste. Mladina bo do 21. leta, ko nastopi po novem aktivno vojaško službo — do sedaj je starostna doba za začetek aktivne vojaške službe bila 20. leto — vsa vojaško pripravljena po obvezni predvojaški pripravi v črnih srajcah.

Kakor vsako leto, se bodo tudi letos vršile številne vojaške vaje, predvsem v gorah. Obe hitri diviziji, ki sta se osnovali zadnji čas, se bosta vadili na Krasu, katerega morajo vojaki temeljito poznati. Velika skrb se posveča tudi instrukciji vpokojenih častnikov v Nacionalni zvezi vpokojenih častnikov, ki je je ustanovil fašizem. Vpoklicalo se bo letos 20.000 vojakov, to pa iz finančnih ozirov, ki ne dovolijo večjega vpoklica. Pripravlja se pa tudi civilno prebivalstvo, katero se poučuje v rabi obrambnih sredstev proti letalom in plinom. Poleti se bo uprizoril eksperiment obrambe proti letalskim napadom v Turinu.

Kar se tiče trdnjav, stane 1 km trdnjavskega pasu v Franciji 8 do 15 milijonov frankov. Takega izdatka si Italija ne more dovoliti, se pa poslužuje v svrho obrambe po utrjenih mestih manj dragih, toda enako učinkovitih sredstev. Omeniti se mora, da se pri oboroževanju armade kakor tudi pri vseh dobavah poslužujemo izključno domače produkcije. Aktivna službena doba 18 mesecev se obdrži. Mirovno stanje armade znaša v pričujočem proračunskem letu 260.000 mož. (Minister je pri tem popolnoma zamolčal število vojaško popolnoma pripravljene milice.)

Minister je končal: »Z globokim čustvom starega vojaka vas zagotavljam, da naša armada zasluži zaupanje naroda radi svojega solidnega ustroja in navdušenega ter obenem resnega duha, ki jo prešinja. (Dolgotrajen navdušen aplavz, klici: »Živela armada!« Šef vlade, predsednik zbornice, ministri in vsi poslanci vstanejo med ponovnim patriotičnim vzklikanjem.) Način življenja častnikov in vojakov je strogo uravstven, častniki in vojaki se ves dan bavijo z delom in ga vršijo tiho in vztrajno. Bolj kot kedaj je danes naš prostak slaven simbol italijanske armade.« (Navdušen aplavz in čestitke ministru.)

God sv. Očeta

Vatikan, 13. maja. AA. Včeraj je bil god sv. očeta. Pri tej priliki je prejel veliko število brzojavnih čestitk. Diplomatski zbor se je vpisal v sprejemno knjigo.

Nemiri na Španskem

Madrid, 13. maja. AA. V Cordobi je prišlo do velikih izgredov. Pri spopadu s policijo so bili ubiti štirje demonštranti, dva pa sta bila ranjena.

Barcelona, 13. maja. AA. Tu vlada popolna red in mir. Izgredi v Madridu niso našli odziva v Barceloni.

Novo čsl. posojilo

Praga, 13. maja. tg. Proti prvotno nameravanemu posojilu 45 do 50 milijonov dolarjev za vračilo 8% funtnega posojila se je sedaj češkoslovaška finančna uprava radi neugodnega stanja državnih financ odločila, izdelati zakonski načrt, s katerim se pooblašča vlada, da najame drugo posojilo v inozemski valuti do višine 2532 milijonov Kč. To odgovarja vsoti 75 milijonov dolarjev. Kot jamstvo za posojilo se namerava zastaviti češkoslovaški tobačni monopol.

Stara slika najdena

Dunaj, 13. maja. tg. Te dni so razstavili v cerkvi sv. Štefana na Dunaju do sedaj neznano veliko sliko dunajskega slikarja Spiellenglu iz leta 1672., ki predstavlja Vnebovhod. Podoba je bila prej glavna slika v Marijinem oltarju severnega kora, pa so jo sedaj našli med navlako na podstrešju in očistili. Podoba je umetniški ostanek stare dunajske šole.

Ne vlagajte prošenj!

Ljubljana, 13. maja. AA. Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razglasa:

Pri tukajšnji banski upravi je vloženih že tako veliko število prošenj za različna službena mesta, da se spričo pomanjkanja kreditnih sredstev in razpoložljivih službenih mest ne bodo mogle rešiti v doglednem času. Radi tega se opozarjajo event. novi prosilci, **naj ne vlagajo nobenih prošenj več, v kolikor ne bodo eventualna prosta službena mesta razpisana s posebnim natečajem.** Prošnje, ki se ne bodo nanašale na razpisana mesta, se bodo dosledno zavračala radi pomanjkanja kredita.

Ljubljanski proračun še ni potrjen

Belgrad, 13. maja. I. Ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc se je mudil v Belgradu in intervenival v finančnem ministrstvu za potrditev proračuna mestne občine ljubljanske. Proračun še ni potrjen.

Učiteljska vest

Belgrad, 13. maja. I. S kraljevim ukazom in na predlog prosvetnega ministra je postavljen za učitelja na meščanski šoli v Ljubljani Rudolf Vagner, učitelj v Belgradu, ki je bil doslej dodeljen prosvetnemu oddelku banske uprave.

Ravnateljsko mesto na Grmu razpisano

Ljubljana, 13. maja. AA. Kraljevska banska uprava razpisuje na podlagi § 31. zakona o banski upravi **službeno mesto ravnatelja banovinske kmetijske šole na Grmu.**

Razpisana cestarska služba

Ljubljana, 13. maja. AA. Kraljeva banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje na osnovi § 31. zakona o banski upravi ponovno v območju sreskega cestnega odbora v Brežicah **službeno mesto banovinskega cestarja** in sicer: za cestno progo a) od Slovenca do stika s cesto Brezina—Dečna vas—Globoko—Dobrava; b) od Slovenca do konca Starega gradu.

Drobne vesti

Belgrad, 13. maja. AA. Uprava pokrajinske zveze obrtniških društev je sklenila na podlagi sklepa svoje zadnje seje, da bo za drugi dan pravoslavnih binkošti to je 1. junija t. l., sklicala **kongres obrtnikov iz vse države.** Na dnevnem redu bo v glavnem razprava o zavarovanju obrtnikov za primer bolezni, nesreč, onemoglosti, starosti in smrti ter razprava o mednarodni organizaciji obrtnikov in v obrtniških kreditih.

Belgrad, 13. maja. AA. Na podlagi čl. 4 zakona o državnih političnih izvršilnih uslužbencih je predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev predpisal uredbo o uradni obleki in oboroužitvi teh uslužbencev.

Belgrad, 13. maja. ž. Danes se je vrnil z vizitacije po Banatu belgrajski nadškof msgr. dr. Rodić.

Belgrad, 13. maja. ž. Včeraj je prispel iz Zagreba odnosno iz Splita profesor zadružništva, minister n. r. g. dr. Anton Korošec.

Zagreb, 13. maja. AA. Nj. Vis. princ Pavle je prevzel visoko pokroviteljstvo nad prvo aeronavtično razstavo, ki jo priredi aeroklub kraljevine Jugoslavije na zagrebškem velesejmu. Pri svečani otvoritvi v četrtek 14. t. m. bo zastopal visokega pokrovitelja pomočnik bana savske banovine dr. Stevan Hadži.

Zagreb, 13. maja. ž. Uprava zakladne bolnišnice in rektorat vseučilišča sta razpisala mednarodni natečaj za gradnjo velike bolnišnice na Šalati. Poslanih je bilo 80 ponudb. Od teh: 49 iz Nemčije, 2 iz Avstrije, 5 iz Švice, 11 iz Češkoslovaške, 2 iz Madjarske, 1 iz Romunije, 5 iz Jugoslavije, 5 iz Poljske, 1 iz Albanije in 2 iz Finske. Ponudbe bo pregledalo posebno razsodišče. V nedeljo se je sestal plenum z domačimi in tujimi ocenjevalci. Pregled ponudb je trajal tri dni. Po pregledu je odločeno, da se nagradijo tri dela, pet pa se jih bo odkupilo. Vsa prva najboljša tri dela dobijo enake nagrade v znesku 15.000 švicarskih frankov. Dobili so sledeči: Ernest Weissmann iz Zagreba, Bernhard Stein in Rihard Zorn iz Hamburga, Gustav Paul in Franc Čermak iz Prage. Vsa dela bodo razstavljena na posebni razstavi.

Dunajska vremenska napoved. Dosedanje vreme bo trajalo še dalje in bo še topleje. Na zapadu je pričakovati lokalnih neviht.

Slabo gospodarstvo avstrijskih financ

Dunaj, 13. maja. Robert Ehrlach, podpredsednik glavnega udruženja avstrijske industrije riše položaj avstrijskih državnih financ, ki se nahajajo v zelo slabem stanju, takole:

»V l. 1924.-1930. so znašali avstrijski zvezni izdatki vključno z investicijami 1135, 1294, 1468, 1784, 1852, 2082, 2130 milijonov šilingov. V l. 1931. so pa bili preračunani izdatki na 2308 milijonov šilingov. **V teku osmih let so se torej stopnjevali za več kot 100%.** Na leto so povprečno narastli za več kot 12%. Sorazmerno z državnim poviševanjem izdatkov so se zviševali tudi izdatki posameznih dežel in občin. Iste so med leti 1925. in 1929. povzdignile dohodke za 38.6%, izdatke pa še v veliko večji meri. Isto se opaža tudi pri socialnem zavarovanju. Prispevki delodajalcev in delavcev so se med l. 1925. in 1928. povzdignili od 258.7 milijonov na 384.4 milijone šilingov, izdatki so se pa še bolj zviševali.

Splošni izdatki so torej v l. 1924. znašali komaj 1 in pol miljarde, v tekočem letu pa so preračunani precej nad 3 miljarde. Celotni dohodki avstrijskega naroda se cenijo na 6—7 miljard šilingov na leto. V l. 1924. so znašali državni izdatki komaj četrtino celotnih dohodkov naroda, v tekočem letu pa je to poskočilo na polovico celotnih dohodkov. Če se bo to s tako naglico nadaljevalo, potem bodo v l. 1939. že vsi narodni dohodki šli v splošne potrebe. Takrat bi se uresničil socialistični ideal državnega sistema in bi država obstojala samo iz nastavljencev. To bi pa dovedlo k vsesplošnemu gladu.

V l. 1927. je bilo skupno število državnih nastavljencev brez delavcev 97 297. Od takrat bi se moralo zniževati državno uradništvo vsako leto za 3.8%. Po štirih letih zniževanja bi moralo biti uradništvo znižano za 15% ali za 14.300. V resnici pa je šel proces ravno v nasprotni smeri. Medtem ko bi moralo znašati sedaj skupno število državnega uradništva 83.000, pa znaša preko 102.000! Vse naredbe do sedaj niso nič pomagale in bi bilo potrebno, da se štedenje izvede na široki bazi in učinkovito, ne pa da se čaka samo od inozemstva lepih naukov.«

Sanacija dunajskega Creditanstalta

Dunaj, 13. maja. tg. V avstrijskem narodnem svetu je bila danes predložen načrt zakona, s katerim se vlada pooblašča, sprejeti posojilo 150 milijonov šilingov za sanacijo Creditanstalta. Ko je finančni minister utemeljeval predlog zakona, je obljubil, da se bo natančno preiskalo premoženjsko stanje in revidirale službene pogodbe vodilnih osebnosti. Ob pozni večerni uri je narodni svet potrdil zakon o sanaciji Creditanstalta.

Regent Horty med Jugoslovani

Budimpešta, 13. maja. AA. Regent Horthy je danes dopoldne posetil mednarodni velesejem. Ob vhodu v jugoslovanski paviljon so regenta med drugimi pozdravili v hrvatsko narodno nošo oblečeni trije otroci atašeja za tisk Božidar, Jurica in Nada v našem jeziku z besedami: »Dobrodošli!« nato pa še v madžarščini: »Isten hozot!« Regent se je zahvalil v našem jeziku z besedami: »Dober dan, deca!« Nato so regenta Horthyja pozdravili v imenu jugoslovanskega poslaništva tajnik poslaništva Daninger, dalje generalni konzul dr. Pavlinović z atašejem za tisk Božidarjem Albertom in delegat centralnega presbiroja Štefan Mirović. Regent, ki so ga ti gospodje vodili po vseh oddelkih razstave, si je posebno ogledal zemljepisni oddelek in slike, ki jih je razstavil centralni presbiro in ki kažejo v diagramih in slikah napredek Jugoslavije v prvem desetletju na vseh poljih javnega življenja. Regent se je za te podatke posebno zanimal in se je o tem delu razstave kar najlepše izjavil.

Z vsega sveta

Berlin, 13. maja. AA. Olimpijski kongres v Barceloni je nedavno tega sklenil, naj se vrši tajno glasovanje o tem, kje bodo olimpijske igre leta 1936. Po poročilu iz Ženeve je glasovanje izpadlo v korist Berlina. Olimpijski odbor v Lausanni še nima odgovorov vseh držav, vendar pa se je večina izrekla za nemško prestolnico.

Berlin, 13. maja. AA. Donos davkov v nemški prestolnici je znašal lani 468.5 milijonov. Donos je bil proračunjen s 514.5 milijoni. Primanjkljaj znaša okrog 46 milijonov.

Johannesburg (Južna Afrika), 13. maja. AA. V nekem rudniku se je utrgalo dvigalo. Pri tem je bilo ubitih 7 urojencev in 9 ranjenih.

Berlin, 13. maja. AA. Ameriški rekordni letalec Frank Hawks, ki je na krožnem poletu po Evropi, je včeraj pristal na tukajšnjem letališču in potreboval za polet iz Londona do Berlina 2 uri in 58 minut. Prišel je v Berlin še pred brzojavko, ki je javljala, da je iz Londona poletel v Berlin.

Slovenski romarji pri sv. očetu

Včeraj je papež Pij XI. sprejel slovenske romarje - Potek proslave „Rerum novarum“

Rim, 13. maja. Po rimskih ulicah je te dni nenavadno živahno. K proslavi 40 letnice glasovite okrožnice Leona XIII. »Rerum novarum«, se je zbralo v Rimu, oziroma v Vatikanskem mestu okoli osem tisoč krščanskih socialnih delavcev z vsega sveta. Romarji iz Argentine in Mehike so prispeli že predvčerajšnjim, včeraj pa so prišla zastopstva iz Italije, Avstrije, Belgije, Kanade, Češkoslovaške, Kolumbije, Francije, Nemčije, Anglije, **Jugoslavije**, Holandske, Peruja, Španije, Švice, Ukrajine, Madžarske, Uruguaja in iz ameriških Združenih držav.

Jutri, v četrtek, se bodo romarji zbrali v lateranski baziliki. Mons. Pizzardo, namestnik državnega tajnika, bo opravil slovesno službo božjo. Nato bodo položili lovorjev venec na grob Leona XIII. V petek bodo romarji v baziliki sv. Petra prisostvovali sv. maši, ki jo bo daroval sv. oče Pij XI. Popoldne bo papež sprejel romarje na dvorišču sv. Damaza in jih bo nagovoril. Njegov govor bo kesneje drugi govornik prednašal v sprejemni dvorani vatikanske radijske postaje. Beseda poglavarja vesoljne katoliške cerkve pojde v svet okoli 5. ure popoldne in sicer na valovih m. 19.84.

V proslavo 40 letnice Leonove okrožnice je sv. oče dal vliti posebno svetinjo, ki nosi na eni strani sliki Leona XIII. in Pija XI., na drugi strani pa verski simbol med dvema knjigama; ena izmed teh je na pol odprta in notri se čita začetek okrožnice »Rerum novarum«. Navzočnost druge knjige vzbuja domnevo, da bo sv. oče posvetil Leonovi okrožnici posebno encikliko.

Sprejem pri sv. očetu

Vatikansko mesto, 13. maja. (Izvirno.) Sv. oče je danes predpoldne sprejel v avdijenci slovenske romarje, kot prvo jugoslovansko skupino. Romarji, 30 po številu, so pod vodstvom vseučiliškega profesorja dr. Snoja odpotovali iz Ljubljane v ponedeljek zvečer in prispeli v Rim včeraj zvečer. Sprejemu pri sv. očetu je prisostvovalo več kardinalov. Ko se je sv. oče prikazal, so ga romarji navdušeno pozdravili. Pij XI. je stopil k vernikom in se z njimi prijateljsko razgovarjal. Nato je imel nanje kratek nagovor o pomenu proslave okrožnice »Rerum novarum«. Na koncu je sv. oče podelil romarjem apostolski blagoslov. Na slovenske romarje je napravil sprejem pri vrhovnem glavarju katoliške cerkve globok vtisk.

Briand ostane zunanji minister

Predsedniška volitev — notranjepolitična manifestacija

Pariz, 13. maja. tg. »Petit Parisien« poroča v zvezi z zadnjim ministrskim svetom francoskega kabineta, ki je bil danes pred odpotovanjem Brianda v Ženevo, da je Briand mnenja, da pomeni današnje glasovanje francoskega parlamenta samo notranjepolitično manifestacijo parlamenta, ki se nikakor ne tiče francoske zunanje politike. Zato je mnenja, da ima odpotovati v Ženevo, da zastopa tam interese Francije.

Grandi in Henderson

Ženeva, 13. maja. tg. v Ženevo sta dospela nocoj zunanja ministra Italije in Anglije Grandi in Henderson, ki bosta takoj jutri dopoldne začela posvetovanja o perečih vprašanjih.

Na Bolgarskem zopet kriza

Sofija, 13. maja. AA. Bolgarska agencija poroča: Trgovinski minister Mišajlov in kmetijski minister Vasiljev sta demisijonirala, da omogočita ustvaritev nove vladne koalicije. Kot njuna naslednika imenujejo Smilova in Skapeva, šefa narodno liberalne stranke. — Bojan Smilov, šef levega krila narodno liberalne stranke, je konferiral s predsednikom vlade Ljapčevim glede vstopa v vlado. Za svojo skupino zahteva dve listnici. Nekateri listi trdijo, da je sporazum že toliko kakor sklenjen in da gre samo še za formalnosti. — Zgovorov list »Zname« trdi, da niso izključena presenečenja tako na seji liberalov, kakor tudi med demokrati, ker smatrajo stranke vladne koalicije kooperacijo s smilovisti za nepopularno.

Gospodarska antanta med Italijo, Avstrijo in Madjarsko

Berlin, 13. maja. AA. Iz Rima poročajo, da so pogajanja med Avstrijo, Madjarsko in Italijo za sklenitev **trojnega sporazuma za oživljenje trgovine** potem medsebojnih kreditov v načelnih vprašanjih uspela. **Listi z velikim zadovoljstvom pozdravljajo** ta sporazum in ga smatrajo za predznak za uspeh ženevskih konferenc. Listi zaključujejo, da bo gospodarska solidarnost med Italijo, Avstrijo in Madjarsko pomirjevalno vplivala v borbi, ki bo nastala zaradi avstrijsko-nemške carinske zveze med Francijo, Poljsko in Malo antanto na eni in Nemčijo in Avstrijo na drugi strani.

Glasovi o našem stabilizacijskem posojilu

Split, 13. maja. AA. Dr. Ivan Bulić, član občinske uprave v Splitu (eden izmed prvakov bivše federalistične stranke) se je izrazil o novem stabilizacijskem posojilu takole:

Eden izmed najpomembnejših momentov stabilizacijskega posojila leži v priznanju zaupanja do naše **države in njene politike ter gospodarske konsolidacije.** V tem priznanju mednarodnega kapitala smemo videti pomemben političen uspeh, tem pomembnejši, ker je posojilo sklenjeno po zaslugi Hrvata, finančnega ministra dr. Stanka Svrljuge, iz česar se vidi, da smatrajo Hrvati Jugoslavijo za svojo državo in gledajo v njej izpolnitev svojih narodnih in političnih teženj. S tem priznanjem in zaupanjem ter uzakonjenjem stabilizacije **dinarja z dobljenim posojilom se odpro svetovnemu** kapitalu vrata, da se bo mogel plasirati pri nas in izvesti investicije v jugoslovanski državi, ki leži po svojem zemljepisnem položaju sredi Evrope, na križišču treh plemen in ki razpolaga s prirodnimi bogastvi, z morjem in morsko obalo in ki skoraj ne pozna socialnih neprilik in breposelnosti.

Pričakovani pritok kapitala iz inozemstva v našo državo bo pospešil razvoj Jugoslavije in napravil iz nje važen mednarodni gospodarski faktor, in s tem se bo dopolnilo naše delo osvoboditve in združitve.

V doseženem stabilizacijskem posojilu moramo videti še drugi važen moment. Po ozdravljenju političnega življenja in izboljšanju uprave pride zdaj ozdravljenje na gospodarskem polju.

Dr. Uroš Desnica (bivši predsednik oblastne organizacije bivše radikalne stranke v Dalmaciji) je dal tole izjavo:

Sodba, ki jo kot nestrokovnjak morem podati glede posojila, se sklada s sodbo, ki so jo izrekli ne samo naši in tuji listi, nego smo jo dobili tudi v razgovorih z našimi resnimi osebnostmi, pristaši bivših političnih strank. Ta sodba je jako ugodna, ne samo zato, ker je posojilo zelo koristno, nego tudi glede na razmere na svetovnem denarnem trgu, posebno pa še zato, **ker smo tako dobili dokaz o gospodarskem in političnem zaupanju, ki ga uživa naša država v inozemstvu.** To je tem pomembnejše, ker se je to zaupanje afirmiralo navzlic kampanji, ki so jo z raznih strani vodili proti nam, hoteč nas pred inozemstvom diskreditirati. To posojilo pomeni priznanje, da smo urejena in napredna država.

Split, 13. maja. AA. Prota Urukalo, bivši poslanec bivše radikalne stranke, je izjavil glede sklenitve jugoslovanskega posojila to-le:

V današnji hudi gospodarski krizi je celo misliti na posojilo težko, zato je sklenitev tega posojila tem večji uspeh. Naša kraljevina je uspela s sklenitvijo tega velikega posojila baš v času svetovne gospodarske krize, in sicer pod ugodnejšimi pogoji, kakor pri vseh dosedanjih posojilih. To pomeni, **da je mednarodna sodba o kraljevini Jugoslaviji dobra in da ima svet vero v bodočnost naše kraljevine.** Tega dejstva se mora veseliti vsak državljan.

Novi vozni red vseh prog v Sloveniji za 2 dinarja

po pošti Din 2.50, se pošlje samo proti predplačilu v znamkah) veljaven od 15. maja, naročite od

Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Preprodajalci popust.

Ljubljana

Ljubi svojega bližnjega

Dekletce brez nog siromašne družine. — Apel na usmiljena srca.

Ljubljana, 13. maja.

Toliko skrite bede je med nami, toliko majhnih, nebogljenih življenj dviga iz kaosa naših dni roke k poslednjemu obupu — mi pa hodimo z neizprosno brzino in brezbrižnostjo mimo vsega in se komajda še utegnemo ozreti, komajda še prisluhniti v praznino, ki je v nas. Kakor tekma robotov, brez duše, brez srca, so hotenja in dejanja

naših dni. Kdor je majhen in plah in ves samemu sebi prepuščen, se nikoli ne bo mogel nikamor povzpeti. Železni koraki človeka-robota gredo preko njega in ga zmeljejo v prah.

Črna, morda nekoliko prečrna slika naših dni, a tudi s ptičje perspektive gledana — strahotna, porazna — —

Mimo življenja hodimo, za bleščečimi prividi se lovimo, z mrko brezobzirnostjo si utiramo pot — mi robotje, otroci dvajsetega stoletja, sužnji zmehaniziranih dni. Dobrodelna društva, humanitarne ustanove, socialna zaščita revnih kaplja v morje bede... V blaznem tempu gre življenje mimo nas, v blaznem tempu gremo mi mimo njega — nikoli si ne utegnemo pogledati prav od blizu v obraz... Naš čas: obupna borba med življenjem in smrtjo, borba med dobrim in zlim, nadvlada močnega nad bednim — zakaj? **Ker pozabljamo, hote in nehote pozabljamo najvišjo, najsocialnejšo zapoved vseh časov: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«** —

V majhni, samotni vasi Predole pri Grosupljem živi v revni in s slamo kriti bajti Katarina Molk s svojim bolehnim možem, tovarniškim delavcem in 3 otroci. Najstarejši otrok je star 12 let, srednji 6 let in najmlajši 5 let. Najstarejši in najmlajši sta popolnoma razvita, brez vsake telesne hibe. Tembolj kruta pa je bila narava proti 6 letni Tončki...

Koga ne bi ganil pogled na malo siroto v materinem naročju! Dekletce ima bistre, kakor nebo sinje oči in obrazek tako nežen in zal, da bi pač nikdo ne mogel sklepati iz njega, da mu ni tudi vse telo sorazmerno normalno razvito. **Otrok je brez nog in tudi leva roka mu je povsem brez koristi: zaraščena je že na komolcu skupaj, tako da binglja po zraku prazen rokav...** Na mestu nog ima mala Tončka na vsaki strani telesa po en simetrično razvit izrastek v obliki palca na roki odraslega človeka, z nohtom na koncu.

Dekletce je kljub tej telesni hibi izredno bistroumna. Zna prisrčno kramljati z vsakomur, moliti in peti pesmi, ki jih jo naučita brat in sestrica. Nadvse presunljiv je prizor, kadar se, ubogo nebogljeno plazi po tleh in si pri tem samo z desno roko pomaga naprej...

S solzami v očeh pripoveduje nesrečna mati, kako verno dekletce posluša pravljice, ki jih ji včasih čita brat in kako vedno iznova — pod dojmom čudežnih prigod — izprašuje, kdaj bodo tudi njej zrasle nožice. In jo mora uboga mati vedno iznova tolažiti in ji obujati svetle nade, katerih sama že davno nima več...

Družina živi v bedi. Mož, ki je jetičen, dela z zadnjim naporom svojih moči v tovarni, kjer zasluži, reci in beri: **tri dinarje na uro...** Ta zaslužek ne zadostuje niti za eksistenčni minimum enega človeka, kaj šele za družino petih oseb! V tej bajti, beraški bajti je življenje bedno in žalostno, in ga ni človeka, ki bi znal to bedo in žalost z besedami popisati. Skozi razrito slamnato streho curlja v deževnih dneh voda in moči vse: napol razbito pohištvo in prstena tla. Zakonca nimata niti toliko, da bi si dala popraviti raztrgano streho in napraviti v bajti lesena tla. — —

Uboga družina je potrebna nujne in izdatne pomoči. Apeliramo na srca vseh, ki jim na tem, da olajšajo nesrečni materi in predvsem mali, pohabljeni Tončki življenje, naj se ju spomnijo s kakršnimikoli darovi — v denarju ali v blagu, ki jih iz prijaznosti sprejema tudi naša uprava.

Na domu Miklove Zale

Stotine Ljubljančanov in okoličanov bodo danes gledale »Miklovo Zalo«, dramatizacijo ene najbolj znanih in priljubljenih ljudskih povesti. Nehote bo gledalca prevzela želja, da bi videl tudi kraj, kjer je živelo junaško dekle, oziroma kraj, ki ga je imel Sket pred očmi, ko je pisal svojo povest. Malokomu bo znano, da je mogoče priti na Miklov dom brez potnega lista in da se da obisk doma Miklove Zale prav lepo združiti z izletom na Golico. Pred petimi leti me je potovanje po Koroškem privedlo tudi v Št. Jakob v Rožu. Ogledal sem si tam med drugim tudi dvorano, v kateri so do takrat že osemnajstkrat igrali domačini Miklovo Zalo. Izvedel sem, da sta pri teh uprizoritvah sodelovali tudi dve igralki, ki sta doma — pri Miklovih! Miklov dom spada namreč pod župnijo Št. Jakob v Rožu in ni daleč oddaljen od farne cerkve. Seveda sem se takoj napotil k Miklovim. Danes bi ne mogel več natančno povedati, koliko časa sem hodil; tudi nisem gledal na uro, zdi se mi pa, da je bilo približno pol ure. Na prijazni lahno nagnjeni ravnici sem našel ob vznožju Karavank lično kmečko hišo, ki je že na zunaj napravljala vtis častitljivega starodavnega kmečkega doma. Prijazna domačinka mi je povedala, da je tu pri Miklovih in — da tudi sama sodeluje pri »Miklovi Zali«. Od tu sem šel na železniško postajo v Podroščici, kamor dospeš — če me ne vara spomin — približno v četrt ure.

Koncem maja bo vzcvetela Golica v milijonih belih narcis. Na stotine izletnikov bo zahajalo gori in bodo uživali prekrasen, nepozaben pogled na nepozabni Korotan. Tik pod seboj pa bodo gledali — cerkev Sv. Jakoba v Rožu. Koroški turisti, ki obiskujejo Golico, radi uporabljajo sestop na Jesenice, držeč se znanega turistovskega gesla, da se moraš vračati po drugi poti, nego si šel na goro. Držimo se tudi mi tega gesla in vračajmo se z Golice preko Miklovega doma in Sv. Jakoba v Rožu! Potnega lista ti v ta namen ni treba, zadošča od politične oblasti vidirana legitimacija Slovenskega planinskega društva. I. D.

Vesel dogodek v srnini družini

Ljubljana, 13. maja.

Vsak, ki gre po Poljanski cesti, se gotovo ustavi ob vrtu realne gimnazije in občuduje mali zoo, ki se preganja po tratah. Tisti, ki večkrat opazujejo srne in srnjaka, so mogoče opazili, da je naenkrat zginila srnica in da je ni bilo več na spregled. V malo utico jo je pognalo pričakovanje veselega dogodka in v soboto je v resnici vrgla srnico, ki pa je žal v velikih začetnih težavah svojega življenja pogledala mrtva v svet. V nedeljo zjutraj pa je vrgla še srnjaka, ki je sedaj sicer še malo osamljen, vendar že krepko stoji na razkrečenih nogah. Včasih, kadar sije sonce, gre tudi pod vodstvom šolskega sluge g. Gombača malo na sprehod, kajti mamica ga v prvih dnevih še ni mogla spremljati. Danes pa sta se že predstavila skupno občinstvu, oba krepka in zdrava.

Kaj bo danes

Drama: Ob 3 popoldne: »Miklova Zala«. Igrajo koroški igralci iz Sv. Jakoba v Rožu. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ob 8: »X Y Z«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera: »Grofica Marica«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Kaj bo jutri?

Drama: »Slehernik«. Predstava v opernem gledališču. Red C.

Filharmonija: Koncert komornega kvarteta državnega konservatorija. Ob 8 zvečer.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočevar, Ljubljana VII. Celovška cesta 34.

*

⊙ **Počitniška kolonija na Homcu.** Slovenska krščanska ženska zveza otvori s 1. julijem na Homcu počitniško kolonijo za otroke v starosti 6 do 12 let. Počitniška kolonija je namenjena otrokom, katere hočejo imeti starši čez počitnice pod skrbnim nadzorstvom in krščanski vzgoji. Pojasnila daje in sprejema prijave ob delavnikih vsak dan od 8 do 12 in 2 do 6 Slovenska krščanska ženska zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

⊙ **Slov. kat. akad. starešinstvo** priredi v nedeljo, dne 17. maja izlet na Zaplaz. Iz Ljubljane se odpeljemo z dolenjskim vlakom ob 7.25. Vozili se bomo do Trebnjega, kjer se sestanemo s tovariši iz Novega mesta. Vrnemo se ob 20.40. Vsi tovariši, eventuelno tudi z družinami, najlepše vabljeni!

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri tvrdka J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

⊙ **Šentpetersko prosvetno društvo** vabi člane, da se udeleže društvenega izleta v nedeljo dne 17. maja **na Sv. Goro nad Litijo.** Odhod iz Ljubljane ob pol osmih zj. Pri sv. maši naj bo vsak že v Ljubljani. Povratek domu poljubno, ob 18. ali ob 22. Zbirališče na kolodvoru četrt ure pred odhodom vlaka, vozni listek vzamemo do **postaje Sava.**

⊙ **Trgovine na praznik Vnebohoda** t. j. danes smejo biti v zmislu čl. 33 naredbe o odpiranju in zapiranju predpoldne odprte. Gremij trgovcev.

⊙ **Opozarjamo na komorni večer** gojencev drž. konservatorija, ki bo jutri v petek, dne 15. t. m. ob 20 v Filharmonični dvorani. Nastopi petorica gojencev konservatorija in sicer štirje v godalnem kvartetu in izvajajo Mozartov godalni kvartet v d-duru in Ravellov godalni kvartet, trojica pa v komornem triju ter izvaja Novakov klavirski trio »Quasi una Ballata« op. 27. Violinisti: Pfeifer Leon, Stanič Franjo, Šušteršič Vinko so gojenci prof. Jana Šlaisa, pianist Lipovšek Marijan gojenec prof. Janka Ravnika, čelist Bajde Oton, gojenec prof. Ferana. V komorni glasbi se vadijo pod vodstvom prof. Šlaisa. Vstopnice od 12 Din navzdol v Matični knjigarni.

⊙ **Zborovanje I. društva hišnih posestnikov v Ljubljani.** Pretekli torek zvečer se je vršil občni zbor I. društva hišnih posestnikov v Ljubljani, ki ga je otvoril predsednik g. Frelih. Iz njegovega poročila posnemamo, da šteje društvo 2003 člane. Pokrajinska zveza hišnih posestnikov šteje 22 društev, njen delokrog se razteza na teritorij dravske banovine. G. predsednik je v daljšem govoru poročal o delovanju društva v preteklem poslovnem letu. Društvo je delovalo zelo agilno. Blagajniško poročilo je podal blagajnik g. Anton Bukovic. Dohodkov je bilo 106.841 Din, izdatkov pa 106.783 Din ter znaša prebitek 58 Din. Nato je bil odboru podeljen absolutorij. Sledile so volitve in so bili soglasno izvoljeni v odbor gg.: Bahovec Josip, trgovec, Bukovic Anton, uradnik Kmetijske družbe, Frelih Ivan, višji računski svetnik v pokoju, Hrovatin Makso, tiskarnar, Jeglič Janko Nep., šolski ravnatelj v p., Jelenič Jernej, tovarnar, Klarman Viktor, višji železniški inšpektor v p., Kmetec Simon, trgovec, dr. Regali Josip, odvetnik, Sušnik Ivan, kanonik, Tribuč Josip, trgovec, Žemlja Franc, postajenačelnik. Za računske pregledovalce so bili izvoljeni: Gjud Aleksander, brivski mojster, Malliš Franc, krojaški mojster in Strniša Anton, sodarski mojster. Na koncu občnega zbora je bilo izrečeno popolno zaupanje g. predsedniku Frelihu.

⊙ **Osrednje društvo nižjih poštnih uslužbencev v Ljubljani** bo v ponedeljek, dne 25. maja ob 14 popoldne imelo izredni občni zbor. Na dnevnem redu je: 1. Sprememba društvenih pravil z ozirom na predpise § 76 novega Uradniškega zakona. 2. Slučajnosti. Tovarišem članom se priporoča, da se tega izrednega občnega zbora polnoštevilno udeleže. Ako bi Občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure kasneje ne glede na število prisotnih članov.

⊙ **Nesrečen padec.** 53 letni Franc Petač, hišnik Klaverjeve družbe v Metelkovi ulici, je včeraj predpoldnem valil sode na Krekovem trgu. Pri tem pa ga je sod prevalil in Petač je padel tako nesrečno, da je omedlel. Dobil je hude poškodbe na glavi. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

⊙ **Na angleški način** pere in svetlo lika ovratnike, da se kravata lahko zaveže. Kemično čisti obleke. **Simenc, Kolodvorska 8.**

⊙ **Nagrobne spomenike** v najmodernejših oblikah Vam nudi najceneje kamnoseško kiparsko podjetje **Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.** 3720

Koks za kovače in centralne kurjave
iz angleškega premoga
75 Din za 100 kg pri večjem odjemu popust
franko plinarna nudi
LJUBLJANSKA MESTNA PLINARNA

Rogaška slatina

Bukve na Janini nad Slatino so že dva tedna zelene.

Prof. Plečnikovi načrti za olepšavo zdravilišča se že izvršujejo. Ravnice in grebeni na severovzhodni legi bodo zavzeli novi nasadi med ribniki in mostiči. Slatina se prenavlja. Slatina tudi ozdravlja.

Prakso zdraviliških zdravnikov so otvorili vsi dosedanji zdravniki: Dr. Karel Brabec, dr. Mavro Gross, dr. Franjo Kolterer, dr. Anton Lavrič, dr. Nenadovič in dr Emil Treo. Kot nov zobotehnik je došel Zoran Mušič.

Ban dr. Marušič in podban dr. Pirkmayer sta se 7. in 8. maja mudila v zdravilišču na važnem gospodarskem posvetu.

Otvoritev zdravilišča. V nedeljo dne 10. t. m. se je zdravilišče oficijelno otvorilo s slovesno službo božjo, ki jo je opravli konzistorijalni svetnik in nadžupnik Franc Korošec. Poleg nekaterih gostov in številnih domačinov so bili predvsem navzoči vsi uradniki zdraviliške uprave. Odsotnega ravnatelja dr. Franca Štera je zastopal svetnik dr. Franjo Kolterer. Pred vnanjim svetom so nam pa letos otvorili sezono 1. maja slovenski novinarji s svojim razveseljivim obiskom in lepo jim uspelim občnim zborom na Slatini. Obisk slovenskih novinarjev iz vseh slovenskih prvih mest nam bodi poroštvo nadaljnjih številnih obiskov iz vseh krajev naše ožje in širše domovine.

Kolinska

Okusna in zdrava je
KOLINSKA KAVA

Galanteriiska knjigoveznica
A. FELDSTEIN se je preselila
v nove prostore Kolodvorska 18

Birmanska darila
po znižanih cenah pri
L. VILHAR, urar
Ljubljana, Sv. Petra c. 36

Vnebohod

Tako je govoril na današnji dan služabnik božji in sveti hiponski škof Augustinus:

Jezus, Gospod, Edinorojenec Očetov, večen kakor Stvarnik, prav tako neviden, prav tako vsemogočen in prav tako Bog, se je — kakor veste — zavoljo nas učlovečil. Privzel si je človeško podobo, a božje ni izgubil; Mogočni se je skril, pokazal pa se je Slabotni. Rodil se je — kar tudi veste — da bi se mi prerodili. Umrl je, da bi mi vekomaj živeli. Vstal je kakor je bilo napovedano, to je tretji dan, in tudi nam obljubil vstajenje mesa ob koncu dni. Izkazal se je pred očmi svojih učencev: gledali so ga in se ga dotikali z rokami. Tako je dokazal, da je bil rojen; vendar ni odložil tega, kar je bil vedno in vselej. Štirideset dni je — kakor vam je znano — občeval z učenci, prihajal k njim in odhajal od njih; jedel in pil je, ne več iz potrebe, ne, marveč edino iz moči. Pokazal jim je resničnost svojega mesa: na križu slabost in nemoč, od groba dalje pa nesmrtnost in vsemogočnost.

Bratje, danes praznujemo spomin Gospodovega Vnebohoda! Današnji dan, to se pravi štirideseti dan po svojem vstajenju, se je Gospod vzdignil v nebo. Mi tega nismo videli, pa vendar verujemo! Oni, ki so videli, so nam sporočili in raznesli vest o tem po vesoljni zemlji. In tako se, glejte, danes po vsem širokem svetu obhaja ta preveseli dan!

Pomislite, kaj je bilo rečeno v 56. psalmu! Komu je bilo rečeno: »Bog, vzdigni se na nebesa!« Komu je to veljalo? Ali je veljalo Bogu Očetu: »Vzdigni se!«, ko sploh nikdar in nikoli ponižan ni bil? »Vzdigni se!« Vzdigni se, Ti, ki si bil zaprt v Materino telo, Ti, ki si bil upodobljen v Njej, ki si jo bil sam upodobil. Vzdigni se, Ti, ki si ležal v zibelki in kot slaboten otrok sesal Materina prsa; Ti, ki sam nosiš vesoljni svet, pa si se dal nositi Materi; Ti, ki Te je gledal starček Simeon kot dečka in te vzdignil v naročje kot Velikega Boga; Ti, ki Te je vdova Ana zagledala kot dojenčka, spoznala pa za Vsemogočnega; Ti, ki si za nas trpel lakoto in žejo in se za nas do smrti utrudil pod težkim križem — ali more biti Kruh lačen ali Studenec žejen ali Pot trudna? — Ti, ki si vse to zaradi nas prestal; Ti, ki si spal, pa ne spiš, Čuvar Izraela; Ti, ki Te je nazadnje Juda izdal, ki so Te Judje kupili, a ne dobili v last; Ti, ki so Te zgrabili, zvezali, bičali in s trnjem kronali; Ti, ki si visel na križu, ki si bil preboden s sulico, ki si umrl in si bil pokopan.... »Bog, vzdigni se nad nebesa!«... Vzdigni se, to se pravi, vzdigni se nad nebesa, zakaj Bog si... Sedi v nebesih, ki si visel na križu. Sedaj Te pričakujemo, da boš prišel kot Sodnik, Ti, ki so komaj čakali, da Te obsodijo. Kdo bi to veroval, če nam ne bi bil dal milosti oni, ki vzdigne reveža in iz prahu poviša siromaka (Ps 112)?...

Vzdigni se torej, o Bog, vzdigni se nad nebesa!« To se je že zgodilo, to se je že izpolnilo. Mi pa pravimo: kakor je bilo obljubljeno za bodočnost: »Vzdigni se, o Bog, vzdigni se nad nebesa!«, pa mi tega nismo videli, ampak verujemo, tako je danes pred našimi očmi ono, kar pravi psalm dalje: »Vzdigni se, o Bog, nad nebesa, in Tvoja slava naj se razširi po vsej zemlji!« Kdor onega ne veruje, tudi tega ne vidi. Kaj pa naj pomeni: »Tvoja slava naj se razširi po vsej zemlji,« če ne prav to: po vsej zemlji naj se razširi Tvoja Cerkev, po vsej zemlji naj zavlada Tvoja Gospa, Tvoja Nevesta. Tvoja Ljubljena, Tvoja Golobica?... Ona je Tvoja slava. »Mož si namreč, pravi apostol, ne sme pokrivati glave, ker je podoba in odsvit Boga; žena pa je odsvit moža« (1 Kor 11, 7). Če je žena odsvit in slava moža, je Cerkev odsvit in Slava Kristusa...

Preljubi bratje, naš Rešenik je odšel v nebo, zato na zemlji nikar ne obupujmo. Tam gori naj bodo naše misli, pa bomo imeli tudi tukaj mir. Za sedaj pa pojdimo s srcem h Kristusu v nebo, in ko pride Njegov obljubljeni dan, pojdemo še s telesom. Toda, bratje moji, vedeti moramo, da napuh in skopost in razuzdanost ne pojdejo za Kristusom, zakaj dokler smo polni napak in gnilobe, ne moremo kvišku za svojim zdravnikom. Če hočemo torej iti za Zdravnikom, moramo prej odložiti vse napake in grehote, ki skušajo kakor z okovi ukleniti naše noge in nas zaplesti s pregrešnimi mrežami. Mi pa z božjo pomočjo zdrobimo njihove vezi, kakor pravi psalmist, da bomo svobodno lahko klicali Gospodu: »Raztrgal si moje oklepe, zato ti bom daroval zahvalno žrtev.«

Gospodovo vstajenje je naše upanje, Gospodov vnebohod je naš ponos. Danes obhajamo slovesen spomin Kristusovega vnebohoda. Če torej hočemo prav in sveto in pobožno proslaviti Gospodov vnebohod, dvignimo se tudi mi z Njim vred nad oblake in povzdignimo svoja srca k Bogu. Pri tem pa, ko se dvigamo, se nikar ne prevzemajmo ali povišujmo in nikar si ne domnevajmo, da se dvigamo morda po lastnih zaslugah! Ne, ampak — poudarjam iznova — povzdignimo svoja srca k Bogu; zakaj kdor se ne dviga k Bogu, je prevzeten, kdor pa se dviga k Bogu, ga bo Bog otel in rešil. Glejte, bratje, kakšen čudež je to: Bog je vzvišen; če se prevzemaš, beži od tebe; če pa se ponižuješ, pride sam iz višav k tebi! Kako to? Ker je vzvišen nad vsem in vidi vse nizko in visoko že od daleč razpozna! Nizko in ponižno pogleda od blizu, da bi ga povišal; visoko, to je ošabno, pa že od daleč prepozna, da ga potem pritisne ob tla!

Kristus je vstal, da bi nam dal upanje, da bo vstal vsak človek, ki umre. Da ne bi ob smrti obupali in da ne bi mislili, da je s smrtjo konec našega življenja, nas je utrdil v upanju. Preje smo bili v skrbeh, kaj bo z našo dušo: ko pa je On vstal iz groba, je tudi nam vlil up v vstajenje mesa. Veruj torej, da boš očiščen. Najprej moraš verovati, da boš nekoč zaradi vere vreden gledati Boga. Zakaj ako hočeš videti samega Boga, poslušaj ga kaj je govoril: »Blagor njim, ki so čistega srca, zakaj Boga bodo gledali.« Zato najprej glej, da boš očistil svoje srce in iz njega odstranil vse, kar Bogu ne ugaja.

Iz lastnih napak, bratje, si naredimo lestvico, ki nas bo vodila kvišku! Vsak si naj prizadeva, da bo strl in premagal vse svoje slabosti in pomanjkljivosti, da se bo utrdil v dobrem in se preko napak in grehot povzpel kvišku. Pohodimo svoje napake! Zatrimo slabosti, zakaj z Izvorom dobrote ne pojde hudobija in s Sinom Device se ne bo vzdignila pohota in razuzdanost. Ne, vam pravim, hudobnost in napake ne morejo za Njim, ki je Začetek vseh čednosti, grehi ne za Pravičnim in slabosti in bolezni ne pojdejo za večnim Zdravnikom! Če torej hočemo priti v kraljestvo našega neskončnega Zdravnika, ozdravimo prej svoje rane. Zato glejmo, da bomo ostali stanovitni in rešili dušo in telo; skrbimo, da nam duše, ki je boljši del naše narave, ne pogoltne pekel, ampak da bo častitljivejša narava s seboj povzdignila tudi posvečeno telo. Pri tem pa naj nam pomaga Oni, ki je današnji dan šel v nebo in ki živi in kraljuje na vekov veke... Tako bodi!

Na potu v Rim

Trst, 12. maja.

Začeli smo dobro in do Trsta nam je šlo vse po sreči. Italijanske obmejne oblasti so nam topot šle izredno na roko in nismo imeli nikakih neprilik. Šesturni odmor v Trstu, dasi ni bil predviden, nam je kar dobrodošel. Kopljemo se v toplem jutru, kar nam po prečuti noči dobro de. Jasno, čisto nebo nam obljublja najlepše pomladne dneve v Italiji.

V rani jutranji zori smo doživljali prebujenje Trsta. Od morja je sinil prvi svit, ko smo se ustavili na molu. Dan in nas so prehiteli le pridni okoličani, ki so prinesli zelenjavo na trg. Trudno so posedli po kameni ograji. Redka je njih beseda, a kar jo je, je slovenska. Spoznali so nas po govorici in nam domače prijazno voščili dobro jutro. Mi pa občudujemo krasoto barv, ki se prelivajo nad morjem iz temnorjavega v svetlordečkasto, dokler ne sine dnevna belina. Mesto se prebuja, a pristanišče sniva dalje in ne zaživi. Ves dan bo ostalo tako mirno zasanjano, mučen kontrast k razgibanim ulicam. Težko verjameš, da stojiš v luki drugega največjega italijanskega pristanišča.

Razpoloženje v naši četi je zdravo in najboljše. Jutranjo pobožnost smo opravili pri sv. Antonu, potem pa seveda tudi na sv. Justa nismo pozabili. Ob 10 nas odpelje vlak dalje proti jugu.

Šahovska simultanka s Spielmanom

Ljubljana, 13. maja.

Nocoj ob 8 se je začela simultanska igra v veliki dvorani Kazine. Simultanke se je udeležilo 40 igralcev. Občinstva sicer ni bilo mnogo, vendar je še dosti kibicev, ki hodijo od partije do partije ter prorokujejo. Na simultanko je prišel tudi vseučiliški profesor dr. Milan Vidmar, naš veliki šahovski mojster, ki s svojim dobrim pogledom razmotriva pozicije, prav tako tudi naš mladi mojster Pirc. Doslej je zgubil proti Spielmannu samo šele en igralec. Ostalih 39 pa se še drži kljub temu, da je ura že tričetrt na 12. Igra gre doslej precej počasi, to pa zato, ker je med udeleženci simultanke precej zelo močnih igralcev. Spielmann igra jako previdno in je zato težko povedati vnaprej rezultat.

Razprava o umoru Šlegla

Zagreb, 13. maja. ž. Danes ob 8 se je nadaljevala razprava proti Hraniloviću in drugom. Celo dopoldne se je vršilo zasliševanje Matija Soldina, 22 letnega tipografa. Obtožen je, da je eden od ustanoviteljev in predsednik teroristične organizacije Hrvatske pravaške delavske organizacije, dalje, da je skupaj z Babićem, Marko Hranilovićem sodeloval pri Šleglovem umoru, pri atentatu na orožniško vojašnico, pri umoru detektiva Trenskega in da je dobavljal in pripravljal orožje in eksploziv. Soldin izjavlja, da se ne čuti krivega. Trdi, da je v policijskih zaporih priznal razne stvari le zato, ker so od njega zahtevali. V Pečuhu na Madjarskem ni bil. Zanika, da bi sodeloval pri atentatu na Šlegla in da ne bi bilo treba njega zasledovati, ker ga je poznal še kot vajenec. V kritični noči je prenočeval doma, kar lahko potrdi njegova mati. Pred policijo je priznal vse le zato, ker je vedel, da bo pred sodiščem lahko zanikal. Izjavlja, da ni sodeloval pri umoru na Trenskega, ker je bil tedaj pri svoji zaročenki vso noč. To bo potrdila Ljubica Ljubašić, njen brat Jožef in še neki drugi gospodje. Zanika, da bi bil med 14. in 20. julijem v Madjarski, ker je 19. julija slavil očetov god. Zanika nadalje, da bi pisal kakšno pismo. Obtožencu so predložena razna fotografirana pisma. Soldinov zagovornik predlaga, da se te fotografije ne smejo vpoštevati kot predmet razprave, ker ni nobenih originalnih zapiskov. Državni tožilec je bil odločno proti predlogu zagovornika in je sodišče istega tudi odbilo. Drugi zagovornik trdi, da obtožencu prikazujejo izkaze prič drugače, kot so priče izpovedale, in da so zapisniki na policiji popravljeni. Soldin je imel kritično noč, ko so bili ubiti detektivi, na glavi sportno čepico, priče pa so izjavile, da so videle moške, ki so bežali v temo s klobuki na glavi. Predsednik je nato zaključil in predložil razpravo na petek dopoldne.

Čudni nočni obiskovalec

Kresnice, 13. maja.

Nenavaden kriminalni slučaj se je pripetil v noči od včeraj na danes v Kresnicah. Bila sta namreč tukaj izvršena dva vloma, vendar pa niti pri prvem, niti pri drugem ni bilo pokradenega prav ničesar. Prvi vlom se je izvršil v trgovino Jožeta Kača v Kesnicah. Zjutraj, ko so domači odprli trgovino, so se v prvem hipu zelo prestrašili. V trgovini je bilo vse razmetano: obleka, živila, posode, vse je ležalo križem kražem. Domači so takoj obvestili litijske orožnike, da je bilo pri njih vlomljeno. Ko pa so natančno pregledali vse predmete v trgovini, so ugotovili, da je neznani, čudni nočni obiskovalec pač vse premetal in prebrskal, ni pa odnesel niti ene stvari. Prav nobene stvari se ni dotaknil, razen kave, ki je bila v mali posodici. To je izpil. Ni izključeno, da je nočni obiskovalec iskal denar. Vendar pa tega v trgovini ni bilo, vseeno pa je prečudno, zakaj je razmetal celo stvari, kjer denarja prav gotovo ni mogel pričakovati. Kako je vlomilec prišel v hišo, tudi še ni pojasnjeno. Ni izključeno, da se je prejšnji večer v mraku skril v poslopju in potem, ko so domači že spali, razmetal trgovino. Sklepajo, da gre za nagajivo dejanje kakšnega človeka, ki razmere pozna in se je morda hotel na ta način maščevati in eno zagosti trgovcu.

V isti noči je bil izvršen prav tak vlom tudi v gostilno Marije Vrhovčeve, blizu kresniškega kolodvora. Tudi tam je vse razmetal. Pustil pa je vse na miru in se celo vina ni prav nič dotaknil. Zjutraj so prišli na kraj obeh vlomov litijski orožniki.

Grd zločin

Litija, 13. maja.

Včeraj popoldne je iskal mlad 20 letni mizarski pomočnik dela pri litijskih mizarjih, kjer ga pa ni dobil. Prišel je s kolesom iz Zagorja v Litijo, vračal se je pa skozi Ponoviče v Zagorje. Malo od prve čuvajnice je nabirala regrat 11 letna deklica Silva Obidič, hčerka reduciranega predilniškega mojstra v Litiji. Mizarski pomočnik je deklico povabil na kolo in jo peljal do Ponovič, kjer je nad dekletom storil nasilstvo. Po storjenem zločinu je ubogo deklico s kolesom peljal nazaj na mesto, kjer jo je vzel na kolo, nato pa nadaljeval pot proti Savi. Ko je deklica prišla domov, je jokaje vse povedala očetu. Starši so zadevo takoj naznanili litijskim orožnikom, ki so telefonično obvestili orožnike v Zagorju s popisom mladeniča. V soteski med Savo in Zagorjem so ga nato v mraku zagorski orožniki prijeli in izročili litijskim orožnikom na zagorski postaji. Zločinec je začetkoma tajil, ko pa je bil na litijski orožniški postaji konfrontiran s svojo mlado žrtvijo, je zločin priznal, nakar je bil predan v litijske sodne zapore, kjer se bo vršila preiskava.

Veličastna proslava Grafenauerjeve 70 letnice

Ljubljana, 13. maja.

Delo za narod je njiva, ki željno čaka vsakega sejavca, ki pa tudi sejavcu le malokdaj da žetev. Ta je njemu največkrat odrečena in jo požanje narod sam. Le malokdaj pa se zgodi, da izrazi narod sejavcu na tej njivi resnično hvaležnost. Koroški trpin in prvoborec naših bratov za Karavankami g. **France Grafenauer** je sejal mnogo in obilo, žel pa je trpljenje. Na večer njegovega življenja smo dali duška vsej ljubezni, spoštovanju in hvaležnosti, ki jih gojimo do njega, obenem pa smo dali tudi izraz svoje ljubezni, ki jo goji ves naš narod za Slovence na Koroškem.

Nocoj se je vršila v dvorani Delavske zbornice sijajno uspela proslava 70 letnice Franca Grafenauerja. Udeležba občinstva je bila ogromna, čeprav je bila agitacija le skromna. Vsa dvorana je bila do zadnjega kotička polna in moramo reči, da bi občinstvo napolnilo tudi veliko unionsko dvorano, ako bi se proslava vršila tam. Proslavi je prisostvovalo približno 1000 do 1200 oseb. Med temi so bili prisotni tudi odlični predstavniki, tako zastopnik banske uprave, prosvetni šef dr. **Lončar**, zastopnik mestne občine podžupan prof. **Jarc**, pesnik **Oton Župančič**, vodja slovenskih pevcev g. **Hubad**, predsednik Slomškove družbe nadzornik g. **Strukelj**, dalje bivša predsednika deželne vlade dr. **Breje** in g. **Josip Pogačnik** ter številni odlični koroški emigranti, kakor dr. **Arneje**, nadžupnik dr. **Mörtl**, urednik »Slovenca« dr. **Kuhar** in drugi. Posebno mili gostje pa je bilo **49 pevcev in igralcev** Prosvetnega društva »Kot« iz Št. Jakoba v Rožu. Ti so prišli danes ob 11 dopoldne v Ljubljano, kjer bodo gostovali z »Miklovo Zalo« najprej jutri v dramskem gledališču, nato pa po nekaterih drugih slovenskih mestih. Vodi jih predsednik in režiser g. **Miklavčič**.

Večer je otvoril predsednik Kluba koroških Slovencev dr. **Fellacher**, ki je pozdravil vse odlične goste. Sporočil je, da je g. Grafenauer bil povsem namenjen, da se udeleži osebno današnjega večera, sedaj pa ga je zadržala nenadna bolezen, ki se mu je povrnila. Dr. Fellacher je prečital pismo, v katerem sporoča g. Grafenauer, da bo v duhu prisostvoval večeru, ko bo vžupnišču na Brdu v Ziljski dolini v radiu poslušal spored večera. Ves večer je namreč prenašal ljubljanski radio. Dr. Fellacher je pozdravil g. Grafenauerja po radiu in mu želel, naj kmalu ozdravi in naj kmalu pride v našo sredo. Burni klici: »Živel!« in aplavz so potrdili govornikove besede. Nato je dr. Fellacher sporočil, da je ljubljanski župan dr. **Puc**, ki se mudi v Belgradu, brzojavno pozdravil g. Grafenauerja, na proslavo pa je prišlo še vse polno drugih telegramov, ki jih bo klub poslal Grafenauerju na njegov dom v Moste v občini Brdo v Ziljski dolini. Dalje je govornik pozival slovenske koroške matere, naj varujejo čistoto slovenskega doma; možje naj varujejo vernost svojim domovom; koroška slovenska inteligenca naj bdi nad slovensko dediščino.

Pevski zbor Kluba koroških Slovencev je pod vodstvom g. **Novaka** zapel klubovo geslo in pa Ravterjevo pesem »Koroške dolnje«.

Naslednji govornik je bil dr. **Valentin Rožič**. Orisal je življenjsko pot prvoborca Franca Grafenauerja. Prečital je tudi nekaj odlomkov iz obširnih spominov, ki jih Grafenauer sedaj piše. Grafenauer je naš državljan, je ves po duši in telesu Slovenec in Jugoslovan ter vzor domoljuba.

Operni pevec g. **Josip Gostič** je ob spremstvu pianista g. **Lipovška** prelepo zapel Ravnikovo harmonizacijo narodne »Kje so tiste stezice« in pa Prelovčevo harmonizacijo »Gor čez izaro«.

Koroški Slovenci pa so zapeli dvoje koroških narodnih pesmi.

Predsednik dr. Fellaher je prinesel na oder krasen trnjev venec rož, ki ga bodo poslali Grafenauerju na dom.

Gdč. **Stefka Korenčanova** je občuteno zapela Lajovčevo »Pesem o tkalcu« in Kavčičevo »Pastirico«. Velik aplavz in pa šopek rdečih tulipanov sta bila nagrada za dovršeno izvajanje.

Dijak srednje tehnične šole g. **Odlazek** je deklamiral dr. **Lovrenčičevo** odo »Francetu Grafenauerju, bojevniku za sveto pravdo koroških Slovencev, ob sedemdesetletnici.« Poezija te ode in pa dobro recitiranje sta navdušila občinstvo.

Pevski zbor je zatem zapel Novaokvo »Jaz mam tri ljubce« in Devovo harmonizacijo »Mrzva rosa«.

Dr. I. C. Oblak je nato v svojem govoru poveličeval Grafenauerja, katerega ime pomenja globoko vsebino. Ime Grafenauer vsebuje pol stoletja koroških narodnih bojev. Koroški Slovenci so neuklonljiva veja Slovenstva. Nikjer pa tudi ni tako neskončno dobrih in preprostih src kakor med koroškimi Slovenci. In kot v simbolu so te lastnosti koroških Slovencev združene v Grafenauerju.

Gdč. **Primožičeva** je nato deklamirala sonet g. **Iva Peruzzija** »Francetu Grafenauerju, jubilantu, bivšemu poslancu, politiku in pesniku Korotana, ob njegovi sedemdesetletnici«. Tudi deklamacija te pesmi je izzvala vihar navdušenja.

Pevski zbor koroških Slovencev je zatem zapel še dve koroški narodni pesmi, od katerih je moral zadnjo, Simona Martinjaka harmonizacijo »Je pa krajčič posvava«, ponavljati, tako se je priljubila občinstvu zaradi originalne narodne harmonije in pa krasnega izvajanja. Sploh so vse točke večera izzvale veliko navdušenje pri občinstvu in odobravanje, ki je veljalo prav tako prednašalcem kakor tudi jubilantu g. Francetu Grafenauerju.

Naša konfekcija oblači najfinejše!

DAMSKI PLAŠČI, OBLEKE, POVRŠNIKI IN OBLEKE ZA GOSPODE V KVALITETI, IZVEDBI IN V NIZKIH CENAH NENADKRILJIVA!

DRAGO GORUP & Co.

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 16 (I. nadstropje)

Konec redukcij v Litiji?

Litija, 13. maja.

Po odpustu več kot polovice predilniškega delavstva, to je okoli 450 oseb, so pretekli teden pričeli v predilnici z normalnim enopasnim obratovanjem, namesto dosedanjih dveh šihtov. Delo v predilnici se prične ob 6 zjutraj in traja do 2 popoldne, nakar zavlada v predilnici mučna tišina...

Kakor izvemo, je naročil za dalj časa, tako da se daljnih redukcij delavstvu ni treba bati. Baje zadene redukcija le še predilniško uradništvo, katero je bilo doslej od redukcij izvzeto. Poleg drugih je bil reduciran tudi dolgoletni hišnik na novih predilniških stavbah, g. Franc Peterca, ki se je poleg svoje službe zelo agilno udejstvoval in uveljavljal v gasilstvu, kjer je bil župni tajnik in si je s svojim energičnim nastopom vsesplošno pridobil zaupanje in priljubljenost.

„Leteči kamničan"

Želje vsega prebivalstva v območju kamniške železnice

Kamnik, maja.

Vsaka doba ima svoje posebnosti, za današnjo pa je menda lov za rekordi najbolj karakterističen. Največji junak je danes oni, ki je dosegel kak rekord na tem ali onem polju. Vse mu poje slavo, časopisi prinašajo njegove slike, povsod je častčen in spoštovan. In zakaj se ne bi v tej dobi rekordov s skromnimi besedami spomnili našega vrlega »kamničanca«, ki drži sam kar tri rekorde na polju slovenskega in najbrž obenem tudi jugoslovanskega železniškega prometa.

Prvi rekord je dosegel v tem, da prevozi na 1 km sorazmerno z drugimi vlaki največje število potnikov, drugega v tem, da je edina aktivna proga v ljubljanski direkciji, tretjega pa drži s svojo brezkonkurenčno »hitrostjo«. Vozi namreč tako hitro, da ga slab kolesar komaj dohaja, pešec pa omaga že po par sto metrih, ako se spusti z njim v dirko.

Toda denimo šalo na stran in priznajmo, da je kamniški vlak kljub svoji visoki frekvenci in aktivnosti naš najpočasnejši vlak — pravi škandal v našem prometu

Proga Ljubljana—Kamnik je dolga komaj 22 km in za to progo rabi osebni vlak eno uro in četrt, mešani vlak pa celo 1 uro 35 minut. Ta vlak je dobil po vsej pravici zavidanja vredno ime »Ekspres« ali »Leteči kamničan«, v nadomestilo za staro obrabljeno ime »kamniški kofemalnc«. Z opoldanskim »Letečim kamničanom«, ki odhaja iz Ljubljane ob 1, se vozi večinoma šolska mladina — naš up in naša nada — ki v vlaku ne ve, kam bi s časom in ima prilike več kot dovolj, da ga porabi za vse mogoče in nemogoče neumnosti. Starejši imajo dovolj časa, da se med seboj marsikaj »pomenijo«, mlajši pa radovedno vlečejo na ušesa. Da dijak v vlaku v natrpanem vagonu ne more študirati, je vsakomur razumljivo, saj niti poln želodec ne študira rad, kako bi neki prazen. Ako bi »kamničanc« vozil vsaj 40 km na uro, bi bil dijak namesto ob treh že ob dveh doma. Pribranjena bi mu bila ena ura mukepolne in utrudljive vožnje. Prav tako kot z dijaki je tudi z delavci, ki se vozijo vsak dan v Ljubljano na delo v tovarne, obrate itd. Vsak Kamničan porabi z vožnjo skoraj tri ure na dan, drugi, ki so bliže Ljubljani, seveda nekoliko manj. Ves ta čas gre tako rekoč v nič in to znese za vsakega skoraj tisoč ur na leto. In pravijo, da je čas zlato! Koliko ga potem vrže proč delavec, dijak, ki se vozi dnevno v Ljubljano, nekateri že več kot deset let!

Pa ne samo, da potnik izgubi toliko časa na kamničanu, tudi utrudi se pri tako počasni in dolgočasni vožnji. To pomeni za delavca poleg napornega osemurnega dela še dve ali tri ure napora v vagonu.

S kamničanom se vozi vsak dan okrog 300 dijakov, ki posečajo najrazličnejše ljubljanske šole od meščanske šole do univerze, še veliko večje pa je število delavcev, ki se vozijo v Ljubljano na delo. Število potnikov, izletnikov in turistov pa je tudi veliko in z vsakim letom narašča. Pravi pojem o prometu na kamniški železnici dobiš, ako se pelješ sredi zime zvečer v Kamnik. Vsi vagoni so nabito polni in sprevodnik se le z največjo težavo prerije skozi gosto vrsto potnikov, ki se prerivajo po hodnikih. Večerni vlak vozi gotovo 600—700 oseb. Kam bomo prišli, ako bo promet naraščal v dosedanji smeri? Del potnikov ne bo našel v Ljubljani več prostora v vlaku, ki menda ne sme imeti več kot deset vagonov, obrnil bo železnici hrbet in se posluževal avtobusov.

Danes vozijo na progi Kamnik—Ljubljana že štirje avtobusi dnevno v obeh smereh. Ti rabijo za pot mnogo manj časa kot železnica in nič čudnega ni, ako bodo avtobusi sčasoma prevzeli železnici vse one potnike, ki plačajo celo karto, železnici pa ostali oni siromaki, ki se vozijo dnevno s tedensko ali mesečno karto. Delavci so že tako pomilovanja vredni in jih dovolj težka usoda tepe s tem, da so prisiljeni se voziti tako daleč za zaslužkom, zapravljati dragoceni čas in skromno živeti v Ljubljani, da tudi družini doma ostane kak dinar. Tudi dijaki so vsega pomilovanja vredni, ker jim starši ne morejo plačevati dragega stanovanja v Ljubljani. Tu na vagonih zapravljajo dragoceni čas, svojo mladost. Pomagati tem stotinam delavcev in dijakov, skrajšati jim naporno vožnjo za polovico, bi bilo veliko delo usmiljenja. Denar, ki bi ga investirala država v ta namen, bi dobila deseterno povrnjen: v zdravju in napredku mladine, delavcev; dvignil bi se promet na železnici s tem, da bi odvzela večino potnikov avtobusom, s čimer bi bile zopet razbremenjene ceste, dotok letoviščarjev in izletnikov v Kamniške planine bi se povečal, dvignil bi se tujski promet. Hvaležni bi bili državi vsi oni stotisoči potnikov, ki bi s tem pridobili na času, ki je zlato! In koncem koncev: saj je proga aktivna in bi se sama izplačala!

Za pospešeno hitrost kamniškega vlaka je potrebna izmenjava spodnjega ustroja, ker proga ne prenese težjih strojev. Tudi tovorni vagoni ne smejo biti obteženi nad 22 ton. Za zboljšanje proge je bilo odposlanih na razna mesta v teku zadnjih let že več prošenj, a brez uspeha. Lansko leto pa smo čitali, da je bil v ta namen določen večji znesek, ni pa znano, zakaj se potem ta dela niso izvršila. Poudariti pa moramo še enkrat, da je problem z ozirom na prej naštete vzroke neodložljivo nujen. Železnica je trgovsko podjetje, ki se mora kot tako ozirati na želje in potrebe občinstva, od katerega ima dobiček. Kamniška železnica je aktivna, a je vendar še vedno taka, kot je bila pred 40 leti, ko je bila zgrajena. Tovorni in osebni promet v onih časih se niti od daleč ne more primerjati z današnjim.

Vsa ta vprašanja so se nedavno pretresala na tujsko prometni anketi in na sejah tujsko prometnega društva, in kakor čujemo, se bo vršila v kratkem o tem vprašanju anketa, katero bodo sklicale vse v območje kamniške železnice spadajoče občine in korporacije. Njih stremljenje bo šlo za tem, da se vprašanje kamniške železnice končnoveljavno reši in to v čim krajšem času. Želimo, da bi imelo to stremljenje, ki je želja vsega prebivalstva kamniškega sreza in vseh potnikov, turistov in izletnikov, popolen in skorajšen uspeh!

GAZELA TERPENTINOVO MILO PERE NAJUSPENEJŠE.

Dobite ga v vsaki boljši trgovini.

Maribor

Za blagor našega kmetijstva

Seja načelstva Kmetske zveze v Mariboru

Maribor, 12. maja.

Načelstvo Kmetske zveze v Mariboru je imelo dne 11. maja ob priliki vinske razstave svojo sejo, ki je bila polnoštevilno obiskana. Seje sta se udeležila tudi dva zastopnika Kmetske zveze v Ljubljani. Na seji se je razpravljalo predvsem o kuluku, lovskem zakonu, kmetijski zbornici, o trošarini na vino in vinarskih zadrugah, o sadjarstvu in sadjarskih zadrugah, o hmeljarstvu, o obrtniškem zakonu, o preureditvi občin, o davku na sečnjo gozdov, o begu delavskih moči z dežele v mesta, o zavarovanju delavcev pri kmetijskih strojih, o starostnem zavarovanju kmetskega ljudstva, o kmetskem šolstvu in o drugih perečih kmetskih vprašanjih. O vsaki zadevi so se storili primerni sklepi, ki se sporočijo na merodajna mesta.

*

☐ **Sprejem koroških igralcev iz Št. Jakoba v Rožu**, ki nastopijo v soboto zvečer v tukajšnjem gledališču z »Miklovo Zalo«, se bo izvršil v soboto ob prihodu dragih gostov na izredno svečan način. Na peronu se bodo zbrala posamezna prosvetna društva z godbama Katoliške omladine in Drave. Dobrodošlico bo izrekel dragim gostom zastopnik mariborskih kulturnih društev. Po sprejemu se razvije po mestu sprevod s koroškimi igralci na čelu. V soboto zvečer vsi v gledališče in k sprejemu!

☐ **Ljubljanski konservatoristi nastopijo.** V ponedeljek priredi pet gojencev ljubljanskega konservatorija v okvirju tukajšnje Ljudske univerze komorni večer z zelo lepim programom. V spomin 175 letnice Mozartovega rojstva igrajo njegov kvartet v d duru št. 21. Nadalje počastijo 60 letnico komponista Novaka s proizvajanjem njegovega klavirskega tria. Il koncu igrajo še kvartet Francoza Ravela. Sodelujejo sledeči konzervatoristi: Leon Pfeifer (prva violina), Franjo Stanič (druga violina), Vinko Šušteršič (viola), Oton Bajde (violončelo) ter Marijan Lipovšek (klavir). Nastopajoči so vsi učenci Šlajsove šole.

☐ **Prva letošnja žrtev Drave.** Včeraj popoldne se je vozil po Dravi v svoji sandolini nek mlad fant. Okoli pol 4 je prišlo do tragične nesreče. Zašel je med vrtince deroče Drave v bližini državnega mostu. Sandolina se je prevrnila in pokopala pod seboj fanta, ki ga je najbrž vsled mrzle vode prijel krč. Vsaka pomoč rešilcev, ki so takoj prihiteli na mesto, je bila zaman. Potegnili so iz Drave le sandolino, toda trupla niso mogli najti, čeprav so se nekateri trudili z vso silo in se potapljali v vodo, da bi izvlekli nesrečnika iz smrtnega objema. Identiteta utopljenca v času poročila še ni ugotovljena. Domneva se, da je bil baje neki brezposelni natakar Rudolf Seifried.

☐ **Mariborski lahkoatleti na mednarodnem lahkoatletskem mitingu v Ljubljani.** V nedeljo bo. Udeležijo se ga iz Maribora Podpečan (3000 metrov), Herič (1000), Hofer (400) in Jeglič (800). Mariborske barve častno zastopati!

☐ **Ker je zaklala svojega polbrata** se je zagovarjala včeraj pred malim senatom starejša mladoletnica iz Slov. krajine. Bilo je 14. aprila, ko je v prepiru s svojim 14 letnim polbratom segla po nožu ter mu zada smrtnonosen sunek v hrbet. Njen delež: 1 leto zapora pogojno tri leta.

☐ **Za birmo** ure, zlatnina! Znižane cene! Stojec, Maribor, Jurčičeva 8.

☐ **Birmance** slikam po ceni in lepi izpeljavi. **Foto Japelj**, Gosposka 28.

Ptuj

Po nedolžnem jih je dobil v nedeljo Doberšek Franc 25 letni delavec v tovarni strojil v Majšpergu. V gostilni je hotel zvečer ob 10 miriti fante, ki so se sprli med sabo. Za plačilo ga je med tem pomirjevalnim delom neki drugi delavec iz tovarne zabodel z nožem v glavo. Noževa ostrina je segla skozi lica v usta, da je ranjenec izgubil mnogo krvi.

Če živina podivja. Šalamon Terezija iz Stopnega pri Makolah je skoro 50 letna poljska delavka, živi pri očetu, užitkarju. V nedeljo 3. t. m. je pasla živino. Rogovilarji so se pričeli bosti. Reza je po nesreči zašla v sredo bojnega polja, kjer se ji ni dobro godilo. Živina jo je pohodila, pomandrala. Na pomoč so kmalu prihiteli sosedje in nesrečnico spravili domov. Ker pa se stanje le ni zboljšalo, so jo zadnjo nedeljo izročili v varstvo ptujske bolnišnice.

Načrti in dela Mihe Maleša

Ljubljana, 13. maja.

Ako je treba takoj v pričetku priznati Mihi Malešu kakšen superlativ, potem moram ugotoviti, da je ta mladi umetnik med najbolj marljivimi in najbolj podjetnimi likovnimi umetniki. Lani je odprl na Kongresnem trgu pravo umetniško trgovino. Sedaj pa ta svoj lokal opušča. Seveda je to važen dogodek v Maleševem življenju in zaradi okolnosti, ki ta dogodek spremljajo, tudi simptomatičen za razmere na slovenskem trgu umetnin. Zato sem Maleša ob prvi priliki, ko sem ga ujel — in dobiti ga je bilo prav težko, toliko je zaposlen — vprašal:

»Kaj res, Miha, da opuščaš svojo obrt?«

Kakor da bi ga pičil in nič hujše ga ne bi moglo zadeti to, kakor ga je moje vprašanje. Poskočil je in skoraj zatulil:

»Ali si neumen? Nasprotno — povečal bom svoje podjetje. Zato se selim, ker do sedaj nisem imel prostora. Dobil sem večji atelje!«

Miha Maleš: Avtoportret.

Za tem se je razvil neprisiljen razgovor, ki ti mu mogel reči tudi intervju:

»V Gregorčičevi ulici sem najel atelje. Sem se že preselil. Imam namreč dosti dela. Sedaj imam naročeno veliko cerkveno delo v Slavoniji. Za dva oltarja imam že gotove načrte. Vso cerkev bom poslikal. Cuderman bo šel z menoj. Moj pomočnik Lojze Kozjek pa bo rezljal oltarje. S Cudermanom že riševa kartone za stropne in stenske slike. Delo bo izredno zanimivo. Na vsakem oknu pa bo po ena hrvatska Madona, kakor Marija trsatska, Marija bistriška in druge. Pa tudi doma imam dovolj dela. Predvsem se bom posvetil cerkveni umetnosti. Na Dolenjskem bom preslikal dve cerkvi in en križev pot. Župniki mi dajejo ta dela predvsem, ker sem slikar in umetnik. Pri nas so do sedaj, žal, vse premalo pazili na važnost cerkvenih del. Tako so mnogo del ne samo pokvarili, ampak naravnost uničili marsikatero umetnino neveščí obrtniki. Jaz pa se trudim, da ne okrnem nobene umetnine, temveč stremim, da delo le pridobi v umetniškem in estetskem oziru.«

»Kakšno pa je pravzaprav Tvoje delo?«

»Renoviram freske, vse cijnate slike v oltarjih, umivam, obnavljam in prenavljam oltarje in sobe, sploh vsa dela, ki spadajo v rezbarstvo, pozlatarstvo in podobarstvo.«

»Kaj pa s Tvojo trgovino z umetninami?«

»Trgovino z umetninami bom pa opustil zato, ker ta prevažni posel opravljajo umetniki sami. Ljubljana je še premajhno mesto za umetninsko trgovino. Keramike ni, drugih umetnostnih izdelkov tudi ne; sam ne utegnem, da bi to izdeloval, čeprav se mislim pozneje še baviti s tem. Sploh pa, rečem ti, zanimive skušnje imam s trgovino z umetninami. Ljudje so hodili k meni celo s prošnjami, naj jim določim pri fotografu pozo, dalje so me hodili spraševat, kdo je umetnik in kateri je najboljši. Prišli so mi ponujat slike in spraševat, če so dobre. Ko sem jih ocenil za ničvredne, so mi pa priznali, da so bili že pri g. Steletu, v muzeju in drugod, pa so povsod slike spoznali za slabe. Ponujali so mi tudi razne »Napoleonove« igle v nakup, razne denarje in vsake vrste drobnarije. Včasih sem moral zaflikati tudi kakšno staro in baje milijone vredno japonsko vazo, za katero ne bi dal jaz niti 10 Din. Naši ljudje so konservativni. Hodili so še vedno k meni po tobak, znamke in razglednice. V mojem lokalu je bila namreč nekoč trafika. Mogel pa sem jim postreči samo z razglednicami lastne izdaje.«

»Iz založba?«

»Umetniško založbo še obdržim. V kratkem izdam zanimivo srednjeveško delo: »Muke peklenskih grešnikov« po originalnih lesorezih iz 14 stoletja, ki sem jih dobil iz Liona. Sedaj se to delo tiska na Češkem.«

»Bral sem, da si v Belgradu dosegel znaten uspeh?«

»Da. V jeseni nameravam v Belgradu prirediti lastno večjo razstavo. Dalje ilustrirane slovenske narodne pesmi, ki jih je prevedel Oto F. Babler v češčino in bodo izšle kot umetniška bibliofilska izdaja v Olomucu. To delo bom najbrže izdal z istimi ilustracijami in slovenskim tekstom. To so zaenkrat moji nameni!«

»Miha, vrniva se zopet nazaj k obrti.«

»Ime svojega podjetja sem spremenil že pred pol leta. Oficielni naslov mojega podjetja je: »Umetniški atelje Maleš« in ne več »Salon Maleš«. Ko sem imel lokal na Kongresnem trgu, je prihajala skoro vsa pošta tja za one umetnike, za katere poštarji niso vedeli naslovov. To bo od sedaj naprej seveda nerodno. Ker umetniki od sedaj naprej še te edine skupnosti ne bodo imeli.«

»Kaj pa je vzrok, da so slovenski umetniki tako desorganizirani?«

»Socialno so na zelo nizki stopnji, ker se pač mora vsak tepsti z življenjem. Nemogoče je kakšno umetniško društvo. Slovenski umetniki so preveliki individualisti in vedno je še glavno vprašanje, kdo »vodi« ali »ta«, ali »oni«. To razburjenje je umevno, ker slučajno ne vodi ne »ta« in ne »oni«. Adijo!«

In Miha Maleš se je poslovil ter šel, on, umetnik, slikar, restavrator, obrtnik, založnik, podobar, rezbar, pozlatar, vse kar hočete, samo trgovec z umetninami ne več. Saj za enkrat ne. C. K.

Slovenska grča - bosanski invalid

Obisk v Repnjah - Kmečki grb

Ljubljana, v maju.

Oni dan sem poiskal Žužkov avtobus pred »Evropo« ter se zapeljal na to stran naše ljube Gorenjske, do prijaznih Repenj. Tamkaj je znana in upoštevana samostanska gospodinjska šola, kjer se je izvežbalo že nekaj desetin naših kmetskih gospodinj in kuharic. Pa je tudi okolica zanimiva! Tam je še Kopitarjeva rojstna hiša, v bližini je jama nad Dobrušo, ovekovečena tudi v povesti, zanimiva je cerkvica svetega Tilna, zaščitnika naših lovcev, saj ima sv. Tilen v repenjski cerkvi naslikano lepo srnico na banderu.

Zadnjič sem se namreč zanimal prav posebno za Radeckijevega veterana, kakor mu pravijo, za Matevža Travna,

ki je star invalid,
pa nima dnarja, da b mogu pit!

kakor se je mož sam duhovito predstavil, ko sem stopil v njegovo prijazno hišo v Dobruši, mali vasici poleg znamenitih Repenj. Koj sva bila z očetom Matevžem v živahnem pogovoru in komaj sem mu hitro sledil. Marsikaj je doživel mož, vse življenje mu je bilo eno samo trpljenje in stradanje. Pa je vendar možak vesel, dovtipen in duhovit, kakor le malokateri.

Stari veteran med vnuki.

Matevž Traven se je udeležil okupacije Bosne ter je bil takrat tako nesrečno ranjen v levo stegno, da je vse življenje ostal invalid. Nikoli več ni mogel stopiti na levo nogo, vedno so ga posihmal spremljale palice, dolgo celo bergle. V cerkev k maši ga morajo peljati z vozom.

Ko sem bil star 13 let, sem šel služit za pastirja, potem pa za hlapca. Ko sem odslužil vojaščino v Trstu, kjer sem prebil 3 leta, nisem imel nikamor domov. Spet sem bil hlapec.

Leta 1878 so nas klicali v Bosno. Rekli so, da gremo doli mir in red delat, kristjane reševat, ki so 400 let trpeli pod Turkom. Čez Zagreb smo se peljali z železnico do Siska, odtod pa smo jo mahnili peš čez Savo v Bosno pri Stari Gradiški. Že prvi teden prodiranja v Bosno sem bil ranjen na hribu blizu Jajca. Bilo je to 7. avgusta 1878 dopoldne med 9 in 10. Zadel me je strel iz stare puške, ki so se »ladale« še od zgoraj skozi cev. Krogla mi je priletela v levo stegno ter je bila vsa kost zdrobljena. Oblečal sem tam, nobeden se ni zmenil zame. Drugi so hiteli naprej, mene so kar pustili, do solnčnega zatona sem ležal tamkaj, v gozdu, sam, strašno ranjen, ves krvav, hudo me je bolelo.

Šele zvečer so prišli po me sanitejci. Vodil jih je Bramorjev z Dobena. Nikoli več ga nisem videl po tistem srečanju, ne vem, ali je še živ ali ne. Ko mi je pregledal »kapsl«, je spoznal kdo sem in odkod.

»Oho, Vi ste pa z Vodic.« je dejal.

»Sem ja!«

»Glejte, jaz sem pa z Dobena, pravzaprav sosed, z mengeške fare.«

Tako sva se spoznala. Poldrugo uro se me potem nosili do obvezovališča, kjer so nas položili na vrt, kar na travo, pod glavo pa pest sena za zglavje. Okrog 80 ranjenih nas je ležalo tamkaj, vso noč je bilo čuti grozno stokanje in jokanje. Eno noč in en dan sem ležal tamkaj, po noči sta umrla od bolečin oba moja soseda, na levi in na desni. — zjutraj pa sem se tako znašel med dvema mrličema. Takrat me je obšel mrzel pot: kaj bo z menoj tudi tako? Prišla bo noč, kar zaspal bom, zjutraj pa se bodo angelci smejali: ta je že naš...!

Potem so nas ranjence spravili v Jajce, v turške hiše, kjer sem ležal 11 mesecev. Osem mesecev sploh nisem ganil z nobenim udom. Bolelo me je strašno, ker je bila krogla strupena. Operiran sem bil šele po dolgih mesecih v Ljubljani.

Iz Jajca sploh ni bilo nobenih poti ven, železnice že celo ne. Čez 11 mesecev šele so nas nekako spravili čez Karavlo goro v Travnik, kjer sem ostal 4 dni, odtod pa s sanitetnim vozom v Zenico. Iz Zenice je že takrat vodila mala železnica ven v svet. Pravio vagonov ni imela. Nametali so nas kar na »banbagrle«, pokrili nas s plahtami, pa nas zavlekli do Broda. Odtod smo se peljali z ladjo do Zagreba, potem pa z vlakom v Ljubljano. V zagrebški bolnišnici sem ostal en mesec, v Ljubljani pa spet en mesec. Šele v Ljubljani so mi naposled vzeli kroglo iz noge, po 14 mesecih hudih bolečin in trpljenja. Noga mi je bila ves čas hudo otekla, hlače so mi morali razrezati, da so mi jih slekli.

Tako se je žalostno končala moja pot v Bosno. En sam teden sem se udeležil korakanja, zdaj pa že 53 let nosim posledice, ko nikakor ne morem stopiti na nogo.

Ko sem prišel domov, me je vzel k sebi brat Janez, ki je bil kovač v Vodicah, zdaj je že zdavnaj umrl. Dolgih 6 let sem bil pri bratu, sam sem si kuhal, sam si pral in se čedil. Služiti nisem mogel več, delati ob bergljah tudi ne, bil sem čisto izročen tujemu usmiljenju. Pozneje sem se naposled oženil na Dobrušo, kjer še zdaj živim pri sinu in njegovih otrocih, 4 vnukih, ki me [illegible] jo res na moč radi in se dobro zastopim[illegible]. Moja žena mi je umrla pred 11 leti, 10 let sem pa užitkar.

»Kaj pa, pokojnine ste ka, dobivali?«

»Pač. Pred vojsko sem dobival po 11 goldinarjev na mesec, kar je že nekaj zneslo v tedanjih dobrih časih. Po vojni sem nekaj časa dobival po 1 Din na dan, zdaj pa dobim 200 Din na mesec.«

»Kako pa ste sicer živeli?«

»Saj sem že rekel, da sem vsa leta le garal, trpel in stradal. Kadil nisem nikoli, v mladih letih pač kakšno viržinko, da sem bil bolj fest fant... Ko sem se priženil na ta dom, je bila to bajta. Zdaj je čedna hišica, marsikaj sem popravil, nekaj dokupil. Pozimi sva z ženo pletla kite za slamnike, to je bila včasih zelo razširjena obrt po teh krajih. Marsikdaj bi si bil rad odrezal še kos kruha, pa se nisem upal, ker sem se bal, da bi ga prekmalu zmanjkalo. Tako sem pristradal to zemljo, ki sem jo dokupil okrog hiše, ves ta les na šupi, ki je prenarejena, prenovljena, prestavljena ,vsa ta sadna drevesa, ki so okrog hiše.

Kljub temu pa sem bil vedno rad vesel, pel sem, še zdaj pojem in se smejem, sem zadovoljen, vedno sem bil sicer zdrav in sem še, razen noge me nič ne boli.«

»Kaj pa bi še vedeli povedati o Bosni?«

»Cel teden smo hodili, pa nismo srečali nobenega Turka. Tekli so pred nami ko zajci. Zbirali so se sicer tu pa tam, toda napadli nas dolgo niso. Ljudje kristjani so nas seveda z veseljem sprejemali, saj smo jim prinašali rešitev. Čez 400 let so jih zatirali Turki, pa jim niso mogli vzeti vere. Trdno so se držali, ko smo mi prišli, so vriskali od veselja. Povsod so nas prijazno sprejemali in gostili, mene so hoteli pridržati kar v hiši, kjer sem toliko mesecev ležal ranjen, tako zelo smo se navadili. Pravili so mi tisti, da je bilo strašno pod Turkom: kdor je pridelal na primer 10 mernikov žita, jih je moral 7 mernikov dati Turku.

Tako sva z očetom Matevžem končala ta zanimiv in prijeten razgovor. Mož ima šijajen spomin, vseh dni se spominja, kaj in kje se je kaj zgodilo z njim, za vse svoje nekdanje kodandante ve imena še zdaj, zna na pamet cele kitice pesmic, zlasti onih o Bosni, je veder in duhovit, spravi človeka v dobro voljo in zadovoljstvo, da se nehote mora smejati.

To je naša kri, naše gore list, kranjska grča!

Potem so mi pokazali v Repnjah znamenitost, ki je res posebnost in je tedaj vredna, da se objavi v sliki in besedi.

Je to kmečki grb, kakor ga tamkaj imenujejo. Idejo zanj je napravil Franc Sagaj, ekonom na posestvu šolskih sester v Repnjah. Fant je izdelal kmetijsko šolo v Št. Juriju in v Mariboru, doma je iz Ključarevcev pri Ljutomeru, torej pristen Prlek.

Grb, kakor ga vidite na sliki, predstavlja v sebi vsa ona tipična kmečka orodja in stvari, s katerimi se bavi kmet. Je torej simbol kmečkega dela. Narejen je iz lesa in pločevine. Meri 1 meter v širino ter 80 cm v višino.

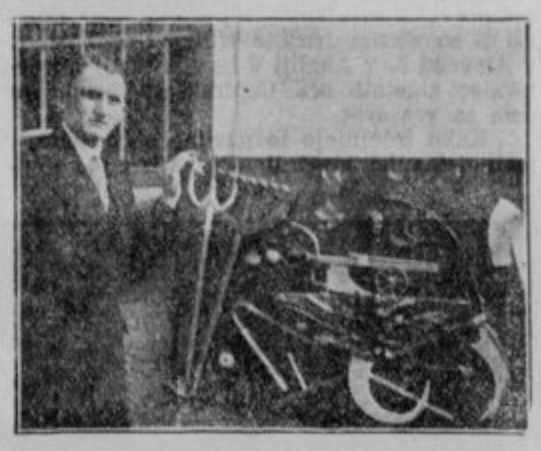

Kmečki grb in njegov snovateli.

V sredini grba je presekana elipsa, ki naj predstavlja zemljo, na njej pa je drevo, ne sicer točno v obliki, pač pa nakazano v približni podobi, kakor so jih rabili v davnih dneh po naši domovini. Pod tem drevesom (oralom) je srp, ki je pritrjen na križajočo se koso in cepec, vse seveda v starih oblikah. Vsa ta skupina je obložena z žitnim klasjem, ječmenovim in pšeničnim, vmes je tudi oves in rdeča detelja v cvetju. Da se izpolni prostor, je na desni strani ob cepcu pritrjena lepa marjetica, ob kosi na levi pa sad češnje. Na desnem robu grba je lopata in motika, na levem robu pa so vile in grablje. Vmes je položen še sad marelice, čez sredino pa visi zelena trta z grozdom. Na vseh štirih oglih grba so pritrjene zvezde.

Lastnik te resnično zanimive posebnosti je ekonom Sagaj, ki bo o Veliki noči poslal grb domov v Prlekijo, kjer bo vzidana v njegovo domačo hišo kot simbol polja in zemlje ter življenja in dela slovenskega kmeta. Po Sagajevi ideji je izdelal grb iz pločevine klepar Jančigaj, vse predmete na grbu, ki so poslikani v naravnih barvah, pa je poslikal slikar Vomberger v Cerkljah. Fr. Strah.

Sijajna umetnina

Nova velika cerkvena zastava (bandero) za blejsko župno cerkev je te dni razstavljena v izložbenem oknu Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Glavna stran ima podobo župnega zavetnika sv. Martina. — Na sinjem nebesnem polju žari velik bel svit, iz katerega se na vse strani, kot pri polarnem siju, zaganjajo belo-rdeče-zlati, živahno razgibani, plapolajoči žarki. Pred svitom mlad rimski vojak — častnik — razgrinja ogromen rdeč vojaški plašč, na desni rami zapet z zlato zaponko. Vije in še bolj ga razprostira piš ostre burje. Vojak je z visoko dvignjeno mišičasto desnico zavihtel zlatoročajen meč in srebrno rezilo zabodel v vihrajoči plašč. Oblečen je v črn vojaški oklep, telovnik; rokave in spodnji konec stanu ima bogato okrašene z zlatom. Ledja mu prevezuje zlat pas, spredaj spleten v lepo pentljo. Mladeniško lepo glavo mu pokriva črna čelada, vsa zlato obrobljena, z rdečo perjanico okrašena. Na sneženih tleh, ki jih naznača belo vzvalovano polje, stoji konj, živahen južnjak s kratkim repom, živo porezano grivo, da je še bolj isker videti. Zadnji nogi sta v kolenih napeto ubočeni: kopitljati bo začel — prizor za njim ga očividno vznemirja — ušesi ima pozorno napeti, oko pazno obrača proti zamahu. Sedelno opremo ima vso z zlatom široko obrobljeno, brzdo, vajeti z zlatom prepletene. Sijajna postava je na pol gol berač, v temnorjavih, raztrganih cunjah na tleh čepeč in shujšano desnico proti Martinu stezajoč. Ta glava, ki je je pravzaprav samo pleša in kvišku štrleča, razkuštrana brada, je do čuda zgovorna, umetniški naravnost iznajdljivo duhovita. — Ozek, višnjevo rdeč pas, kot okvir z zlatimi čveterooglatimi, vezenimi žebljički pribit pod to skupino, loči veliko zgornjo slikovito plast od manjše rjave spodnje, ki se spodaj z enako ozkim, to pot rdečevišnjevim okvirjem končuje. Od trdnega dela zastave visijo široki rdeči svileni trakovi z zlatordečimi obrobki; zaključujejo jih krasne, mogočne zlate rese.

Taka je glavna stran te izredno krasne, po obliki, risbi in izpeljavi docela samostojne umetnine. Prav gotovo je to delo edinstveno v svetovni cerkveni umetnosti. — Drugo stran z Jezuščkom in tremi mladinskimi vzorniki: sv. Antonom, sv. Terezikо in sv. Stanislavom, opišemo, ko bo v nekaj dnevih razstavljena v istem izložbenem oknu Jugoslovanske knjigarne. — Kdor ima priliko, to delo si ogledati, naj je ne zamudi; ne bo mu žal.

Zastavo je narisala ga. Helena Vurnik, vezle so jo pa šolske sestre v Mariboru. K.

Koncert Češke filharmonije

Koncerti Češke Filharmonije pod vodstvom mojstra Vaclava Talicha so za Slovence vedno izredni dogodki, ki nam ostanejo po več let v neizbrisnem spominu. Nedvomno sta bila oba njena koncerta po vojni v Ljubljani najkvalitetnejše, kar smo med dobrimi koncerti čuli.

V teh naših zmaterializiranih časih, ki jim v glasbi odgovarja surova čutnost in jazzova motorika s svojim zgolj fiziološkim učinkom, neduhovnim značajem, je prava umetnost že od sile redka. V tem smislu besede je treba reči, da Češka Filharmonija z vodjo g. Talichom nima nobenega pečata naše banalne sodobnosti. Talich s svojo taktirko je prejkoslej svečenik v službi prave umetnosti, ki jo čisto in neomadeževano vodi iz leta v leto in dal Bog, da bi jo privedel v boljše čase, kjer bo zopet zadobila vso nekdanjo socialno, gonilno življenjsko silo kot nosilka dobrega in lepega!

Unionska dvorana je bila seveda nabito polna, kar je za takšen dogodek samo ob sebi umljivo. Mojster Talich je bil pozdravljen z ogromnim navdušenjem. Za začetek je dal Jirakovo simfonično pesnitev »Shakespeare«, potem Vivaldijev Concerto grosso, nato Novakovo pesnitev »V Tatrach« in koncem prvega dela Martinujevo skladbo La bagarre, v drugem delu pa smo čuli Čajkovskega ogromno šesto, patetično simfonijo v štirih stavkih.

Češka filharmonija je pač eden izmed najboljših orkestrov sveta in človek ne ve, ali bi bolj strmel nad umetnikom Talichom, ali nad neverjetno tehnično dovršenostjo orkesterskega podajanja, ki zgleda onemu, ki čuje samo srednje in slabše orkestre, naravnost bajna. Kaj zmorejo pihala, presega meje našega domačega pojma o pihalih in njih zmogljajih, ogromni godalni korpus je tako enoten, da bi prisegel, da igrata samo dva orjaška instrumenta. Podajanje partiture je tako popolno, da čuješ iz orkestra bodisi pri najfinejšem pp ali pa na najhujšem dinamičnem višku prav neverjetno točno vse, kar je glavnega in postranskega pomena v tematičnem oziru. Rekel bi, da je vsak takt tehnično nedosežno rafinirano orkestralno čudo, toda preko grmade teh čudes brzi glasba s silnim tempom dalje — materija in tehnika nikjer ne pogledata iz nje. Nekako odrešena vseh materialnih težav je ta glasba, sproščena v najčistejše, zgolj umetnostne sfere, kjer ni več ne kolofonije, ne pultov, ne not in strašnih pasaž, nego samo še najvišje — njen etos, lep in dober. Nad vsem pa plove volja umetnika Talicha, ki oblikuje stvarniško, suvereno, kakor na pasivnem instrumentu — vsak najmanjši migljaj izzove gore bogastva, gradi, imajoč vedno celoto zgradbe pred očmi, ob začetku konec, ob koncu začetek. Enkrat je sentimentalen romantičen sanjač, drugič od modernega ritma obseden favn, tretjič poln plemenitega baročnega patosa, ali beethovensko levji v bolečini, nato nežen kakor dekletce, pa zopet pošastno objesten. No, Talich je Talich in njegov instrument je njega vreden.

Jirakov Shakespeare je programska stvar fantastične vsebine. Dobro je v njej podana karakteristika najmarkantnejših občutij iz Shakespearejevih del. Enkrat se ti zdi, da se ti iz skladbe spakuje nasproti Shylock, drugič ti pride na misel strahotna scena z duhovi iz Macbetha, potem zmagoslavne trombe vkorakajoče vojske, bledi Ofelijin obrazek itd. Normalno je skladba polifonirajočega značaja s posebnim ozirom na dražljiv harmonični, včasih celo drastični efekt (nekaj tega ima tudi naš Osterc, ki je Jirakov učenec). Vivaldi je bil po svoji plemeniti preprostosti in formalni izklesanosti svojevrsten doživljaj italijanskega poznega baroka in njegove »velike linije« ter vzvišenega patosa. Novakovo pesnitev V Tatrach smo že čuli v Talichovi izvedbi, pa je naredila drugič baš tako silen dojem kakor prvič. Talich je skladbo, precej dolgo, neprestano dinamično stopnjeval in jo vodil vsak hip do novih, strašnih viškov, ki so na skoro nemogoč način drug drugega nadkriljevali in je prišlo do nezaslišanega vrhunca, ki je bil pa tako fin in kulturen in v orkestru preračunjen, da je še iz njega izstopil pozavenski tema, ne da bi preglušil godala ali zakril katero postransko zrnce partiture... Martinu je Čeh in Sukov učenec, pa je jabolko daleč padlo od drevesa. La Bagarre (po naše se to pravi »hrušč in trušč«) je od modernega ritma pijan kos umne kontrapunktike in drastične harmonike. Višek koncerta je bila po odmoru izvajana Čajkovskega patetična simfonija v štirih stavkih (Adagio, Alegro grazioso, Molto vivace, Adagio). Vsebinski dajejo temu delu opravičilo naslova zlasti prvi, tretji in zadnji stavek, polni beethovenskemu sorodnega svetobolja, tožbe, neutešenega koprnenja, obupnih vprašanj, na katera se ne glasi noben odgovor, nežnosti in besnosti. Kako ta simfonija po vseh strašnih bojih in duševnih krčih koncem koncev v vdanem, a strtem, tihem hrepenenju zamre — je efekt, ki v vsej epohalni romantični literaturi po svoji občutenjski sili nima nobenega para. Ni treba, da bi še posebej poudarjal, da so bile skladbe po svoji vsebini v Talichovi interpretaciji več kot totalno izčrpane — to glasbo mora v detajl razumeti tudi gluhec.

Ogromni program je bil podan od začetka do konca z največjo umetnostno napetostjo, ki ni niti za hip popustila. Kdor se je notranje udal tej glasbi in njenemu neprimernemu bogastvu zares, je že sredi programa začutil, da višje reproduktivne umetnosti ne more več biti od te in ta ali oni je bil celo med poslušalci utrujen. Pa kaj poslušalci! Kaj so tudi zgolj fizično zmogli šele godbeniki, presega meje in kaj šele mojster, ki je s takšnim naponom vseh duševnih sil skoro tri ure mislil za vse! Ljudi takšnih živcev je danes malo. Bodimo Talichu in njegovemu orkestru iskreno hvaležni za njihov ogromni trud in nepozabne umetnostne vrednote, ki so nam jih dali in želimo si Češko Filharmonijo s Talichom čimprej zopet slišati na slovenskem koncertnem odru! S. V.

Smrekovo in hrastovo lubje

(čreslo) letošnje sečnje

kupuje po najvišjih cenah

Tovarna usnja TONE KNAFLIČ, Kamnik

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 14. maja: Kristusov vnebohod. Bonifacij, mučenec.
Petek, 15. maja: Izidor, kmet spoznavalec; Zofija.

Osebne vesti

— **Poroka.** V ponedeljek sta se poročila v Radovljici tamkajšnji posestnik in klobučarski mojster g. Vinko Bogataj in gdč. Katarina Dežman. Uglednima poročencema obilo sreče!

= **Iz železniške službe.** Premeščeni so uradniki II. kategorije: Kampuš Rafael, komerc. uradnik kontrole dohodkov G. d. v prometno-komerc. oddelek direkcije Ljubljana; Zakotnik Albin, prometnik, Sava v Senovo; Gračner Karel, komerc. uradnik, Maribor, kor. kol. na Tezno; uradniki III. kategorije: Maričnik Josip, komerc. uradnik, Sevnica v Poljčane; Jakob Aladar, administr. uradnik, obči oddelek direkcije Ljubljana v računski oddelek G. D. direkcije Zagreb; Kenič Ivan, vozovni mojster, zastopstvo drž. žel. Postojna v kurilnico Ljubljana gl. kol.; Jug Vincenc, šef postaje Mirna peč v Novo mesto; zvaničnik II. kat.: Krznar Ivan, desetar, progovna sekcija Zidani most k progovni sekciji Maribor kor. proga; dnevničar Znanc Frančišek, Brezno Ribnica na Verd.
Ostavko sta podala zvaničnika I. kat.: Stalovský Cecilija, komerc. zvaničnica, Ljubljana gl. kol. in **Gregori Jožef, prometnik**, Rogaška Slatina.

Znatne stavbne prihranke dosežete, če Vam izvrši načrte, proračune in nadzorstvo Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I.

Ostale vesti

— **Zahvala g. predsednika vlade zadružnikom.** Z glavne skupščine Zadružne zveze v Ljubljani je bila odposlana pozdravna brzojavka tudi gosp. predsedniku vlade generalu Petru Živkoviču. Na ta pozdrav je predsednik Zadružne zveze g. dr. Anton Korošec prejel naslednji odgovor: »Srčno se zahvaljujem za pozdrave, ki so mi bili poslani z glavne skupščine Zadružne zveze v Ljubljani. Spremljajoč z naklonjenostjo delo zadružnikov želim uspeha tudi v bodočem letu. — General Peter Živkovič.

— **Izreden umetniški užitek,** ki samo še stopnjuje in poglablja iskreno religiozno čuvstvo, nam nudijo podobice, ki jih je pravkar izdalo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Skoraj vse so reprodukcije po delih slovitih ruskih slikarjev Nesterova in Vasnecova; zastopan je tudi slavni češki slikar Manes s sliko sv. Vaclava. Iz vseh teh podobic nam zveni vzhodna krščanska duša v vsej svoji milini, mistični pogreznjenosti in poduhovljeni ljubezni božji. Te slike so biseri vzhodne krščanske umetnosti, v kateri se je religiozno čuvstvo tako čudovito in opojno razcvetelo. Po svoji notranji jasnini in čistosti religioznega doživetja se morejo primerjati samo z umetnostjo versko najbolj razgibanih in gorečih dob. Zato so te podobice veliko več kot samo »podobice«; to so resnične molitve globokoverne duše in kot take jih sprejmimo! Apostolstvu sv. Cirila in Metoda pa smo hvaležni za ta krasni dar, za to nežno-resno premišljevanje v slikah.

— **Spomenik Jurija Fleišmanu.** Da se slovesnega odkritja 7. junija udeleže tudi izvenljubljanska pevska društva, je izposloval odbor Hubadove pevske župe pri železniškem ministrstvu polovično vožnjo do Laz, oziroma do postaje D. M. v Polju. Od obeh postaj je rojstni dom Jurija Fleišmana v Beričevem oddaljen dobro uro.

— **Kranjsko učiteljsko društvo** bo zborovalo v ponedeljek 18. t. m. ob pol 9 v Škofji Loki.

— **Klic podeželju!** Poznamo bedo mladine, sami smo jo namreč proučevali, smilijo se nam bolni, sestradani otroci, pa jim ne moremo pomagati, kot bi hoteli. Da pa ne zamre slovenski rod in da sedanjega rodu ne bo obsojala bodočnost, je pač dolžnost nas vseh, da pomagamo lačnim in betežnim, bolnim, ponižanim in razžaljenim. Vincencijeva konferenca za akademike v Ljubljani prosi in roti vse imovitejše sloje na deželi, večje posestnike, naj bi za počitnice vzeli po enega ali dva siromašna otroka v starosti 10—14 let, da se v počitnicah vsaj telesno opomorejo in da dobe svežega zraka, ki ga jim sedanja stanovanja teh siromakov ne nudijo. Upamo, da bo dežela umevala našo prošnjo in kot vselej tudi sedaj prva priskočila na pomoč. Kdor bi bil pripravljen naši prošnji ugoditi, naj sporoči naslovu: Vincencijeva konferenca za akademike, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

— **Na letošnjem XI. pomladanskem velesejmu v Ljubljani** od 30. maja do 8. junija bo zopet zastopano naše pohištveno mizarstvo v širšem obsegu. Pohištveni mizarji iz Ljubljane, Št. Vida in Vižmarjev bodo imeli priliko pokazati svoje zmožnosti in napredovanje v izdelovanju pohištvenega mizarstva kakor: v raznih interieurih, oblikah arhitekture, tehniško konstruktivnem izdelovanju, kombiniranju lesa in lužila itd. Razstava bo nudila vsakemu možnost, da zadosti vsem svojim zahtevam na polju umetnosti in solidnosti, ker bo razstavljeno blago po kvaliteti prvovrstno, cene pa priznano vseskozi konkurenčne. Opozarjamo torej, da vsak obiskovalec letošnjega ljubljanskega velesejma uporabi to priliko in si temeljito ogleda pohištveno razstavo v paviljonu »E«.

— **Podporno društvo finančnih in drugih uslužbencev državne uprave za dravsko banovino v Ljubljani** naproša vse, ki so že pred potekom ugodnostnega roka, to je pred 30. aprilom t. l. pismeno prijavili svoj pristop, da radi čimprejšnje možne zaključitve te akcije nemudoma izpolnijo formalne prijave, ki jih jim je poslalo društvo.

— **Najlepše birmansko darilo** bo gotovo molitvenik »Besede življenja«, katerega je spisal velik prijatelj mladine, škof dr. Gregorij Rožman. Cena je z zlato obrezo Din 30, z rdečo obrezo Din 22. Naroča se pri Društveni nabavni zadrugi, Ljubljana, Ljudski dom, v Jugoslovanski knjigarni - Ljubljana, Ničman - Ljubljana, ali v Tiskarni sv. Cirila, Maribor.

— **Otvoritev koče na Peci.** Na številna vprašanja glede letošnje otvoritve koče na Peci naznanja podružnica SPD v Mežici, da bo koča otvorjena radi snega, ki še na debelo pokriva Peco, šele 14. junija. Do takrat bodo popravljena tudi pota, koča pa bo oskrbljena z vsem, kar je planincem za domačnost in prijetno bivanje v koči potrebno.

— **Šolska vodstva pozor!** Letošnji XI. ljubljanski velesejem se bo vršil od 30. maja do 8. junija in pade torej še v šolsko leto. Šolska vodstva, posebno ona na deželi, naproša uprava ljubljanskega velesejma, da naj svoje majske izlete urede tako, da si bo mladina v zvezi z izletom zamogla ogledati tudi velesejem. Na velesejmu bo zbrano vse kar zamore zanimati tudi mladino in dvigati njen narodni ponos. Kajti večina razstavljenih predmetov je ustvarila slovenska roka in slovenski um. Razlaga pod vodstvom strokovnega učiteljstva bo mladini v največjo korist. Za učence vseh šol

Oblečemo Vas od nog do glave **za mal denar**
Tudi na obroke!
A. PRESKER
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

znižana vstopnina po Din 3, spremljajoče učiteljstvo je vstopnine prosto.

— **Na kongres Brezalkoholne produkcije,** ki se bo vršil binkoštno nedeljo na Trsatu pri Sušaku, bosta vozila na binkoštno soboto dva posebna vlaka, in sicer iz Ljubljane in Maribora. Udeleženci se lahko vrnejo v ponedeljek. Ker sta dva prosta dneva skupaj, je skoraj vsakomur omogočeno udeležiti se kongresa pod zelo ugodnimi pogoji, ker je dovoljena polovična vožnja z vseh postaj in na vseh progah. Udeleženci bodo napravili izlet na otok Krk. Pojasnila dopošlje vsakomur brezplačno **Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Kolodvorska ulica 3** (nasproti Mestnega kopališča).

— **Apno brizgnilo v otroka.** Huda nesreča se je pripetila včeraj dopoldne v Kokriškem predmestju v Kranju. Blizu prostora, kjer so gasili apno, se je igrala skupina otrok. Pri tem pa je živo apno brizgnilo v obraz 4letnemu Ivanu Zadražniku, sinčku čevljarja. Otrok je dobil hude opekline na obrazu in obeh očesih. Njegove poškodbe so prav nevarne. Malčka so pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

— **Legitimacije** za aeronautično razstavo v Zagrebu, na podlagi katere je polovična vožnja po železnici, se dobe za 3 Din pri »Putniku«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

— **Še ena žrtev strele.** Poročali smo že o silni nevihti, ki je pred dnevi divjala nad Prekmurjem in Medmurjem in ki je zahtevala tri smrtne žrtve, dva moška in eno žensko. Sedaj pa poročajo, da je umrla še ena žrtev strele v vasi Tren v bližini Dolnje Lendave. Kmet Ivan Luč je onega dne pasel krave in pri tem je udarila vanj strela. V nezavestnem stanju je ležal doma, kjer je čez nekaj dni umrl, ne da bi se zavedel.

— **Ustrelil soseda, ker so tega izpustili iz zapora.** V Ruskem Selu pri Veliki Kikindi sta živela dva soseda, in sicer Rada Rajičković in Marko Vukičević v vednem prepiru. Pred dvema letoma sta se sprla tako silno, da je Rajičković počakal Vučičeviča v zasedi in oddal nanj štiri strele, od katerih sta ga dva zadela. Vučičević je vložil proti njemu tožbo in pri razpravi je bil Rajičković obsojen radi poskusa umora na eno leto ječe. Ta je vložil priziv in te dni so ga po devetmesečni ječi proti kavciji 10.000 Din izpustili na prosto. Vučičević se je radi tega silno razjezil in šel vprašat k sodišču, zakaj se je to zgodilo. Ker ga odgovor sodišča ni zadovoljil, je vzel revolver, poiskal Rajičkovića in oddal nanj tri strele, ki so ga na mestu usmrtile. Nato se je sam javil državnemu pravdništvu v Veliki Kikindi.

— **Roparji, ki ljubijo radio.** Drzen roparski napad se je pripetil te dni v vasi Sviloš v Sremu. Ko je tamkajšnji učitelj Kovačević prišel v ponedeljek domov, je našel vrata v svoje stanovanje v šoli odprta. Na ponovne klice se mu ni nihče oglasil. Po dolgem iskanju je našel v drvarnici šolsko snažilko povezano in z zamašenimi ustmi. Ta je povedala, da je zvečer nenadoma nekdo potrkal na vrata. Ženska pa se ni upala odpreti vrat, nego je samo povedala zunaj stoječim, da učitelja ni doma. Nato je odšla k počitku. Kmalu nato pa je začula nenaden tresk. Šla je pogledat in videla, da sta dva moža razbila vrata. Začela je vpiti na pomoč. Roparja sta navalila nanjo, jo zvezala, zamašila usta in jo odvlekla v drvarnico. Nato sta šla v učiteljevo sobo, vzela radioaparat, nakar sta splezala na streho in snela tudi anteno. Z vsem tem sta nato v največjem miru izginila. Domnevajo, da so drzen rop izvršile osebe, ki jim je bil učiteljev radio-aparat trn v peti. Dogodek je zbudil po vsej okolici veliko razburjenje, ker je to že drugi slučaj roparskega napada, ki se je zgodil tamkaj.

— **S kamenjem naložen voziček razmesaril delavca.** V kamenolomu Paragovo pri Kamenici se je te dni pripetila težka nesreča. 24-letni delavec Ivan Dinič je po nesrečnem slučaju prišel pod voziček, ki je bil zvrhano naložen s kamenjem. Voziček je Diniču odrezal obe nogi nad kolenom, skočil nato s tračnic in poškodoval nesrečneža še po glavi in gornjem delu telesa.

— **Okrožnica sv. Očeta:** Osnovna načela krščanskega socializma, »Rerum novarum« Delavska okrožnica Leona XIII. — po latinskem izvirniku z razlago priredil dr. P. A. Tominec Din 32.—, vezano Din 45.—; — Okrožnica papeža Pija XI. o krščanskem zakonu Din 10.—; ter O krščanski vzgoji mladine, okrožnica sv. Očeta Pija XI. 4 dinarje, ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— **Trije spevi za javno službo božjo.** Za mešani zbor zložil dr. F. Kimovec; založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Partitura 15 Din, glasovi po 8 Din. Prav za prav so štirje napevi in sicer: pridi Sv. Duh, pridi Stvarnik Sv. Duh (dva napeva) in hvalnica. Na koncu so pridejani še responzoriji kakor: K molitvi za sv. Očeta, za kralja oz. kraljico, zahvalni pesmi k »Pokropi me« in k blagoslovu po rimskem obredu. Hvalnica je vzeta iz zbirke od imenovanega skladatelja »Srce Jezusovo, vse hvale najbolj vredno«, ki je že davno razprodana. Za pričetek šolskega leta in pri drugih sličnih prilikah kakor pri sv. maši o binkoštih, bodo ti lepi spevi prav dobro služili. Dva napeva »Pridi Stvarnik Sv. Duh« se lahko pojeta eno- ali več glasno. Vsi spevi kakor responzoriji, so seveda v slovenskem jeziku.

— **Oglejte si izložbe v Ljubljani v Prešernovi 1 urarske tvrdke F. Čuden.**

— **Albert Špeletič,** sobno slikarstvo, Ljubljana, Emonska cesta. Vzorci na vpogled. Cene konkurenčne.

— **Na birmo ostanejo** najlepši spomin: ure, zlatnina, katero kupite najceneje pri **Fr. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9.**

— **Bluze,** v krasni izbiri in solidni ceni, Šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

— **Opozarjamo** na današnji oglas razpis gradnje »Poštnega doma«.

Celje

Koncert pevskega zbora KPD v soboto, 9. t. m. je privabil v Ljudski dom mnogo občinstva, ki je tudi prišlo na svoj račun, kar je pokazal silen aplavz, s katerim so poslušalci nagradili posamezne pevske točke. Najbolj sta ugajali dve pesmi naših dveh domačih skladateljev g. Mihelčiča in g. dr. Schwaba. Najnovejša Mihelčičeva pesem »Rajanje« je vzbudila toliko aplavza, da se je morala ponoviti. Največji uspeh je pa žela Schwabova pesem »Zvonovi«, po kateri ploskanja kar ni hotelo biti konca in tudi ni šlo drugače, kakor da je zbor pesem še enkrat zapel. V splošnem je zbor lahko zadovoljen z uspehom svojega koncerta in moramo zlasti pohvaliti dirigenta g. Zafošnika za njegovo delo in trud, ki ga je imel s pripravljanjem tega koncerta. Končno pa je zbor tudi lahko zadovoljen s finančnim uspehom, ki je tudi precej važen faktor za nadaljnje delo.

Načelstvo okrajnega gremija trgovcev v Celju naznanja, da se vrši uradni dan za člane trgovce v rogaškem sodnem okraju v petek, dne 15. maja v Rogatcu v posebni sobi kavarne g. Sporna od 9. do 12 ure predpoldne.

V Celju v Gosposki ulici št. 3 noč in dan motorček brni. Marsikdo, ki gre ponoči domov, si je že mislil, kaj neki delajo tukaj. Uganka je bila rešena, ko so te dni zapazili nekaj res novega in tudi ne vsakdanjega. Tukajšnji trgovec in vrvar g. Anton Šikovec je namreč razstavil v izložbi trgovine L. Putan v Prešernovi ulici nad vse lepe konopnene izdelke. Posebno pozornost vzbuja konopnen prtič s sliko našega Bleda, obkroženega z gorskimi cvetlicami, encijanom in planinkami. Damam pa so še posebno ugajali prav lepo izdelani solnčniki, čedno poslikani z vrtnicami, drugi z nageljčki in planinkami, tretji pa z maki. Posebnost svoje vrste so tudi ročne torbice na ličen način okrašene. Podjetnemu in iznajdljivemu obrtniku iskreno čestitamo nad takšnim uspehom in izražamo nado, da bo z razstavitvijo svojih izdelkov na Ljubljanskem velesejmu tudi širšim krogom pokazal, da se iz konoplje ne delajo samo vrvi in motvoz, ampak tudi luksuzni predmeti, ki lahko razvesele tudi še tako razvajeno oko.

Sport. Danes, na praznik popoldne ob pol 5 uri se vrši na Glaziji nogometna tekma med SK Celjem in SK Slovanom iz Ljubljane. — Hazena družina SK Sava, ki je v nedeljo pri prvenstveni tekmi s hazeno družino SK Celja zapustila igrišče v protest proti neki odločitvi sodnikovi, je vložila protest proti tekmi, češ, da omenjeni sodnik sploh ni verificiran za vodstvo prvenstvenih tekem. —

—**Pri motenju prebave,** bolečinah v želodcu, gorečici, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, razdraženosti živcev, pomanjkanju spanja, slabem počutju, nerazpoloženosti za delo povzroči naravna **»Franz-Josef«** grenčica odprtje telesa in poživi kroženje krvi. Poizkusi na vseučiliških klinikah so dognali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju po zavživanju **»Franz-Josef«** vode zopet dobili slast do jedi v razmerno kratki dobi. — **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Trbovlje

Sprememba posesti. Šporinovo gostilno pri Sv. Katarini je kupil g. Bauerheim Pavel iz Hrastnika za 135.000 Din. Špančevo posestvo z gostilno vred na Pleskem je kupil rudnik za 350.000 Din. Na kraju Plesko je rudnik deloma že pokupil vsa tamkajšnja posestva, tako, da bo kmalu ves kompleks zemljišč last TPD. Kdor ima denar, kupuje, kdor ga nima, mora prodajati.

V Zadružni knjigarni se dobe: Občni državljanski zakon, zakon o zaščiti delavcev, zakon o zavarovanju delavcev in navodila kako si sam izračunam davek.

V nedeljo bodo v Društvenem domu igrali »Dobrega vojaka Švejka, za katerega vlada veliko zanimanje.

Sreča v nesreči. V ponedeljek popoldan je vozniku g. Črjeti iz Gaberskega, ki prevaža les, na strmem in ostrem ovinku za župniščem odpovedala zavora. Konji težkega voza niso mogli zadržati. Spretnemu vozniku se je še posrečilo konje vsaj toliko obvladati, da je pravočasno zavil proti glavnemu trgu in tako rešil žival in Molovo trgovino težke katastrofe. A zadnji konec voza pa je le zadel v župnišče s tako silo, da je ves zadnji konec voza izpodbilo izpod težkih hlodov, prvi konec se je pa ustavil pred kaplanijo. Sreča, da je bila cesta popolnoma prazna, drugače bi bila nesreča neizogibna. Ker osebni, tovorni in avto promet vedno narašča je že skrajni čas, da se cesta preloži mimo Španca.

Zidani most

Preteklo soboto se je vršil pod okriljem Krajevnega odbora Rdečega križa na Zidanem mostu koncert, čegar čisti donos je bil namenjen v prid siromašni deci. Na obsežnem, dobro razvrščenem sporedu, ki ga je otvoril tamburaški zbor g. Prvanoviča z državno himno, so razen tega zbora sodelovali: kot solisti umetnik na koncertni harmoniki, g. Rudolf Pillich, vijolinist g. Razpotnik, sopranistka ga. Tonka F. Hinterlechnerjeva, tenorist g. Lojze Ručman, v dvospevu ga. Mara Šifrerjeva in gdč. Anica Vodiškova, nadalje mešani zbor, voden po ge. Mari Šifrerjevi in moški zbor pod vodstvom g. Andreja Gostiša. Pri klavirju je spremljala nekatere točke ga. Vida Krisperjeva.

Izvajanje je bilo zelo prikupno v splošnem, kakor v posameznem nad vse zadovoljivo in poslušajoča publika ni štedila s hvaležnim priznanjem, upoštevajoča tudi trud, ki so ga sodelujoči žrtvovali dobri stvari. Osobito so bili aplavdirani priznana sopranistka ga. Hinterlechnerjeva, vijolinist g. Razpotnik, oba v izvajanju ter tehnični formi odlična, in v treh točkah nastopivši g. Pillich, virtuoz na svoji melodični harmoniki; osvojil in vse ganil pa je g. Ručman z Vilharjevim Mornarjem, ki ga je z najsimpatičneje zavzemajočim glasom dovršeno odpel ob klavirskem spremljevanju po ge. Šifrerjevi.

Udeležba je bila izredna in so bili zasedeni vsi prostori. Vabilu so se odzvali poleg Zidanmoščanov številni posetniki iz Radeč, Hrastnika in Trbovelj. Koncertu je prisostvoval tudi zastopnik oblastnega odbora R. K. podpredsednik g. Wester. Čisti donos koncerta, ki je tudi moralno uspel, je znesel nekaj nad Din 2.500.—. Krajevni odbor R. K. izreka vsem udeležencem in ostalim, ki so kakorkoli pripomogli k uspelosti prireditve, a izrecno vsem sodelujočim, najtoplejšo zahvalo!

Poizvedovanja

Revna strežnica je izgubila v torek zvečer na Sv. Petra cesti 350 Din. Pošten najditelj se prosi, da jih izroči Sv. Petra cesta 64, 2. nadstr.

Kranj

Nova trgovina. Na zelo prometni točki v Kranju v prostorih hotela »Jelen« je pred kratkim otvoril novo trgovino z železnino Franc Kopriva, bivši »Merkurjev« poslovodja. To je četrta trgovina te vrste v Kranju.

Dva primera netočnega poročanja. Časopis je danes kot zrcalo, v katerem odseva slika vsakodnevnega življenja. Spričo potrebne hitrice pri poročanju, ki je podobna brzini odvijajočega se filmskega traku, se kaj lahko pripeti, da so informacije včasih malo šepave in netočne. Vendar pa vsaj glavno mora ustrezati principu resnice in so pregrobe pomanjkljivosti in pogreške preveč vidne. Tako nas g. Osterman, ki je bil prizadet pri nedeljskem karambolu z ozirom na poročilo »Slov. naroda« z dne 11. maja prosi, naj dodamo, da on sam ni bil v tistem stadiju dobre volje, kot bi bilo iz poročila razbrati. Tudi ni res, da so potniki odleteli 10 m daleč od avtomobila. V »Jutru« z dne 13. maja beremo pod naslovom »Grd zločin« trditev, da je onih 6 fantov izvršilo zločin zlorabe dekleta. Čeprav je dopisnik »Jutra« imel na razpolago akt, ki so ga mu dali na razpolago orožniki, smo pripričani, da v tem aktu — zapisniku, napravljenem po prvi preiskavi še ni dosti dokazov za trditev izvršenega fakta. Še manj pa more dopisnik sam doprinesti učinkovite dokaze za svojo trditev. Prav tako ni res, da je dotično dekle pilo lizol takoj naslednjega dne v ponedeljek, ampak šele v torek. Tudi ni res, da so jo odpremili v bolnišnico, ampak ji je opral želodec zdravnik g. dr. Joža Bežek sam in jo nato odpustil domov. Kljub nevarnosti zastrupljenja, ni bilo tako težko ohraniti jo pri življenju, ker k sreči lizola v steklenici ni bilo veliko. Zato sklep: prerazkošno razsipavanje s fakti tudi na papirju in v besedah ni priporočljivo.

Novo mesto

Slovesna prisega vojaštva novomeške vojaške garnizije. V nedeljo 17. t. m. ob pol 11 dopoldne se bo vršila na trgu Kraljeviča Petra slovesna zaprisega vojaštva 40 pp. tukajšnje vojaške garnizije. Iz Ljubljane pride ob tej priliki častni vod z jugoslovansko vojaško zastavo 40 pešpolka ljubljanskega ter z godbo Dravske divizije na čelu. Po prisegi bo defile, nato pa promenadni koncert Dravske divizije. Zgodovinske svečanosti se udeleže vsa kulturna društva ter druge korporacije

Št. Jernej

Na Vnebohod Gospodov gredo igralci Prosvetnega društva iz Orehovice gostovat v Kostanjevico. Uprizorjena bo igra v 5. dejanjih: »Za hrepenenjem po materi«. Pričetek ob 15.

Z asanacijo vasi Dol. Gradišče prične ozir. nadaljuje drž. higienski zavod v Ljubljani prihodnje dni. Potrebna količina cementa, ki se bo v te svrhe potrebovala, je že dospela.

Iz raznih krajev

Šenčur pri Kranju. Danes prosvetno društvo ponovi žaloigro »V valovih bolesti«, ki jo je spisal Bobnar Pavel. Začetek ob treh popoldne! Vstopnina znižana! Vabljeni vsi!

Št. Vid nad Ljubljano. Proslava materinskega dne se je izvršila na tukajšnji meščanski šoli v nedeljo nadvse prisrčno. V lepo, simbolično okrašeni dvorani so se poklonili svojim materam učenci in učenke s prisrčnimi deklamacijami, recitacijami in petjem. Nato pa so se spomnili onih enajstih součencev in součenk, ki so jim že v prezgodnji mladosti umrle matere. V njihov spomin so jim poklonili velike krasne slike v okvirjih — slike njihove Nebeške Matere. Vsi navzoči so s solzami v očeh poslušali, ko je učenka s tresočim glasom prečitala posvetilo, ki je bilo napisano na drugi strani slike: naj bi iz teh okvirjev zrle na vas tudi Vaše ljubljene umrle mamice. Zapeli so še v slovo žalostinko »Spomladi vse se veseli«, nato pa so svoje še žive mamice obsuli s cvetjem.
Sport.

Rajhenburg. V nedeljo dne 10. t. m. je priredil stolni pevski zbor iz Maribora v tukajšnji baziliki cerkveni pevski koncert s spremljevanjem orkestra, z obširnim programom, ki je trajal brez odmora skoro dve uri. Čeprav so nam bile pevske točke po večini že znane, smo imeli vseeno lep užitek ob dovršenosti izvajanja. Kakor solisti, tako zbor in orkester so svojo nalogo častno rešili. Žal da je bila udeležba slaba. Vzrok temu bo iskati deloma v denarni krizi, še bolj pa to, ker ima ljudstvo vse premalo čuta in smisla za umetno cerkveno petje.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 14. maja: 9.00 Ing. Zupanič: O vinogradništvu — 9.30 Prenos cerkvene glasbe — 10.00 Versko predavanje, P. Dr. R. Tominec — 10.20 Ferdo Jelenc: Moderno knjigovodstvo za hotelirje. 11.00 Radio orkester — 12.00 Čas, dnevne vesti, plošče (ruska glasba) — 15.30 Pero Horn: Duševna vzgoja otroka — 16.00 Koncert šramel kvarteta Slovenske narodne pesmi — 17.00 Ogrinc: V Ljubljano jo dajmo (Ljudski oder) — 20.00 Prenos iz ljubljanske opere: Grofica Marica. — 22 Poročila.

Petek, 15. maja: 12.15 Plošče (godalni terceti in kvarteti, operni zbori). — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18 Radio-orkester. — 19 Prof. Niko Kuret: Nove smernice v Nemčiji. — 19.30 Dr. Sušnik: Francoščina. — 20 Gospodinjska ura. — 20.30 Prenos internacionalnega koncerta iz Zagreba. Jugoslovanska glasba: Sodelujejo: Maja de Strozzi-Pečić (sopran), prof. Marjana Schön (violina), Sofija Deželić-Eder (klavir), Anton Ganozzi (alt), člani godbe na pihala Filharmonije iz Zagreba, orkester glasbene akademije pod vodstvom prof. Fran Lhotka in hrvatskega zbora »Kolo« pod vodstvom Boris Papandopula — 22.45 Čas, vesti.

Drugi programi:

Petek, 15. maja.

Belgrad: 12.45 Opoldanski koncert. — 17 Narodne na harmoniko. — 20 Glasba Radio-orkestra. — 20.30 Zagreb (koncert). — 22.50 Ruska ura. — **Zagreb:** 12.30 Plošče. — 17 Jugoslovanski koncert Radio-orkestra. — 20.30 Jugoslovanski večer. — **Budapest:** 20.30 Zagreb, nato ciganska glasba. — **Dunaj:** 17.30 Mladinska ura. — 19.30 Prenos iz opere. — 22.15 Večerni koncert. — **Milan:** 19.05 Pestra glasba. — 20.45 »Trije sentimentalni«, komedija. — 22.30 Operetna glasba. — **Praga:** 20.30 Koncert. — **Langenberg:** 20 Večerni koncert. — 22.10 Nočna glasba. — **Rim:** 19.50 Plošče. — 21 Pester koncert in komedija »Rožica siamskega kralja«. — **Berlin:** 19.30 Vesela glasba. — 20.45 »Tyll Ulenspiegel«, glasbena igra. — **Katovice:** 20.15 Simfonični koncert. — **Stuttgart:** 19.05 Nemška operna glasba. — 21 Komedija. — 22.30 Plesna glasba. — **London:** 18.40 Koncert vojaške godbe. — 21.20 Orkestralni koncert. — **Barcelona:** 21.25 Radio-orkester. — 22.30 Koncert. — **Mor. Ostrava:** 18.25 Šramel orkester. — 19.05 Brno. — 20.05 Praga

Naše žebljarstvo

V Kropi in Kamni gorici imamo našo največjo produktivno zadrugo: Prvo žebljarsko in železoobrtno zadrugo. Toda svetovna in naša gospodarska kriza ni prizanesla temu domačemu podjetju in zadruga je morala skrčiti od lanskega maja sem število delavstva malo manj kot za polovico. Zato je prav, če podamo par podaktov o vzrokih, ki so privedli do takega položaja v tej industrijski panogi.

Žebljarska zadruga je v zadnjih letih močno razvila in spopolnila izdelovanje takozvanih črnih vijakov in matic. In ravno sedaj postavljajo v obrat najmodernejše stroje za njihovo izdelovanje. Skoro dve tretjini njenega prometa tvorijo ti izdelki, ki dajejo možnost zaposlitve za dalj časa.

Pred vojno pa so bili vpeljani v izdelovanje strojno kovani žeblji. Ti pa so zgubili s prevratom zaradi zmanjšanja ozemlja več kot pol odjemalcev. Izvoz polagoma pada, ravno tako tudi domači konsum, kajti izpodrivajo jih žičniki in vijaki. Ta produkcijski oddelek zadruge dela že več let le s tretjino kapacitete. Ročno kovani žeblji (za zgradbe, ladje, tračnice in čevlje) so doživeli in doživljajo slično usodo kot strojno kovani. Stara obrt, ročno kovanih žebljev v zadnjih letih zelo peša. Posebno čuti to zadruga, ki mora kljub vedno večjemu številu strojev vendar še preskrbovati z delom približno 50 do 80 žebljarjev. Zadruga je vedno morala krčiti število žebljarjev in delovni čas, da bi imela manj zgube pri ročnih izdelkih. V zadnjem času pa so zaloge tako narastle, da zaposluje sedaj le še 22 žebljarjev, ki pa delajo le 5—6 ur dnevno. Izdelovalni stroški za ročno kovane žeblje za tračnice znašajo 4.50 do 4.70 Din za kg in so približno tako visoki kakor za električno varjene verige sličnih debelosti. Toda verige se prodajajo po 6.50 do 7 Din za kg, žeblji za tračnice pa 4.80 do 5.10 dinarjev. Cena za verige ni pretirana, saj je tudi pri verigah zadosti konkurence. Za pokritje trgovske in upravne režije pri verigah ostane producentu še nekaj, pri žebljih za tračnice pa jih skoro ni mogoče kriti, čeprav so isti kakor pri verigah.

Da je cena ročno kovanih žebljev tako nizka, je pripisovati veliki konkurenci trgovcev in producentov v Kropi in Kamni gorici, kajti v Kropi in Kamni gorici je še nekaj manjših podjetij s 3 do 15 žebljarjev samo za ročno kovane žeblje; par je starih, druga pa so novejšega datuma. Ti seveda ne kalkulirajo vseh izdatkov v ceno izdelkov in zato izgleda, da prodajajo izdelke z dobičkom. Toda, če bi to vpoštevali, potem bi morali ugotoviti, da prodajajo izdelke ne le brez vsakega dobička, temveč celo v izgubo. Zato se pa podjetjem, ki kalkulirajo pravilno, zlasti žebljarski zadrugi, ki mimo drugega mesec za mesecem plačuje iz tekočega blizu 10.000 Din pokojnin, zdi škoda metati blago na trg in omejuje delo v teh oddelkih na najnujnejši obseg. Ne stroji, temveč neizkušenost in nepoučenost domačih malih proizvajalcev, ki mislijo, da zadostuje samo dobra izdelava žeblja, ne pa tudi njegova prodaja, ubijata sedaj ročno delo.

Upoštevati pa seveda moramo tudi, da je deloma kriva tudi splošna, posebej pa še lesna in premogovna kriza.

Kaj bi bilo potrebno?

Kot smo že omenili je zadruga morala skrčiti število delavstva. Položaj pa bi se lahko močno zboljšal, če bi se pomanjkanje naročil privatnikov moglo vsaj nekoliko nadomestiti z državnimi dobavami. Te pa bi morale biti dovolj obilne in pa seveda stalne, da bi zadrugi omogočale stalno obratovanje. Sicer so železniška in državna rudniška vodstva v zadnjem času vedno bolj naklonjena domači industriji, toda parkrat se je že zgodilo, da so inozemci s svojimi dumping cenami prodrli in dobili naročila.

»Za zgled naj nam služijo avstrijske železnice, ki principielno kupujejo samo od domačih proizvajalcev.« To naj bi upoštevala tudi naša državna uprava, kajti domače industrije je dovolj, sposobna je konkurence glede kvalitete in cen, manjka pa ji dela!

Ustavljeno padanje cen

Pravkar objavljeni indeks cen Narodne banke za mesec april kaže, da so se v primeri z marcem cene rastlinskih proizvodov kakor tudi industrijskih povišale To povišanje je bilo znatnejše kakor padec cen živine in mineralnih proizvodov. Zato se je skupni indeks dvignil.

Posledica dviga cen industrijskih proizvodov je razvidna tudi v naraščanju uvoznega indeksa. Posledica zvišanja cen pšenice pa se kaže v višjem indeksu cen izvoznih proizvodov.

V ostalem je bil indeks cen sledeč (podlaga so cene za leto 1926 kot 100):

Proizvodi	I.	II.	III.	IV.
rastl.	71.7	73.5	73.3	77.6
živ.	82.8	78.1	77.4	75.4
miner.	84.9	82.1	80.2	77.4
ind.	72.8	72.1	72.6	73.9
skupno	75.7	74.8	74.6	75.5
uvozni	72.5	71.1	70.7	71.6
izvozni	76.2	74.9	74.1	75.5

Tudi mednarodni indeks se je deloma v aprilu dvignil, vendar ne v vseh državah. Podrobnosti nam kaže sledeča tabela:

	I.	II.	III.	IV.
USA	79.3	77.5	77.3	75.8
Anglija	73.0	71.4	71.3	71.3
Francija	84.5	84.2	83.9	84.3
Nemčija	82.6	80.7	82.0	82.1
Italija	73.9	72.9	72.4	71.8
Jugoslavija	75.7	74.8	74.6	75.5

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 8. maja. (Vse v milij. Din; v oklepajih razlika v primeri z izkazom 30. aprila.) Aktiva: zlato in devize 224.5 (+13.9), tečaj. razlika 364.0 (—24.0), posojila: menična 1212.9, lombardna 180.4, skupaj 1393.3 (+6.1); pasiva: bankovci v obtoku 4808.6 (+116.8), drž. terjatve 56.5 (—3.7), obveznosti: žiro 420.9, razne 463.8, skupaj 884.7 (—117.0); ostale postavke neizpremenjene.

NOV GOSPODARSKI ADRESAR

Belgrad, 13. maja. AA. Dotiskan je gospodarski adresar kraljevine Jugoslavije, ki ga je izdal Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v našem jeziku v latinici in cirilici ter v nemščini, francoščini in angleščini. Adresar je razdeljen v pet poglavij in je bil sestavljen s sodelovanjem naših gospodarskih zbornic. Obsega 450 strani velike četvorke in stane v Jugoslaviji 100 Din, za povzetje pa posebej. Dobi se pri vseh gospodarskih zbornicah v državi in pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine.

☆

Promet Poštne hranilnice v aprilu 1931 je znašal 5301.0 (v marcu 5155.0) milij. Število računov se je povečalo na 19.577, vloge na njih pa so padle od marca na april od 847 na 792.1 milij. Nadalje ima 147.371 oseb hranilnih vlog 253 (+8) milij.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Kemperle Pavla, neprot. trgovca v Kamniku; roka 18. in 13. junija; nadalje je uvedeno o imovini Grilca Jakoba, trgovca v Trebnjem, roka: 22. in 15. junija.

Prevozne olajšave za potnike in blago, namenjeno na XI. ljubljanski velesejem, ki se bo vršil letos od 30. maja do 8. junija, so dovolile sledeče tuje države: Avstrija, Bolgarija, Čehoslovaška, Grška, Italija, Madžarska, Nemčija, Poljska, Romunija, Saargebiet in Švica.

Olajšave udeležencem XI. ljubljanskega velesejma od 30. maja do 8. junija 1931 v pomorskem prometu. Jadranska plovidba d. d. Sušak je dovolila udeležencem XI. ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 30. maja do 8. junija vozno olajšavo na ta način, da se vozijo v višjem razredu, plačajo pa ceno enega razreda nižje. Iste ugodnosti je priznala tudi Dubrovačka plovidba d. d. Brodarska A. D. »Boka« je dovolila 50% popust na vseh svojih parnikih. Povsod velja olajšava od 20. maja do 20. junija t. l.

Licenciranje plemenskih bikov. V smislu določil zakona o pospeševanju živinoreje se bo vršilo letošnje redno licenciranje bikov za področje mestne občine ljubljanske dne 22. maja 1931 dopoldne in sicer — tukajšnjim razmeram primerno — na posestvih posameznih živinorejcev. Posestniki plemenskih bikov se v lastnem interesu nujno opozarjajo, da prijavijo svoje bike pri mestnem načelstvu (soba št. 21) najkasneje do 21. maja dopoldne. Prijaviti je treba vse bike, stare nad 15 mesecev. Prepovedano je uporabljati za pleme nelicencovane bike; biki, ki se bodo kljub tej prepovedi uporabljali za pleme, se morajo na stroške lastnika takoj skopiti. Prestopki zoper ta določila se kaznujejo v denarju do 1500 Din ali z zaporom do enega meseca. Za najboljše pripoznane bike se bodo kesneje razdelile primerne nagrade.

Borza

Dne 13. maja 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji v glavnem neizpremenjeni. Do zaključkov je prišlo v štirih devizah, katere je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2279—2285 (2282), Berlin 1352.25—1355.25 (1353.75), Bruselj 790.59 bl., Budimpešta 991.14 bl., Curih 1093.50—1096.50 (1095), Dunaj 797.64—(799.14), London 276.30 bl., Newyork 56.71 bl., Pariz 222.32 bl., Praga 168.31 bl., Trst 297.28—297.43.

Zagreb. Amsterdam 2279—2285, Dunaj 797.64—800.64, Berlin 1352.25—1355.25, Bruselj 790.59 b., Budimpešta 989.64—992.64, London 275.90—276.70, Milan 296.32—298.32, Newyork ček 56.61—56.81, Pariz 221.306—223.306, Praga 167.91—168.71, Curih 1093.50—1096.50.

Skupni promet brez kompenzacij je znašal 6.5 milij. Din.

Belgrad. Berlin 1352.25—1355.25, Budimpešta 989.64—992.64, Curih 1093.5—1096.5, Dunaj 797.64—800.64, London 275.90—276.70, Newyork 56.61—56.81, Pariz 221.32—223.32, Praga 167.91—168.71, Trst 296.30—298.30.

Curih. Belgrad. 9.1350. Pariz 20.3025, London 25.2325, Newyork 518.90, Bruselj 72.20, Milan 27.16, Madrid 51.75, Amsterdam 208.40, Berlin 123.63, Dunaj 72.975, Stockholm 139.10, Oslo 138.90, Kopenhagen 138.875, Sofija 3.76, Praga 15.37, Varšava 58.15, Budimpešta 90.515, Atene 6.73, Carigrad 2.4625, Bukarešta 3.09, Helsingfors 13.06.

Vrednostni papirji

Tudi danes je bila tendenca za državne papirje slabejša. Tečaji so večinoma popustili. V Zagrebu je prišlo do zaključkov samo v škodi in v 7% Bleru. Znatnejši pa je bil promet v Belgradu. Bančni papirji so ostali neizpremenjeni in beležijo le običajne zaključke v delnicah Poljo- in Unionbanke. Med industrijskimi papirji je bila zaključena po neizpremenjenem tečaju Drava, nadalje so bili zaključki v delnicah Slavonije po 200 in Unionmlina po 80. Nadalje je bila zaključena še Jadranska plovidba.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 93 bl., 7% Bler. pos. 83 bl., Celjska 150 den., Ljublj. kred. 120 den., Prašteđiona 930 den., Kred. zavod 160—170, Vevče 120 den., Stavbna 40 den., Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 88—88.50, agrarji 51—52.25, vojna škoda ar. 424.50—425.50, 7. 425, kasa 425—426, 6. 424, 7. 425, 12. 425.25—426.50, 8% Bler. pos. 92—92.75, 7% Bler. pos. 82.25—82.625, 7% pos. Drž. hip. banke 84.50—86, 6% begl. obv. 66.50—67, Tobač. srečke 25 bl., Srečke Rdeč. križa 41—47. Bančne delnice: Hrvatska 50—60, Poljo 52—53 (52), Union 174—176 (174), Jugo 73—74, Lj. kred. 120 den., Medjunarodna 67 den., Narodna 7825—7875, Obrtna 36 den., Prašteđiona 930—935, Srbska 187 den., Zemaljska 138—140. Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttmann 128 den., Slaveks 25—32.50, Slavonija 200—205 (200), Danica 80—85, Drava 235—236 (235), Šećerana Osjek 185—290, Osj. ljev. 215 den., Brod. vag. 64—70, Union 70—80 (80), Vevče 120 den., Isis 45—50, Ragusea 337.50—360, Oceania 150—195, Jadr. plov. 500—520 (510), Trboveljska 300—305.

Belgrad. Narodna banka 7800, 7% inv. pos. 88—89, agrarji 51.50—52 (65.000), vojna škoda promptna 424.50—425, maj 424.50—425.50, 6% begl. obv. 67, 8% Bler. pos. 92.25—93, 7% Bler. pos. 83, 82.50 (8000 dol.), 7% pos. Drž. hip. banke 85 (1000 dol.).

Notacije državnih papirjev v inozemstvu: London 7% Bler. pos. 81.125—81.75, Newyork 8% Bler. pos. 91—91.75, 7% Bler. pos. 81—81.75, 7% posojilo Drž. hip. banke 82.50—83.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 93.50, Wiener Bankverein 15.20, Escompteges. 152, Živno 83.25, Union 20.50, Alpine 16.05, Trboveljska 35.75, Kr. ind. 45, Leykam 2.75, Rima Murany 44.25.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica gbč. 195—200, koruza bač., sr. 102—104, ladja Tisa 105—107.50, ladja Donava, Sava 105—107.50. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 23 vagonov pšenice, 35 vagonov koruze, 8 vagonov moke. Tendenca stalna.

Budimpešta. Tendenca prijazna. Promet omejen. Pšenica maj 15.33—15.35, zaklj. 15.35—15.36, junij 15.22—15.27, zaklj. 15.27—15.28, rž maj 14.95—15.15, zaklj. 15.10—15.20, koruza maj 14.40—14.43, zaklj. 14.36—14.38, julij 14.37—14.48, zaklj. 14.38—14.40, avgust 14.50, tranz. maj 11.60, julij 11.70.

D. Ulaga:

Lahka atletika

Končana je sezona »Hallensportfestov«, končana je tudi sezona velikih cestnih, poljskih in gozdnih tekov pri Angležih, Nemcih in Francozih, pri nas pa še ni nič končanega, če izvzamemo zimske treninge v telovadnicah. V nedeljo bodo naši atleti šele pričeli, to bo prvi letošnji miting, ki hoče pokazati sadove zimskih in pomladnih treningov. Letošnje prvo srečanje slovenskih lahkoatletov obeta biti silno zanimivo, zakaj Primorje in Ilirija bosta postavila svoje najboljše moči, katerim se bodo pridružili tudi nekateri Mariborčani in Zagrebčani, med njimi

Podpečan, Kallay in Kumar.

Prepričani smo, da bomo videli lepe lahkoatletske borbe in vse kaže, da bo ugasnila luč kateremu slovenskih rekordov. Za tek na 5000 m je prijavljena cela četa atletov — med njimi Šporn, Slapničar in Podpečan — in s temi ni baš enostavno češnje zobati. Tudi na 100 m bomo videli odlične tekače, ki bodo tekli pod 12 sekund in mogoče se bo posrečilo Stepišniku... ne, bolje je počakati, bomo videli v nedeljo ob pol treh. Težko je ugibati, ko čujemo o dobri formi primorjanskih sprinterjev. Eno pa je gotovo, namreč to, da se bosta Zupančič in Jeglič v krogli resno spoprijela za naslov slovenskega rekorderja. Da, to bosta morala, ne zato, ker je tako zapisano, temveč zato, ker sta tega zmožna.

☆

Kadar gre človek mimo stadiona, se mu odkrije, ker je to oaza solnca in zdravja v vsakem mestu. Tako delajo tudi moji prijatelji in pravijo, da iz spoštovanja do vseh kmečkih deklet in fantov, ki so za stadion delali in iz spoštovanja do mojstra, ki ga je tako gradil, da nam je prav. Da, iz spoštovanja. Tako spoštovanje bi morali imeti sportniki tudi do olimpijade. Prava olimpijada je le vsake štiri leta in vendar čujemo vedno o olimpijadah. Tako so si tudi Italijani omislili kar na vsem lepem, da priredijo letos

olimpijado gracije.

Ne bo težko ugibati, to je nekaj samo za dame. Najprej je bil ves svet hud, da se govori zopet o olimpijadi in nikdo se je ni mislil udeležiti. S tem so najbrže Italijani računali in so si pomagali: sami bodo nosili potne in druge stroške za inozemske atletinje. Tako so pisali tudi naši lahkoatletski zvezi in atletice že trenirajo in bodo šle na olimpijado gracije v Florenco.

Finci so drugačni možje

Poznate družino Järvinenov? Takole je pripovedoval časnikar, ki je bil lani na finskih tekmah: Zagledal sem Järvinena in vprašal sem ga, če je desetoboroc. Zadovoljno se smeji in odgovarja: »Ne, to je Achilles.« Torej je na Finskem toliko Järvinenov, kakor na Kranjskem Janezov. V bližini je stal Purje, ki je nagovoril 40 letnega moža z »Järvinen«. Zmajal sem z glavo — tale 40 letni — pa sem vendar vprašal: »Ste vi mogoče Achilles?« Tudi ta se smeji in pravi: »Ne, Bruno sem!« Kdo je Bruno? Oče dveh svetovnih rekorderjev, oče Achillesa Järvinena in Matteja Järvinena — tega Matteja, ki je 24 ur pozneje izbrisal Lundquistov svetovni rekord v kopju (71.01) in postavil novega z 72.38 m. Kako da je to napravil? Tako približno kakor Hirschfeld, ki je predlanskim za fotografa sunil kroglo 16.11 m daleč.

»Eja Matte!« so kričali takrat navdušeni Finci, danes pa je Matte za dva meseca diskvalificiran. Da, Matte, mož si, ali tvoja zveza je še večja! Zakaj je finska lahkoatletska zveza Järvinena kaznovala, o tem molči po nurmijansko. Časnikarji ugibajo, ali je mogoče zahteval prevelike odškodnine za svoje starte v inozemstvu, dr. Meisl, sportni urednik od »Vossische Zeitung«, ki ima zelo dober nos, pa pravi, da je Matte kaj rad v kozarec z alkoholom pogledal in da je pri tem pozabil na vse, česar so ga dobri ljudje v mladosti učili. Kaj je res, tega ne vemo, tudi ni tako važno, res pa je, da se Finci ne boje diskvalificirati svetovnega rekorderja. Tak uspeh je za sport večji od rekorda

☆

Tenis-sekcija SK Ilirija obvešča svoje člane, da so tenis prostori otvorjeni ter da se zamore pričeti z rednim igranjem. Člani-dijaki se opozarjajo, da so jim prostori na razpolago samo do 17. Razporedba v grupe je samo začasna, ter se bode v teku tedna po ev. željah članstva spremenila. Članom je na razpolago učitelj za vežbanje ter se tozadevne informacije dobijo v garderobi na prostoru.

V nedeljo dne 17. t. m. nastopi prvikrat v Hrastniku prvak Celjskega okrožja SK Atletik, ki si je priboril tudi pokal LNP. SK Hrastnik je še mlado moštvo vendar je pri svojih zadnjih nastopih pokazal napredek. Igral je 3. t. m. ob priliki sportnega dne v Zagorju z rezultatom 7 : 0, v nedeljo dne 10. t. m. je pa odpravil SK Trbovlje komb. z rez. 12 : 2. Za tekmo SK Atletik vlada vsled tega splošno zanimanje in upati je, da bo udeležba iz strani občinstva polnoštevilna. SK Atletik nastopi v svoji trenutno najmočnejši postavi.

Cerkveni vestnik

Nočni častivci najsv. Zakramenta bodo na predvečer praznika sv. Paskala, zavetnika nočnih častivcev, t. j. v soboto dne 16. maja v stolnici proslavljali evharističnega Kralja v skupni molitveni uri od 9 do 10 zvečer. Molili bomo 10. uro: Zahvala za božje dobrote. — V nedeljo dne 17. maja pa se zbero vsi ljublj. nočni častivci ob četrt na pet v stolnični zakristiji, da se porazgovore in navduše za nadaljnje delo za širjenje nočnega češčenja.

Češke tkanine dobite direktno iz ČSR

franko, izcarinjeno. - Pišite po vzorce (dopisnica Din 1'50) VOLNENIH in drugih tkanin, ki jih dobite franko na vpogled. So izvrstne kakovosti in po zmernih cenah Hočete tudi znati pogoje prodaje na obroke?

Tkalnica MAREK, Bystré na Metuji ČSR.

NOGAVICE, ROKAVICE, KRAVATE, SRAJCE, ŽEPNE ROBCE, damske torbice, toaletne potrebščine kupite najceneje in najboljše pri

JOSIP PETELINC

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Otomane

Najcenejše in najboljše modroce, feder-modroce, divane, fotelje, zložljive postelje, mreže in garniture Vam nudi

F. Sajovic, Ljubljana Stari trg 9

Drž. razredna loterija

Poročilo iz kolekture Ant. Golež, Maribor :: Aleksandrova cesta štev. 42.

Pri žrebanju državne razredne loterije 12. t. m. so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

30.000 Din srečka št.: 15644

10.000 Din srečke št.: 1715 22235 31597 32265 50065

4.000 Din srečke št.: 7482 8974 9509 17909 23769 34991 35117 40181 41970 51158 61567 65234 86062 89283 91626

2000 Din srečke št.: 1275 1587 2964 6679 7994 10881 15558 16306 27400 30759 31894 45738 47380 49009 51641 55407 60180 64357 65815 66436 66213 66710 71344 74084 74631 75944 78493 79553 79803 81062 85353 87875 89694 89870 91959 92594 92639 93414 94193 94795 95485 99697.

Razpis natečaja!

Načelstvo zadruge »Poštni dom« razpisuje natečaj za osnutke zgradbe poštnega doma v Ljubljani. Za tri najboljše osnutke so določene nagrade in sicer:

I. v znesku 2.000.— Din,
II. v znesku 1.500.— Din,
III. v znesku 1.000.— Din.

Vsa potrebna pojasnila se dobe ob delavnikih od 12 do 13 pri g. Saleharju v tiskarni poštne direkcije na Sv. Jakoba trgu.

Osnutke je vposlati do 20. junija t. l. načelstvu »Poštnega doma«, Pred Prulami št. 1.

Tudi letos so na prvem mestu francoska kolesa

Prvovrstni izdelek in materijal. Najlažji tek. Cene brez konkurence!

VIKTOR BOHINEC - LJUBLJANA

Dunajska cesta 21 Cenikibrezplačno!

ASTMATIKI

trpe na tesnobnosti in pomanjkanju sape, radi tega ne morejo spati, postajajo nervozni. Radi tega bi moral vsak takoj rabiti

Astmol bronchial cigarete

ki raztvarjajo slez, ublažujejo krč ter omogočajo mirno in prijetno spanje.

Dobiva se v lekarnah. — Pazite vedno na ime **Astmol!**

V tovarni umetnih oči

Industrija, ki je skoro popolnoma neznana in ki je kljub temu za zdravilstvo zelo važna, je izdelovanje umetnih oči za slepce. Na stotisoče ljudi je na svetu, ki so zgubili vid v vojni, radi nesreč ali neprevidnosti. Za vse te je bilo treba najti sredstva, ki naj bi vsled manjkajočih oči spačeni obraz popravila, oziroma jim celo povrnila vid. »Industrije umetnih oči« je tako malo, da skoro zgine med večjimi industrijami. Skoro vse »izdelovalce oči« na svetu lahko preštejemo na prste. Vsi ti obrati pa so večinoma v Nemčiji oziroma tudi drugod po svetu v nemških rokah.

Najprej nekoliko o zgodovini umetnih oči. V Egiptu, stari Grčiji in rimski državi so že poznali umetne oči, sicer ne iz stekla, ampak iz poldraguljev in slonove kosti. Te oči so vstavljali mumijam v obraz, da bi imele čim večji izraz resničnega življenja. Leta 1510 je začel prvi uporabljati francoski ranocelnik Ambroise Paré umetne oči za žive ljudi. V teku let se je nato razvila v Franciji prava industrija za izdelavo teh umetnih oči. Sprva so jih delai iz zlata, toda sčasoma so spoznali, da je steklo naravnejše in cenejše. Kakor pišejo stare kronike, so potem ti fabrikanti umetnih oči potovali po deželah in so sami vstavljali bolnikom umetne oči.

Medtem so na Turinškem izdelovali nemški steklarji tudi umetne oči, toda ne za ljudi, ampak za lutke. Neki zdravnik iz Meininga, ki so se mu zdele te umetne oči zelo naravne, se je obrnil na nekega delavca v Lauschi, na steklarja Ludvika Müller-Urija, in mu svetoval, naj izdeluje mesto umetnih oči za neživa bitja raje oči za žive ljudi. Mladi steklar se je dal pregovoriti in se pričel pečati s to zadevo. Polagoma je umetne oči tako zboljšal, da je končno res ustvaril dobre in uporabne umetne oči, ki so bile celo boljše kakor francoski izdelek. Francijo, ki je nekoč ponosno izjavila, da so ji vse dežele dolžne zahvalo, ker ona edina izdeluje steklene oči, so Nemci polagoma izginili iz vodstva. Od tega časa se je nemška industrija stalno zboljševala, medtem ko so v Franciji še vedno delali po starih metodah. Izdelovanje

Novi ministrski predsednik na Norveškem Kolstad, voditelj kmetske stranke, ki je te dni sestavil novo švedsko vlado.

umetnih oči je ostalo stalno v rokah ene same družine skoro do današnjih dni. Ko je stari Müller-Uri umrl, mu je sledil njegov sin in temu njegovi sinovi, ki še danes vodijo podjetje.

Na leto izdelajo povprečno 8000 umetnih oči, in sicer večinoma nasledniki Müller-Urija. V Berlinu in Leipzigu so te delavnice in poleg tega še v Wiesbadnu. Poleg teh je v Nemčiji le še malo drugih izdelovalcev umetnih oči. V inozemstvu je le zelo malo res pravih umetnikov v tej stroki; toda skoro vsi ti so učenci družine Müller-Uri. Tako je v Ameriki 5, v Angliji 2 in v Avstriji 1 izdelovalec umetnih oči. Centrala v Berlinu pa dela za ves svet.

Kako izdelujejo te umetne oči? Obisk v mali delavnici umetnih oči je izredno zanimiv. Pacienti čakajo na svoje oči in lahko obenem opazujejo delo. Gospod Müller posadi bolnika poleg sebe, kajti le tako lahko pri delu primerja zdravo z novim umetnim očesom. Umetno oko je iz kriolitovih steklenih cevi. To steklo prihaja samo iz Grönlandije in ima to prednost, da je že v prvotnem stanju zelo belo. Pri 1000 stopinjah vročine se oko oblikuje. Ogenj segreje steklo tako močno, da je v nekaj minutah snov podobna vosku. Cevko potem na eni strani razvlečejo v tenko palico. Skozi drobno cevko pihajoč, oblikuje potem delavec oni del cevke, ki se nahaja v ostrem plamenu, v umetno oko. Potem se vdelata zenica in spreminjaoča se šarenica. Z okroglo palico se potem z manganom, ki predstavlja črnino zenice, kakor tudi z različnimi, iz kovinskih oksidov napravljenimi barvami čim bolj naravno izdela umetno oko. Celo očesne rdeče žilice se vpodobijo. Tako pridobljeno zrklo se potem znotraj izvotli in končno z raztopitvijo odstrani od steklene cevi. V kratki urici je umetno oko gotovo. Pacient nato poskusi svoje novo oko in z začudenjem ugotovi, da celo ostali prisotni pacienti ne morejo več ločiti pravega od umetnega očesa. Müller pripoveduje, da je neki njegov pacient dobil celo potni list, v katerem ni bilo zaznamovano, da ima umetno oko. —

Novi papežev generalni vikar. Kardinal Marchetti Selvaggiani je bil kot naslednik nedavno umrlega kardinala Pompilija imenovan za generalnega vikarja sv. očeta.

Užaljeni Stalin

Ameriški elektroinženjer O'Grady, znani strokovnjak, je nepričakovano zapustil sovjetsko službo in se povrnil v Zedinjene države. To je zakrivila njegova žena, ki je soprogu sledila v Moskvo in odtod poročala o svojih doživljajih »Newyork Heraldu«. Njeni dopisi so bili sicer popolnoma objektivni in so našli priznanje celo pri sovjetskih trgovskih zastopnikih v Ameriki. A na zadnje je sporočila gospa svojemu listu znano smešnico o židovskem dečku, ki je baje Stalinu rešil življenje, ko je skoro utonil pri kopanju v Črnem morju. Na Stalinovo vprašanje, katero nagrado zahteva, ga je deček samo prosil, naj nikomur ne pove njegovega imena... Čim je zvedel Stalin o tem dopisu v ameriškem listu, je odredil izgon dopisnice iz Rusije. Njen soprog, ki ni mogel doseči preklica izgona, ji je naposled sledil, čeprav se je dobro počutil v službi. Stvar je posebno komična, ker ponavlja seveda izmišljena smešnica samo staro predvojno resnično zgodbo o »velikem inkvizitorju« ruske Cerkve Pobedonoscevu, ki ga je rešil pri kopanju v Odesi nekoč znan židovski hipnotizer Feldman. Pobedonoscev mu je srdito priporočil: »Če ste Žid, prestopite v pravoslavje, ker drugače za vas ne bom ničesar storil!« Feldman ga je prosil, naj samo nikomur ne pove njegovega imena. A zgodba je vendar prišla v javnost in vsi podlistkarji so zasmehovali Žida, ki je rešil najhujšega sovražnika svojega naroda...

Mednarodni jahalni turnir v Rimu. Italijanski ministrski predsednik Mussolini izroča nemškim častnikom, ki so na turnirju zmagali, Mussolinijev pokal.

Curtius odgovarja Briandu. Na letnem banketu Društva inozemskega tiska v Berlinu, katerega se je udeležil državni kancler Brüning z nekaterimi ministri, je nemški zunanji minister dr. Curtius imel govor, o katerem smo že poročali. Na sliki vidimo čisto na desni dr. Curtiusa med govorom, na skrajni levici apostolskega nuncija Orseniga, poleg njega pa državnega kanclerja Brüninga.

Dolgost življenja

Različnost življenjskih dob rastlinskega in živalskega sveta ter človeka predstavlja pomembno uganko, ki je znanost do sedaj še ni mogla rešiti. Izgleda, kakor da bi ura življenjskega mehanizma za različna bitja različno dolgo tekla, kakor da bi se njena kolesa in njen mehanizem po določenem času obrabljenja nepreklicno ustavila.

Življenjska doba je v nekaterih slučajih v direktnem razmerju s časom, ki ga žival prebije v jajcu oziroma kot embrio. Ker slonova samica nosi mladiča tri leta, sledi iz tega, da pripada ta živalski velikan k bitjem, ki živijo najdelj. Govodo, konj, pes, pri katerih traja nosilnost nekaj mesecev, živijo le 15, 20 ali 30 let. Samo mula dela izjemo in lahko doseže starost 50 let. Življenjska doba je poleg tega enaka množini sprejete in oddane življenjske moči. Razen tega je tudi v direktnem razmerju s počasnostjo razmnožitve in v nasprotnem slučaju s hitrostjo le-te. Tako so konj, bik in osel v starosti treh let dozoreli in lahko že s četrtim letom sami razmnožujejo svoj rod; radi tega živijo samo 25—30 let. Ovca ima lahko že drugo leto mlade in živi zato samo 10 let. Življenjska sila stoji v razmerju z enostavnostjo telesne konstrukcije. Praživali in črvi, katerih konstrukcija obstoji samo iz prebavnega kanala, so v gotovem oziru nerazrušne. Mrzlokrvne živali imajo večjo življenjsko žilavost kakor toplokrvne. Lahko opazujemo žabe in želve, ki smo jim odsekali glavo, da živijo še več tednov.

Pri človeku je življenjska doba v natančni harmoniji s trajanjem telesne rasti: človek lahko v normalnem stanju živi šest-do sedemkrat tako dolgo, kakor je trajala doba med njegovim rojstvom in prvim znakom zrelosti. Čim prej torej poslednja nastopi, tem krajše mora biti življenje. Nasprotno pa traja posamezno človeško življenje tem dalje časa, čim pozneje je nastopila zrelost, ki pa seveda ne sme biti ovirana od kake napake v telesni konstrukciji ali celo bolezni.

Med enodnevnico, katero vidimo isti dan nastati in zopet zginiti in morsko želvo, ki živi pet do šest stoletij, je neskončna vrsta vmesnih členov. Enodnevnice živijo samo par ur, vodne bolhe par dni, listne uši največ en mesec, čebela navadno eno leto, hidra 2 leti, trogloditi ne preko treh let, angorski zajec 4 leta, podlasica 5 do 7 let, svizec 8 do 10 let, mačka 10 do 15 let, pes 15 do 20 let, vol 20 do 30 let, konj 25 do 40 let, skobec 50 let, osel in mula 60 do 80 let, orel, labod, vrana in kamela 100 let. Sloni, želve in krokodili pa živijo 150 do 200 let.

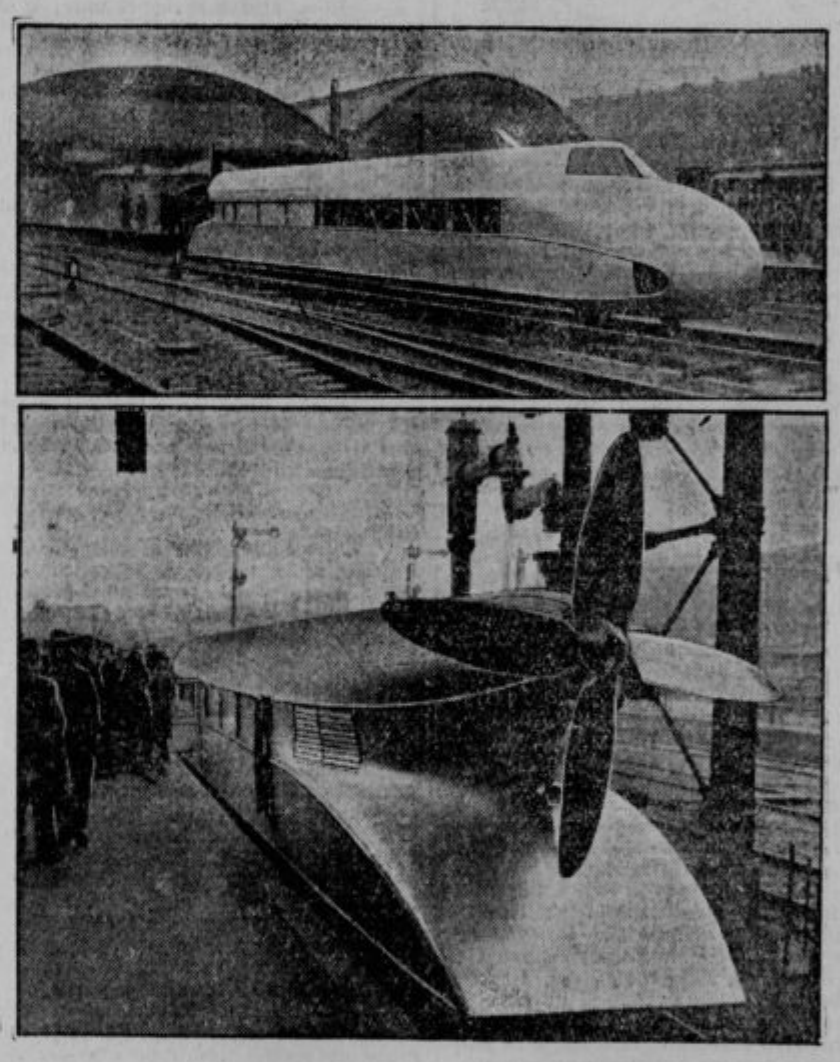

Zeppelin na tračnicah. Kruckenbergov Zeppelin na tračnicah, v katerem vidijo strokovnjaki prometno sredstvo bodočnosti, so te dni z velikim uspehom preizkusili. Na glavnem kolodvoru v Hannovru si ga je občinstvo prvič lahko ogledalo.

Bik zabodel brezdomca

V nekem hlevu večje kmetije blizu Linza v Avstriji so kmetje našli v jaslih skrčenega starega moža. Ko se je kmet trudil, da bi dozdevno spečega zbudil, je opazil, da mora biti mož najbrž hudo ranjen. Sprva ni mogel najti nobenega sledu kae rane. Ko ga je mož dvignil pokonci in mu odpel suknjo, je zagledal na prsih globoko rano. Stari mož, v katerem so spoznali 74 letnega Ivana Hümerja, je zvečer splezal na hlev, da bi tam prenočil, ker je bil brez strehe. Pri tem pa je razbil šipo in najbrže s tem prestrašil bika, ki je bil v hlevu. Bik je navalil nanj in ga prebodel z rogom, ki se je v vsej svoji dolžini zapičil v prsa nesrečneža. Mož je v strašnih bolečinah prebil vso noč in ko so zjutraj poklicali zdravnika, je bilo že prepozno.

FOTOAMATERJI!

Vse fotopotrebščine dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani

Zahtevajte cenik!

»Kaj pa lovite?« — »Postrvi.« — »Ali ste že kaj ujeli?« — »Še nobene!« — »Kako pa potem veste, da so postrvi?«

Chevroletov tovorni avto daje poslovnemu človeku možnost ekonomičnega prevažanja — in širi polje njegovega udejstvovanja

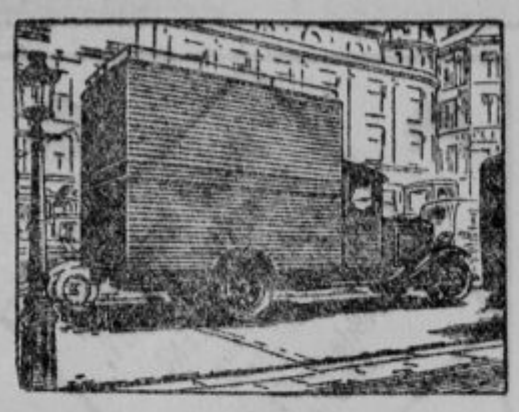

Evo vam karoserije, primerne za skladišča, katera dobavljajo blago, ki potrebuje dosti prostora in se mora na vožnji zavarovati.

Evo vam karoserije, ki je nalašč za vašo stroko. Postavite jo lahko na Chevroletovo šasijo

NOVI Chevroletov tovorni avto ima tri dolžine šasije: 2.77 m, 3.33 m in 3.99 m — na zadnjega lahko naložite 2500 kg. tovora, če ga opremite z dvojnima zadnjima kolesoma. Jasno je, da je nova tovorna šasija primerna za domala vse okoliščine.

Neštetim trgovskim podjetjem kakor na primer takim, ki trgujejo s stavbnim materijalom, prodajalcem premoga in drv, trgovcem kolonijalnega blaga, pivovarnam in tovarnam soda vode je prevoz s tovornim avtom bistvene važnosti, ker zniža troške za dostavljanje in pomaga širiti polje trgovskega udejstvovanja.

Naš zastopnik ima načrte karoserij, ki ustrezajo zahtevam navedenih kupčijskih strok, pa tudi drugih. On vam bo z veseljem postregel s podrobnimi podatki in natančnimi proračuni.

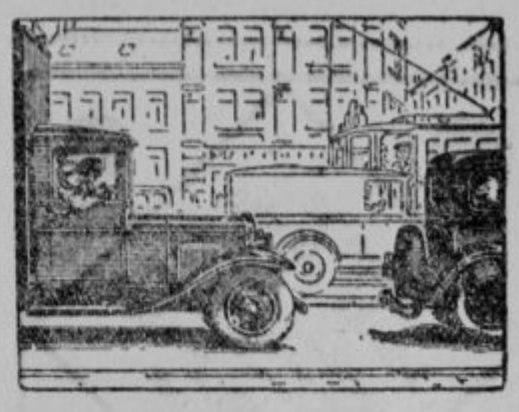

Izredno čvrste zavore so jaka protiutež močnemu šestcilindrskemu motorju. Chevroletov tovorni avto vam voznik ustavi v nekaj sekundah.

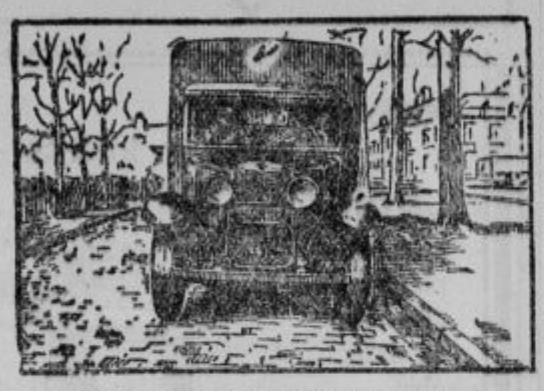

Na odprti cesti vozi Chevroletov tovorni avto čeprav je do vrha obložen, s hitrostjo osebnega avtomobila - po zaslugi močnega šestcilindrskega motorja.

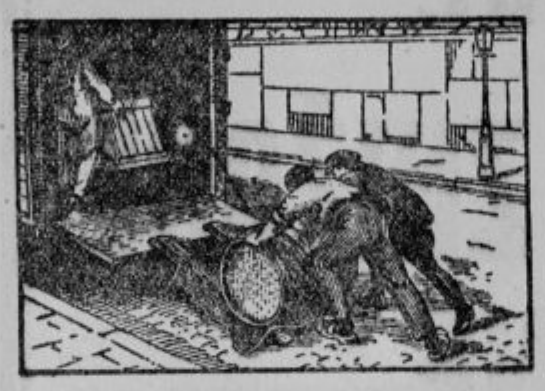

Gorja slika kaže detajle karoserijske konstrukcije, ki jamči za naglo in ekonomično tovorjenje. Take karoserije dobavlja naš zastopnik.

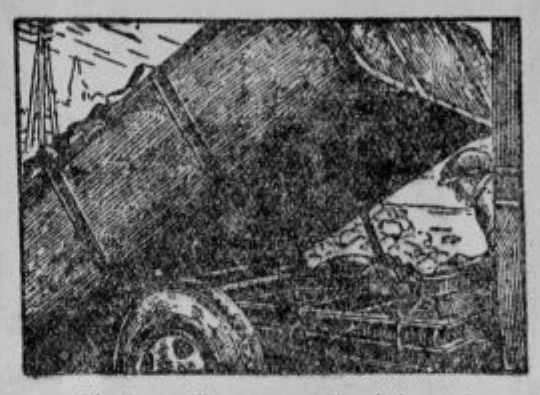

Tip karoserije s samozaklopnimi vratci, primerne za podjetja, ki dobavljajo stavbni materijal; tovorjenje in raztovarjanje traja le nekaj minut.

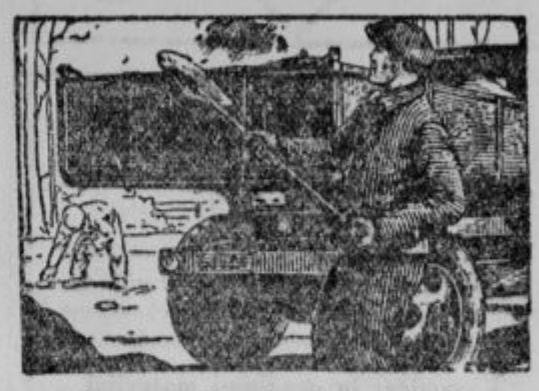

Tu so naložili pesku. Nizka šasija Chevroletovega tovornega avtomobila olajša nakladanje. Chevroletov tovorni avto lahko brez skrbi otovorite do njegove popolne nosilnosti, ker ga čvrste zavore na mah ustavijo, tudi pri največji hitrosti.

CHEVROLETOVI

TOVORNI AVTOMOBILI

Tri Sasije

ŠESTCILINDRSKI MOTOR DRŽI RAVNOTEŽJE S ČVRSTO CHEVROLETOVO ŠASIJO.

Pomnite: Chevroletov tovorni avto ima šestcilindrski motor. Prednost tega je v tem, da proizvaja šestcilindrski motor toliko sile, kolikor je je treba, da zvozi tovor lagotneje in da se manj obrabi kakor štiricilindrski motor.

Chevroletov tovorni avto je po zaslugi svojega odličnega motorja vedno na cesti, in nikdar v reparaturni delavnici.

200 m³ la. mecesnovih hlodov

imamo na zalogi ter jih prodamo po ugodni ceni, event. jih razžagamo po naročilu. Prodamo in razžagamo tudi manjšo količino. — Ponudbe na upravo lista pod označbo: „Mecesnovi hlodi" 5503.

Ni duha ne sluha

za kurjimi očesi in debelo kožo, če jo tri dni zaporedoma zjutraj in zvečer natrete z majhno količino CLAVETYL CREME.
Cena škatljice 8 Din. Proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačičev trg 20.

VRTNARJI, POSESTNIKI!

Prvovrstno šoto (Hochmoor Torfmull) za izboljšanje vrtne zemlje nudi po najnižji ceni Javno skladišče nasl., Celje.

P VIII 221-30 — 89

Prostovoljna sodna dražba zemljišč v Št. Vidu nad Ljubljano

Na praznik Vnebohoda, v četrtek 14. maja t. l. se bodo na licu mesta v Št. Vidu nad Ljubljano razprodajale od posestva Št. Vid 17 različne stavbne in zemljiške parcele v sredi in poleg vasi.

Pričetek dražbe ob 13. uri (eni popoldne) pri hiši št. 17 (pri Cirmanu vulgo Lovrencu) v Št. Vidu poleg cerkve. Kupnina je plačljiva v obrokih.

Ostali dražbeni pogoji so na vpogled pri podpisanem sodišču soba št. 37.

OKRAJNO SODIŠČE V LJUBLJANI, odd. VIII., dne 29. aprila 1931.

Žalujoči nad izgubo našega nepozabnega soproga, predobrega papačka, sina, brata, zeta, svaka, strica in bratranca, gospoda

MG. PH. FRANA ŠAVNIKA

lekarnarja in posestnika

izrekamo vsem, ki so z nami sočuvstvovali v teh tako strašno težkih urah, kakor tudi za vse izkaze prijateljske zvestobe, svojo globoko občuteno prisrčno zahvalo.

Ni nam mogoče navajati vsakega, kateremu naj velja naša zahvala imenoma. Izrečena pa bodi tem potom vsem, prav vsem.

Ne moremo pa, da bi ne omenili še posebej naše iskrene zahvale veleč. mestni duhovščini, gg. zdravnikoma sanitetnemu referentu dr. Božidaru Fajdigi in dr. Josipu Beziču za njiju res prijateljsko, požrtvovalno pomoč ob bolniški postelji.

Nadalje se še iskreno zahvaljujemo za častno zadnje spremstvo vsem zastopnikom vojaških in civilnih oblasti, na čelu z gospodom srezkim načelnikom, g. županu in obč. odboru, vsem društvom iz Kranja in okolice, zastopniku zdravstvenega oddelka kr. banske uprave inspektorju g. dr. E. Mayerju, zastopniku apotekarske komore, gremiju lekarnarjev in Savezu apotekarskih saradnika, društvu rezervnih oficirjev itd., itd., sploh vsem prijateljem in znancem, ki so z obilno udeležbo pri pogrebu in darovanjem vencev in cvetja izkazali pokojniku poslednjo čast.

Naša iskrena hvala tudi g. županu Cirilu Pircu in g. Mg. Ph. Rihardu Sušniku za ganljiva govora ob odprtem grobu in združenemu pevskemu zboru in godbi za njih lepe žalostinke.

Vsi obilni dokazi iskrenega sožalja nam bodo v teh težkih, žalostnih dneh v tolažbo in uteho. Vsem in vsakemu naša iskrena hvala!

Kranj, dne 13. maja 1931.

Globoko žalujoči ostali.

Prodaja je pričela

v oddelku C pri Commerce d. d. Tavčarjeva ulica št. 2, I. nadstropje

2000 duc. ženskih nogavic
1000 „ moških „
800 „ žepnih robcev

po izvanredno nizkih cenah

V oddelku A in B je došla nova partija engl. štofov, šifona I. po Din 10·— etc.

Opozarjamo na „Mali oglasnik"

v našem dnevniku. — Poslužuite se ga ob vsaki priliki!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1·50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. | Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10.349.

Službe iščejo

Trgov. pomočnik
železninar, mlajša moč, priden in pošten išče službo za takoj. Naslov v upravi pod št. 5378.

Za deklico
iz boljše hiše, staro 18 let, se išče mesto učenja v večji trgovini z mešanim blagom. — Oglasni oddelek »Slovenca« pod šifro »Pomlad« št. 5507.

Gospa
ki zna voditi trgovino z galanterijo, čevlji in pletenimami, išče službo. Gre tudi kot gospodinja k samostojni gospej ali gospodu. Naslov v upravi pod št. 5458.

Službo
cerkovnika v kaki manjši fari išče Primorec, ki ima v tem že nad 8 let izkušnje. Cenjene ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Cerkovnik« št. 5450.

Deklica
vajena vseh hišnih del — išče službo k boljši rodbini kot pomoč gospodinji. Ivanka Pinterič, pri g. Engelsberger št. 100 — Tržič.

Deklica
želi službo k otroku in pomoč gospodinji. Naslov v upravi pod štev. 5456.

Strežnica
spretna, marljiva, potrpežljiva, mirnega značaja, simpatične zunanjosti, vajena splošnega šivanja, si želi stalne službe k boljši dami ali v boljšo hišo. Gre tudi izven Slovenije. — Ponudbe pod »Dobra strežnica« na upravo Slovenca, Maribor.

Službodobe

Presvečevalce jajc
sprejmem. Ponudbe pod »Export« štev. 5429 na upravo lista.

Mesar. pomočnika
z dobrimi spričevali sprejmem. Naslov: Ivan Javornik, Ljubljana, Domobranska 7.

Poslovodjo
za dobro idočo, z vsem potrebnim orodjem opremljeno kovačijo v Goričah nad Kranjem h. št. 14 — iščem.

Mesarskega vajenca
poštenih staršev sprejmem. Naslov: Ivan Javornik, Ljubljana, Domobranska 7.

Mizarski pomočnik
dobro izvežban v splošnem mizarstvu in polaganju parketov, mlajša moč, dobi trajno delo pri Ferdo Primožič, mizarstvo in parketi, Trnovski pristan št. 4, Ljubljana. Sprejme se tudi vajenec.

Učenec
s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme pri Franjo Grabjec, fotografski umet. zavod, Ljubljana, Miklošičeva c. št. 6.

Vajenca (-ko)
poštenih staršev, sprejmem takoj za krojaško obrt. J. Kurilj, Novi trg 1.

Trgovsk. pomočnika
zmožnega slovenščine in nemščine, vojaščine prostega, z lepim nastopom, sprejme galanterijska trgovina. Ponudbe z navedbami referenc in zmožnosti ter zahtevami pod »Prvovrsten« št. 5422 na upravo.

Prodajalka
pridna in poštena, v specerijski trgovini dobro izurjena, se sprejme v Mariboru. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov pod: »Prodajalka z dežele ima prednost« na upravo Slovenca v Mariboru.

Prodajalec
komi (eden ali dva), le dobra moč, ki bi za binkošti pomagal prodajati, se sprejme. Nastop takoj. Poznejši angažman ni izključen. Zaposlitev v eni največji prodajalni čevljev. Naslov v upravi pod št. 5479.

Viničarja
pridnega, samostojnega, poštenega, ali majerja za posestvo 20 johov pri Slov. Bistrici, iščem. Ponudbe pod »Samostojen in priden« na upravo lista v Mariboru.

Tri slikarske pomočnike
sprejmem takoj, kakor tudi pridnega in poštenega
učenca
ki bi imel izrecno veselje do slikanja. Hrana in stanovanje prosta. Peter Železnik, cerkveno dekorativni slikar, Predovičeva ulica 11, Moste p. Ljublj.

Dekle
za poljska in hišna dela se takoj sprejme v bližini Ljubljane. Naslov v upravi pod št. 5471.

Krojaškega vajenca
poštenih staršev sprejmem takoj. Prednost imajo talentirani fantje. Fran Lukman, krojaštvo, p. Trzin pri Domžalah.

Zaslužek

Okrajne zastopnike
za vse sreze sprejmemo, sposobne tudi proti fiksni plači. Pripravno za penzionirane orožnike, učitelje itd. Ponudbe na: Union zavaroval. družba Ljubljana, Miklošičeva c. št. 7/III.

25 odstotkov zaslužka
nudim dobro uvedeni prodajalki pri privatnih strankah. Interesentke naj se v petek dne 15. t. m. ob pol 11 zglase pri vratarju hotela Miklič, Ljubljana.

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto), Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastonj. Pišite ponj!

Objave

Izjava!
Podpisana Toplak Alojzija, posestnica v Budini, obžalujem vse žalitve, izrečene proti gdč. Mlakar Mariji, pos. hčeri v Budini št. 11, jo prosim javno odpuščenja in se ji zahvaljujem za odstop od mojega pregona. Ptuj, dne 12. maja 1931. — Toplak Alojzija.

Razpis!
Slovensko planinsko društvo razpisuje zgradbo okrepčevalnice pod slapom Savice v Bohinju. Dimenzije 12 × 14 m, pritlično, s podstrešjem, so na vpogled v pisarni SPD Dunajska cesta 1 a, palača Ljublj. kreditne banke IV. Delo, podstavek iz betona in kamna, drugo leseno. Ponudbe je staviti do vključno 18. maja 1931. Osrednji odbor SPD Ljubljana.

Denar

35.000 Din posojila
iščem za preureditev gostilne. Od litra potočenega vina plačam dinar. Glavnica se na ta način obrestuje najmanj po 20 odstotkov. Ponudbe na upravo pod šifro »Jamstvo« št. 5455.

Stanovanja

Stanovanje
treh sob in pritiklin — eventuelno za pisarno se odda na Miklošičevi cesti takoj ali za 1. avgust. Naslov pove uprava pod št. 5392.

Stanovanje
4 sobe v I. nadstr. in poslov. prostori 3 sobe se odda s 1. avgustom 1931. Pojasnila Aleksandrova 5, pri hišniku.

Udobna stanovanja
letoviščarska — v bližini Ljubljane, se oddajo po zmerni ceni. — Ugodne avtobusne in železniške zveze. Lepa lega, voda za kopanje v neposredni bližini. Naslov se poizve v upravi pod »Letovišče« št. 5262.

Stanovanje
4 do 5 sob s pritiklinami, ena ali dve sobi sposobni za pisarno, se išče za avgust ali november v bližini justične palače. Ponudbe na upravo pod »Justična palača« št. 5452

Meblovana soba
se odda gospodu ali gospodični. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5475.

Vnajem

Mlekarna
dobro vpeljana, se odda v sredini mesta. Naslov v upravi pod štev. 5434.

Gostilno ali vinotoč
z delikatesno trgovino, dobro idočo, na prometnem kraju, vzamem v najem ali na račun. Dopise pošljite na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Promet« št. 5431.

Trgovina
na prometni točki, event. tudi gostilna, se da v najem. Vprašati v upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Ugodno« štev. 5447.

Mlin
s stanovanjem in nekaj posestva vzamem v najem. Vprašati v oglasnem oddelku lista pod št. 5460.

Mlekarna
se odda na periferiji mesta. Naslov pove uprava pod št. 5478.

Razno

Denar gori
ravno pod Vašim nosom, ako kadite! Pustite vendar kajenje, ki Vam škoduje na zdravju in denarju! Nikoprost, ki stane 76 Din, Vas odvadi takoj! Avinal za odvado pijančevanja stane 235 Din. Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Kolodvorska 3.

Posestva

Parcela
v izmeri 7—800 m² naprodaj v začetku Stožic. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5408.

Hišica
s sadnikom in lepim vrtom na glavni cesti Kočevje—Mozelj—Stari trg, se proda za 36.000 Din. Avtobus promet v bližini projektirane železn. proge. Josip Jermann, Knežja lipa 39, p. Nemška loka pri Kočevju.

Dve parceli
po 700 m² prodam po ugodni ceni. Vrt popolnoma urejen. Izve se Černetova ulica 32, I. nadstr., Ljubljana 7.

Naprodaj vinograd
ki meri ca. 8000 m², s ca. 6000 trtami in ima zidanico v prav dobrem stanju, z vinsko kletjo, dvema sobama in kuhinjo, ter posebej stoječ hlev za živino. Vinograd leži na Mavrlenu pri Črnomlju. Interesenti naj se obrnejo na naslov: Göstl Mihael, posestnik, Mavrlen, pošta Črnomelj, Savska banovina.

Nova hiša
po ugodni ceni naprodaj. Val. Vodnikova ulica 8, Zelena jama.

Prodam posestvo
tik drž. ceste, 10 minut od kolodvora, zidana hiša in novozidano gospodarsko poslopje, oboje z opeko krito. Naslov v upravi lista pod št. 5421.

Družinska hiša
z vrtom se proda. Koroška cesta 47 b, Maribor.

STAVBNA PARCELA
lepa, v izmeri od 4000 m², je v bližini Maribora pod ugodnimi pogoji naprodaj. Redka prilika! Poizve se v podružnici uprave »Slovenca«, Koroška 1, Maribor.

Veleposestvo
večina gozd, s poslopji, proda za 400.000 Din Posredovalnica Maribor — Sodna ulica 30.

Gostilno s trgovino
ali mesnico — proda za 250.000 Din Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica št. 30.

Posestva, hiše
od 50.000 Din. Mlin, tovarno, pekarijo — proda Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica 30.

Prodam hišo
enonadstropno, tristanovanjsko, velik vrt, pod Rožnikom. Naslov v upravi pod št. 5474.

Prodaja stavbnih parcel
V nedeljo 17. maja ob 15 se bo vršila v Lescah prostovoljna javna dražba stavbnih parcel, ki ležijo ob glavni cesti Lesce—Bled tik železnice. Vse informacije da iz prijaznosti gospod L. Fürsager, Radovljica.

Kupimo

Pisalno mizo
iz trdega lesa, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na upravo pod »Pisalnik«.

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Srečke, delnice, obligacije
kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Stroj 220 kp
za mizarstvo — se kupi. Maribor — Studenci, Bolfankova 38.

Prodamo

Starejša trgovina
dobro vpeljana, je takoj naprodaj sredi Ljubljane. Pismene ponudbe na upr. pod »Plačati takoj Din 120.000«.

Pletilne stroje
vseh številk, na enoinp. let... odplačevanje! - »Persson«, Ljubljana — Poštni predal 307.

Kolesa
na 12 mesečna odplačila! »Tovarna koles«, Ljubljana, Poštni predal 307.

Puhasto perje
čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti pub po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROŽOVIČ — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perila.

Mornarska obleka
nova, za dečka 11 do 14 let, poceni naprodaj. Naslov: Uprava »Slovenca« št. 5470.

Hišna kapelica
se odda. Pojasnila iz prijaznosti v trgovini A. Verbajs, Gosposvetska 10.

1 vagon hrast. plohov
lepih, širokih in suhih, 50 mm, kupimo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5462.

Trame, deske, drva
in premog dobite pri Jos. Prelesnik nasl. Drobniča, Janševa ulica. Telef. št. 3389.

Žično mrežo za ograje
stavbno okovje, mizarsko orodje, la Remscheidske žage, kupite najugodneje pri »Jeklo«, Ljubljana, Stari trg. Telefon 28—45.

Spalnice
iz trdega lesa, lepo politirane, kupne že po Din 4200. Ne zamudite ugodne prilike. Za malenkostno ceno odpremim pohištvo na dom ali na bližnji kolodvor. Ogleda se pri Josipu Štolfa, strojno mizarstvo, Krašnja, pošta Lukovica. Avto zveza od Figovca z Adamčičevim avtobusom.

KRASNA NOVA SPALNA OPREMA
zelo ugodno naprodaj. — Vpraša in ogleda se pri Zličar, Ponikva ob južni železnici.

Kopalna plinska peč
velika, (avtomat), patent Junker, popolnoma dobro ohranjeno, naprodaj. Naslov v upravi pod 5477.

Voz dira
na peresih, močan, za 2000 kg — proda Iv. Mrhar — Staneže, Št. Vid nad Ljubljano.

Obrt

Železničarske čepice
perutke in ostali pribor ima po najnižjih cenah stalno v zalogi A. Kassig, Ljubljana Židovska u. 7.

»Javor«
lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani, v novi palači Vzajemne zavarovalnice.

Žimnice po 35 Din
predelujem. Vsa tapetniška dela po najnižji dnevni ceni. Pridem delat tudi na dom. Slavič Franc, tapetništvo, Rimska c. 5, Žabjak 14.

Otroške
in velike kopalne banje in peči, klozete in dr. dobite po zelo ugodnih cenah v železnini
Fr. Stupica,
Gosposvetska cesta št. 1, Ljubljana.

Krušno moko in
rženo moko
vedno svežo,
kupite zelo ugodno pri
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Za vsa sedlarska dela
se priporočam vsem gg. trgovcem in posestnikom. Imam vedno v zalogi vsakovrstne konjske opreme. Prevzamem tudi staro v popravilo, delam tudi po naročilu. Točna postrežba in po konkurenčnih cenah

Gospodje, dame,
— hoteli! Pokličite tel. št. 2845. Pošljemo po garderobo, da jo Vallet Expres, Stari trg 19, zlika, kemično sčisti, pošije, obrne. Likanje 18 Din, obračanje 300 Din. Stranke, ki pridejo osebno, na likanje lahko počakajo.

Gospodje, dame,
krojači, šivilje! Garderoba bo sigurno dobro pristojala, ako naročite kroje v Krojnem učilišču, Stari trg 19, Ljubljana. Zunanjim točno po meri in sliki.

Samo kdor v miru izbira, dobro kupi

Ako morate iz trgovine v trgovino, da si ogledate blago, se boste v stiski in naglici odločili morda za nekaj, radi česar se boste pozneje kesali;

ZATO IZBIRAJTE BLAGO DOMA!

Tu imate čas, da pregledate in precenite vzorce kos za kosom, nikdo Vas ne bo prigovarjal za nekaj, kar ne odgovarja Vašemu okusu.

ZAHTEVAJTE ZATO NAŠO KOLEKCIJO TKANIN ZA MOŠKA OBLAČILA IN OGRINJALA

in dobili jo boste v par dneh, seveda **brezplačno in brezobvezno.** 1812

Potem sedite in izberite ono, kar najbolj odgovarja Vašemu okusu.

Ker nabavljamo blago direktno iz tovarne in ga prodajamo naravnost Vam odpadejo razne provizije; Vi kupite torej boljše blago za manj denarja.

Že pol stoletja strežemo zadovoljnim odjemalcem. Največja trg. in odpremna tvrdka

Kastner & Öhler
Zagreb.

Ako še nimate našega glavnega kataloga, zahtevajte ga. Čez nekaj dni ga boste imeli v rokah brezplačno.

Kameninaste cevi
v vseh dimenzijah in oblikah ima stalno v zalogi
MATERIAL TRG. DR. Z O. Z.
LJUBLJANA,
Dunajska cesta 36/II.
Telefon 27-16
Brzojavi: MATERIAL

POZOR! Najnovejša brzolikalnica!!! Pozor!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril v pondeljek, dne 11. maja 1931 najmodernejšo brzolikalnico za likanje raznovrstnih oblek. Posedujem v to svrho najmodernejši amerikanski univerzalni stroj, s katerim zlikam obleko v najkrajšem času Na željo stranke se obleka tudi prekroji ali obrne. — Poleg tega priporočam svoj prvovrstni modni atelje po solidnih cenah.

JOSIP BOC, LJUBLJANA, Kolodvorska 6

Vsem, ki so poznali našo

Pepco Javoršek

katera nama je zvesto stregla skozi 17 let, naznanjava žalostno vest, da je po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno in boguvdano umrla. Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 14. t. m. ob 4 popoldne iz hiralnice.

Ljubljana, dne 13. maja 1931.

KRASCHOVITZ in RENZENBERG.